

PARTIDUL RADICAL ȚĂRĂNESC - I -

Partidul Radical Țărănesc - Grigore Iunian - I -

sept. 1932 - 28 apr.1934

---

a) **Gr.Iunian**, Declarația de la Tîrgu Jiu, 22 oct.'32

("Dimineața, 22 oct.1932) //Retro : restaurația //

Rupt din PNȚ, **Iunian** răspunde la o întrebare privind **rolul lui în Restauratie:**

"Opera de restaurare este un act de dreptate istorică făcută din conștiința întregii țări.

Monarhul nu datorează recunoștință nimănui, pentru că nu poate datora cuiva.

Eu n-am făcut atunci altceva decît am spus partidului ceea ce trebuia, ca ecou al voinței populare.

Am fost atunci amenințat de d.Madgearu că pentru cei ce nesocotesc

ordinea publică stabilită, există Jilava.Am răspuns că **sunt gata să merg și la Jilava**.

Doi oameni m-au înțeles atunci :prințul Nicolae și patriarhul Miron Cristea.

Cel dintîi din dragoste frățească , celălalt din înțelegerea realității."

▣ **Maniu / Iunian / și restaurația**.

("Ordinea Nouă " , despre declarațiile lui Iunian , cf."Dimineața" , 26 oct.'32)

"Ordinea Nouă" a afirmat că **Maniu** , nu Iunian, **a convins regenta** ,
pentru aducerea prințului.

Iunian / '32

/ **Nu pretindea că a convins regenta;**

/ Protesta contra învinuirii că ar fi speculat vreodată problema dinastică.

/ Nimeni nu poate petinde să fi avut un rol deosebit;

/ Că el nu a fost și nu este "carlist", dar a avut și are devotament față de regele țării,
cum trebuie să aibă "sincer" , orice om politic conștient de soarta grea a țării.;

/ **Maniu s-a opus actului restaurării, admițînd doar intrarea lui Carol în Regență;**

▣ **Ohabeanu** (alias **Zaharia Boilă**) , despre Iunian

("Patria", Cluj, 27 oct.'32, cf."Dimineața" , 29 oct.'32)

Ziarul "Patria" , oficios PNȚ de Cluj, dir. Zaharia Boilă. Articol de fond "**Cazul Iunian**" .

"Ohabeanu" declară că PNȚ regretă desprinderea lui Iunian,

dar nu are a se teme de oarecari "dezvăluiri" , știindu-se cu conștiința curată.

Ohabeanu , alias **Z.Boilă**/ '32

▣ **Complectarea Regenței , 1929**.

Iunian nu a aprobat complectarea Regenței cu Sărățeanu,

pentru că acesta ar fi slăbit instituția."**Ei și ? Dacă ar fi fost așa ?**

Ce interes avea PNȚ să întărească prestigiul acestei instituții ?

Oare nu tot **d.Iunian** a venit cu cîteva luni în urmă și

a pretins accelerarea operațiunilor de restaurare ?

D.Iunian care, în toamna anului 1929 era **gelos pe autoritatea și dănuirea regenței** ,
în luna **aprilie 1930, pretindea lichidarea ei."**

Realitatea a fost alta....

"Prin intrarea în regență a d-lui Sărățeanu,s-a urmărit altceva decît slăbirea regenței ,
fiindcă regența reprezenta ideea regalității.**S-a urmărit de fapt înlesnirea modalității de**
a se realiza restaurarea pe cale normală și legală , restaurare **care nu se putea face**
fără zguduiri dănuitoare și primejdioase,dacă în regență intra altă persoană."

Iunian / oct.'32

Frământări în PNȚ, **premergătoare rupturii** , aprilie - iun.'30

(Vezi pe larg și context la **PȚD-Stere și PNȚ**)

- b) 1** **"Tragedia țărănișmului"** , "Parlamentul românesc", mai '30
  - c) 1** NNMatheescu (PNȚ-tineret) , "Cazul Stere " iunie.'30
  - d) 1** Alex.Topliceanu , Stere,[referiri la Lunian , Mihalache, Maniu,Vaida] apr.'30
  - e) 1** I.Paleologu , "Între Stere și Maniu " , apr.'30
  - f) 1** Gr.Lunian și Restaurația, vezi la **Monarhie**.
-

g) **NNMatheescu** , Grigore Lunian, **"Părerii"**, **25 iunie.'30**

(rev." Parlamentul românesc " , 25 iunie.'30, p. 9-10)

[LD: cred că dacă nu intervenea Restaurația, lunian se rupea de PNȚ în primăvara lui 1930.Cu rolul pe care și l-a asumat în Restaurație, lunian mai rămîne în PNȚ o vreme... NNMatheescu ,așa cred eu, este una din "porta-vocile" nemulțumiților țărăniști, fie steriști, fie iunianiști . Cu al său TȚR , mai este și unul din liderii tineretului dizident spre care se ațintește interesul grupărilor centrifuge.

De aceea, opinia lui este un barometru pentru starea de spirit ce domnea în cercurile țărăniște din PNȚ]

Matheescu / 25 iun.'30

▣ **Gr.Lunian**

" < - **Eu n-am acceptat să fiu mamelucul lui Ionel Brătianu !**

Cum aș accepta să fiu mamelucul lui Iuliu Maniu ? > , admirabile cuvinte spuse de **d. Grig.Lunian** , **cînd și-a părăsit ministerul** , la începutul primăverii , ca o vrednică **protestare a tendințelor strîns acaparatorii** - proprii ființei politice a d-lui Iuliu Maniu
Fraza caracterizează omul !

"Un temperament moral - iată de sigur, nota caracteristică dominantă a personalității politice a d-lui Grig.Lunian .**Intransigența** sa pornește din adîncimi de **convingeri**, bine înrădăcinate, dintr-o **concepție politică liniară**, dintr-o manifestare publică bărbătească.
"Olteanul acesta, puțintel la trup, firav și timid, este, însă, în fond, o energie năvalnică , un stejar cu rădăcinile înfipte în pămînt, simțind plăcerea voluptoasă a rezistenței, a tenacității."

Matheescu / 25 iun.'30

▣ **Gr.Lunian :Partidul muncii , Iași, 1917**

"Grigore Lunian, în vremea de colectivă suferință a războiului , **anticipa**, prin conduita sa **politică democratică**, vremurile ce aveau să vină după încheierea păcii.

"În timpul în care fermentau la Iași , în laboratorul legislativ, marile reforme naționale, Grig.Lunian - cu alte temperamente similare și cu oameni de suflet , **întemeia partidul muncii - fluturare duioasă și scurtă**

a unui **stindard de stîngă democratică românească**."(p. 9)

Matheescu / iun.'30

▣ **lunian : PȚ**

" Mai apoi, **în partidul țărănesc**, tendința de la Iași a fost purtată de-a-lungul țării și amplificată , iar **în Parlamet temeinic afirmată** , în cuvîntul dîrz , hotărît, lucid, incisiv și logic al lui **Grigore Lunian**."

Matheescu / iun.'30

▣ **lunian : plecarea din guvern**

" **Dar guvernarea** - pactizarea lașă cu realitatea , foarte des pretext și nu motiv - **a pus la încercare caracterul lui lunian**.

Și dacă pe mulți din foștii săi tovarăși , mărimea puterii i-a amețit, toți plecînd capul și astupînd urechile , el - olteanul mititel - **a refuzat compromisul** , a respins orice sugestie lăaturalnică convingerilor sale, **a trîntit ușa și a plecat**.

"Plecarea lui Grigore Lunian, ca și eliminarea lui Stere , -ambele **brutale** și în fond și în formă - **au evidențiat** însă, cu vîrtoșenie , **un adevăr trist :**

splendida mișcare a țărănișmului postbelic era pe punctul de a fi sugrumată,

prin tainice manevre, iezuitice și meschine."
Matheescu / iun.'30

▣ Iunian : Restaurația

[LD: Atenție! **cheia pentru rolul lui Iunian** , de conveniență cu Mihalache, **în aducerea și proclamarea ca rege a lui Carol !**]

"D.Iuliu Maniu era un <mare om politic >[...] plasase **în Regență <persona grata>**
Ori - **Grigore Iunian** - cu limpezimea de gândire a sa, **a sesizat răul**, răul cel mare ,
care **hipertrofia atotputernicia d-lui Maniu !**

" **Partidul țărănesc** n-a luptat zece ani , în opoziție , ca **să desființeze camarila liberală**
și **să instaureze o camarilă <mocănească > !**

"Și atunci - **în unire cu Ion Mihalache** care - pentru mine a fost o surpriză ,
a înțeles just situația și a simțit, în fine, toate manoperile lui Maniu -
d.**Grig Iunian și-a început acțiunea** sa ,dusă cu pricepere și peseverență ,
încununând-o cu succes , prin faptul că **a fost factor determinant în venirea și**
proclamarea Regelui Carol al II-lea "

"**Mulți** au văzut în **revenirea Regelui,**
încetarea atotputerniciei camarilei liberale la Palat !

Nimeni n-a văzut însă în acest eveniment , **încetarea atotputerniciei mocănești .**
Și totuși aceasta este realitatea.(p. 10)

Matheescu / 25 iun.'30

▣ Guvernul Maniu, post -Restaurație [14 iunie'30]

" Însă s-ar fi așteptat că d.**Maniu va veni**, în fine, **la simțul realității**, va înțelege că un
partid nu poate fi condus dictatorial, **că**, mai ales, **tendențele de supremație a ramurei**
naționale sunt neîntemeiate și primejdioase pentru unitatea partidului !

"**D.Maniu n-a înțeles** nimic din toate acestea .Și d.Maniu **și-a constituit noul guvern** ,
în așa fel, încît a comis **o greșală** tot atît de mare , **ca și la alegerea Regelului.**

D.Ed.Mirto și d. Răducanu au fost concediați din minister ca niște lachei ;
nici barem n-au fost preveniți, curtenitor, politicos, cum îi e felul d-lui Maniu !

D-sa a pus în cele mai importante ministere , naționali , mai toți subsecretarii de stat
sunt naționali (biata cramponare a d-lui Potîrcă !) **dintre țărăniști** și-a plasat două prea-
plecate ajutoare , și n-a acceptat în guvern **decît pe d-nii Grig.Iunian, Ion Mihalache și**
Virgil Madgearu.

" Aceasta invederează **complicitatea d-lui Maniu** la întreaga campanie de pînă acum ,
dusă **împotriva țărăniștilor** , de elementul național.

Ceea ce a făcut , **cu ultima reconstituire a guvernului, d.Maniu,**
nu e numai **o crimă politică ! E o crimă cu premeditare."**

Matheescu / 25 iun.'30

▣ Mentalitatea ardelenescă de guvernare.

[LD: **preia aprecierile lui Matheescu cu toată rezerva ! Este atît de pornit contra**
ardelenilor, contra lui Maniu, încît vede totul prin acești ochelari !]

" Căci nu e vorba de persoane, deși și acestea contează, **dar e vorba de mentalitatea**
guvernării . Ca ministru de Interne, d.**Vaida Voevod a fost** , **în metoda sa de lucru,**
un reacționar : Lupeni, bătaia în poliție, patronarea organizării voinicilor, maltratarea
invalidilor, sunt dovezi evidente.

" **D Virgil Madgearu** , și-a arătat formidabila sa putere de mincă și de inițiativă, sistema
sa de lucru, limpezimea concepțiilor sale.

De ce - neapărat - d.**V.Madgearu a trebuit să fie jicnit în așa hal** , încît să fie pus singur
să recunoască superioritatea d-lui Mihai Popovici - < acest puțin interesant produs al
cafenelelor vieneze > , cum ni-l prezintă , deschis, Al.Marghiloman ?

Și de ce această manieră a d-lui prim-ministru de a-și impune neapărat îngustul său
punct de vedere ? "

Matheescu / 25 iun.'30

▣ Guvernare Țărănistă !

"De sigur, este emoționantă **amiciția d-lui Maniu pentru frații de luptă naționali ;**
dar unde este interesul general al partidului ? D-l Maniu se consideră - siracul ! - infailibil
Dar **de ce n-au reacționat < leaderii > țărăniști ?**

De ce au acceptat această situație , cînd conjunctura politicii generale , le era extrem de favorabilă ?

O singură explicație: Regele ! [???

O înțelegem și o admitem , dar nu o credem îndestulătoare , pentru a se justifica **sinuciderea țărănilor**.

Mai firească ni se pare **ideea unei guvernări pur țărănești**.

"Pînă acuma -aproape doi ani de zile - **guvernarea d-lui Maniu a fost guvernarea elementului național.Toate greșelile** făcute de această guvernare ,**se datoresc acestui element** , care a fost preponderent .În provincie, **95% posturile de comandă** sunt în mîna naționaliilor , și îndeosebi , a elementelor compromise.

" **Țărăniștii** peste tot au fost **înlăturați** ,aproape s-a sistematizat o persecuție împotriva lor , **sub privirea indiferentă a d-lui Ion Mihalache**.

Cadrele țărănești din Vechiul Regat sunt demoralizate și dezorganizate !

Aceasta o va vedea d-Mihalache mai tîrziu .

Matheescu / 25 iun.'30

▣ **Alternanță dreapta- stînga .**

" Și atunci,fiindcă **guvernarea de pînă acum** -cu cortegiul ei de confiscări de ziare , cenzură, Lupeni, bătaia la poliție, demisii în alb - **e o guvernare de dreapta** - la fel ca toate de pînă acum, **problema politică ce se pune este** încurajarea și , eventual **consolidarea unei formații de guvernare de stînga** .

" **MSRegele** a declarat că este un respectuos al formei constituționale.

Maiestatea Sa - venind din Franța - **știe bine**, cunoaște,

forța politică a partidelor de stînga și știe că **guvernările de stînga sunt în Franța regula**, și contrarul constituie excepția.

Maiestatea Sa știe desigur că un organism politic de stat se bizuie pe **o alternanță de partide de dreapta și de stînga** , la guvernare, la opera de realizare a principiilor politice .

Maiestatea Sa poate găsi oricînd la noi , **partide de guvernare de dreapta** :

începînd cu **liberalii** - **cari sunt un excelent partid de dreapta** , modest și inteligent - și sfîrșind cu **național-țărăniștii** , **care sunt un perfid partid de dreapta**.

"Se vorbește că la toamnă vom avea **o guvernare averescană** , adică **tot o guvernare de dreapta**.

"**Ne trebuie o guvernare de stînga** , altfel decît acelea de pînă acuma.

La toamnă, Parlamentul poate fi dizolvat, **d.Grig.Iunian poate fi chemat la putere** , și **adevăratele concepții de stînga, țărănești**, vor putea fi experimentate în guvernare, **fără tutela d-lui Iuliu Maniu**.

Dar asta depinde și de inițiativa dlui Grig.Iunian.

"De aceea , cu admirație față de dînsul, îi reamintim că e spre onoarea sa și valoarea țărănilor : **< să nu accepte să fie mamelucul lui Iuliu Maniu ! >**

N.N.Matheescu / 25 iun.'30

Guvern Al Vaida .Legislatura II .Sesiunea extraordinară , **10 aug-15 oct.'32**

[**LD : pînă la acest episod, vezi activitatea lui Gr.Iunian la fișier PNT**]

1.) **Dr.Lupu (PȚ) // protest la nesocotirea Parlamentului :**

polița în alb pentru **constituirea Bugetului** viitor ... //, 19 sept.'32

Răspunde : **GMironescu** (ministr. de Finanțe)

(DAD, MO 30, șed. din 19 sept.'32, p. 977-978)

[**LD: GMironescu** cere votarea unor **măsuri financiare imediate** , similare cu **votarea bugetului** . Opoziția protestează (**Victor Slăvescu**) că prin asta se ia Parlamentului un drept fundamental .

Lupu - coleg de liceu-internat cu GMironescu - face un apel sentimental , devine

amenințător ;]

-dr.Lupu [-----]

Nu vedeți **diferitele curente de înlăturare a Parlamentului**, de batjocorire a lui ? Poate vom trăi și vremuri mai grele dar, să știți, **Parlamentul "este singura instituție și singurul regim** sub care această țară, **România**, cu două Principate, **a putut să progreseze** și să scape de **absolutismul de 400 de ani al prinților**, cu fanarioții și ceilalți. " (aplauze la toată opoziția)

[**adresându-se colegului GGM**] Vei trece sau nu acest proiect ? Acel lucru să-l ștergi de acolo și **să nu ceri Parlamentului să-ți dea poliță în alb**, să faci d-ta ce vrei .

Mie , **chiar dacă aș avea încredere în d-ta**, că **ești om cinstit**, moldovean de la Vaslui , **vecin** cu mine, că nu vei trece peste orice măsură ;

dar cine îmi garantează că d-ta stai acolo până mâine ?

A venit acum d.lunian din străinătate , cu d.Potârcă,

care au fost primiți la gară cu fanfara .

Mîine vă răstoarnă de acolo ! Să fim serioși "să nu ceri o asemenea măsură " ...

"vă rog să fiți serios, d-le ministru , să nu veniți cu asemenea proiect ! Noi respingem proiectul întreg .

[-----]

-**GMironescu** : "**Nu fug de controlul Parlamentului** .Nici nu aș putea fugi de acest control. Dar dvs, care trăiți sub acest regim de 20 de ani, **știți că Parlamentul poate fi prorogat** [...] În acest timp, **lunile ce vin, eu ce să fac ?**

Nu se răstoarnă țara într-o lună și jumătate .[-----]

Lupu / despre Gr.lunian / 19 sept.'32

---

2) I.Zelea Codreanu (G. de F) , discurs **la Conversiune** , 1 oct.'32

(DAD. MO. 40, șed. din 1 oct.'32 , p. 1570-1571)

[**LD :pledoarie pentru o conversiune cât mai largă ;ascuțiș virulent antibancar, antisemit ; pericolul înstrăinării pământului țărănesc**]

-**Voci** : Soluția ! Soluția !

[**Propune soluții tehnice concrete , pe paragrafe și articole. Propune ca majoritatea parlamentară , la care să se ralieze și minoritatea opozantă, să impună guvernului modificarea proiectului.**]

-**IZC** : Sunt convins că în sufletul fiecăruia dintre dvs.**acest program** este resimțit ca **program real , care poate salva țara** . **Cine să înfăptuiască acest program ?** Dorința mea veche , ar fi să- l înfăptuiască **guvernul PNT** .

-**Voce opoziție** : Nu poate !

-**IZC** : Eu am spus dorința mea, pentru **simpatia deosebită** ce o am pentru **mulți membri ai guvernului**, și pentru **mulți deputați din majoritate**.

Guvernul , în loc de un astfel de program, **a venit cu actualul proiect**,

deci nu-i putem cere imposibilul **[!!!!]** **Cine să soluționeze ?** Mi se întâmplă deseori să fac profeții , care se îndeplinesc

Fac și acum o profeție : foarte curînd **acest program va trebui îndeplinit**.

Cine ? să-l îndeplinească **majoritatea Parlamentului !**

-**dr.Lupu** : Este împărțită !

-**IZC** : "Eu îmi închipui că este compactă. Dar ... **este între ciocan și nicovală !**

Ciocanul : banca ministerială . **Nicovala** : realitatea țării , nenorociții de alegători .

Ce ar putea face această majoritate , care este ca o "oaste" , **înconjurată din toate părțile** .Se predă ? Cui ? Luptă ? Cu cine ?

" Gîndiți-vă la gravitatea și graba precipitării evenimetelor și, crezînd din toată inima - și să nu credeți că este o simplă formulă - că și **majoritatea și minoritatea** întreagă este animată de același sentiment patriotic și e plină de iubire de neam și de țară, zic că, **la acest asalt al majorității . s-ar ralia întreaga minoritate** , pentru că este vorba de însăși salvarea țării .

lată , am să vă citez un nume : **Grigore lunian** .

D-sa este oltean ; o dată , a pornit salvarea națiunii întregi, din Oltenia ;

el nu a avut onoarea să vorbească cu el .

Garda de Fier se desparte cu 99 de puncte de concepțiile lui:

dar o unește un punct : primejdia țării , în ceasul de față.

Trebuie trecută puntea aceasta periculoasă.

Acum , cot la cot, să-i dăm sprijinul necesar ca să salveze Nația și Tara.

Ce avem noi de răfuit **cu d. Gr.Iunian** , ne vom răfui după aceea.
Această Cameră , mai are **personajii proeminente** care s-ar uni la un program real de salvare al țării. **D.Octavian Goga , d.dr.Lupu, d.George Brătianu, d prof.ACCuza. Garda de Fier**, pînă la sosirea "ceasului " ei, este gata , pentru trecerea imediată a punții, **să dea sprijin oricui, dacă este hotărît să salveze țara . (aplauze la G de F)**
" Iată deci , **această Cameră poate**, în întregimea ei, **să facă față împrejurărilor.**
Această Cameră trebuie să facă față pentru că nației **nu- i arde de alte alegeri !**
Ar fi o mare greșeală să se facă noi alegeri.
Această Adunare trebuie, cu orice preț, **să găsească soluția.** "[.....]
IZCodreanu / 1 oct.'32

3.) **dr.Lupu (PȚ) , discurs la Conversiune , 2 oct.'32**

(DAD, MO 41, 2 oct. '32, p. 1589-1593)

[LD clar și răspicat : **critică acidă față de ardeleni ; ironie față de țărăniștii regăteni ; simpatie pentru Gr.Iunian]**

Considerații privind : **Vezi la fișierele respective**

/ Conversiunea ;
/ Experții străini ;
/ Doctrina PNTȚ ;
/ Carol II

4.) **Iuliu Maniu , ședința Biroului PNTȚ, 1 sau 2 oct.'32**

("Dimineața " , 3 oct.'32)

[**LD : o dovadă peremptorie a disensiunilor din PNTȚ pe problema Conversiunii ; o dovadă privind manipularea lui Maniu ; o dovadă că totul era regizat și hotărît la partid, de Maniu.]**

Vineri seara , **ședința Biroului PNTȚ** a început la ora 18 și s-a terminat la 4 dimineața .

/ **Iuliu Maniu** a declarat că discuțiunile la proiectul de modificare a Conversiunii , trebuie neapărat scurtate.

Proiectul trebuie să treacă prin Cameră și Senat cît mai repede.

Maniu a anunțat că el a făcut apel la solidaritatea și disciplina ardelenilor , că se bizuie pe concursul acestora

și că va face uz de autoritatea d-sale pentru a potoli pe d.Aurel Vlad și Bonțescu.

D.Maniu a cerut, însă, ca **și d.Mihalache să obțină același lucru de la țărăniștii care sunt ostili proiectului.**

/ **D.Mihalache** însă, a declarat că nu-și poate asuma această sarcină , întru cît pleacă imediat în străinătate , pentru a-și căuta sănătatea

/ **Maniu** înțelegea ca **Mihalache să facă o intervenție pe lîngă Grigore Iunian**, pentru a-l determina să renunțe la cuvîntarea sa.

/ La un momnet dat, s-a hotărît ca acest rol să revie lui Mirto, dar s-a renunțat și la această soluție .

/ **Biroul a hotărît** : În ședința Camerei , **un grup de majoritari** să propună **încheierea discuției generale** **Prezidentul** , însă , va interveni pentru o formulă mai conciliantă și va da cuvîntul lui Iunian

/ Se spera , astfel, să se închee discuțiile în cîteva zile .
-----

5) **Șed bir.PNTȚ , pentru grăbirea votării Conversiunii , 5 oct.'32**

[LD : Se hotărăște să i se dea cuvîntul lui Iunian și .... să se voteze Conversiunea ; Vezi detalii la fișier PNTȚ

---

6) **Gr.Iunian, (PNTȚ) , discurs la Conversiune , 4 oct.'32**

[**LD : Dezacord cu conducerea PNTȚ ; dezacord cu guvernul ; dezacord cu sfaturile experților străini ;**

Dar cîtă dreptate putea avea ! Dar cîtă naivitate, idealism putea avea ! Cum îl vei trata ?

Cum cotezi "anticapitalismul " unui țărănist autentic ?]

Datele economice , din **Memoriul** prezentat de Madgearu , la Conf. de la Stressa.]
(DAD, MO 43, șed. Din 4 oct.'32, p. 1684-1696)

▣ Autobiografie politică

Este de **20 de ani parlamentar** [1912 !] , dar niciodată nu a fost chinuit sufletește ca acum. A apărut cu demnitate opinii democratice și naționale, alături de prieteni de aceeași credință.

Astăzi , este îndurerat pentru că se află , în apărarea democrației și demnității naționale , alături de adversarii de până azi, împotriva tovarășilor de luptă de până ieri. Trage încă nădejdea că nu este vorba de deosebiri de concepții , ci de o neînțelegere , izvorâtă dintr-o grabă de procedare , și că se va ajunge la o înțelegere , pentru păstrarea unității partidului.

Speră că echivocul ivit, va fi înlăturat și că PNT își va încheia rândurile.

Gr.Iunian / 4 oct.'32

▣ Conversațiunea GGMironescu

Proiectul lui GGM , "sub o înfățișare blajină " , "având aerul că cuprinde o simplă amânare " ,În fond "reprezintă o restrângere a legii Argetoianu " , "o înfrângere a conversiunii de drept " . Proiectul este " o greșală, o abatere de la Programul PNT " , mai grav , " o abatere de la angajamentele față de alegători , pe baza cărora am primit mandat de deputați. "

[**analiza cauzelor economice care au dus la criza actuală - vezi la **fișier Economie****]

/ Virulent atac contra politicii economice a unor state, prin spolierea altor state prin împrumuturi ;

/ Virulent atac contra experților străini ; pledoarie pentru **restabilizarea leului , prin inflație**]

Inițiatorul acestui Proiect este onoratul președinte al partidului nostru, d.Maniu !

-Voci PNT : Trăiască d.Maniu ! (**apaluze prelungi, bravo , la pNT**)

-Iunian : [citând niște opinii ale lui Maniu, privind interesele naționale ...]

A venit momentul să ne convingem că **prima cale** [**ajutorul străin**] **nu ne duce la succes** .De acord cu d. prezident ,

vă rog să **constatați că drumul bătătorit nu ne-a dus la lumină.**

[**oferă date, cifre, face eforturi să spargă coeziunea majorității în jurul guvernului , să o determine să respingă legea GGMironescu**]

Proiectul dvs este deja condamnat , respins.

Gr.Iunian / 4 oct '32

▣ În apărarea Programului PNT

-Gr.Iunian : Se poate , totuși, ca GGMironescu să obțină numeric votarea legii .

Lipsa de valoare morală a legii , nu va putea fi contestată.

"Nu trebuie să uităm un lucru : **noi ne aflăm aici** , majoritatea aceasta compactă,

beneficiari ai unei dispoziții imorale , din legea electorală ! (**ilaritate, aplauze la opoziție**)

-D.Mann (preot, PNT, ardelean) : **Dle Iunian , nu este imoral ce faci dta , fiind din majoritate , să vorbești așa cum vorbești ?**

-O.Goga : Dle Iunian , te dă afară popa Mann !(**ilaritate**)

-Iunian : Dle Mann , mă surprinde întrebarea dvs.

"Sunt înăuntrul partidului și rămân înăuntrul partidului " (**apaluze la PNT**)

pentru că **sunt cu Programul și sunt înăuntrul Programului ... "**

(**apaluze , bravo , la PNT**)

-I. M. Leon : **Ardelenii nu aplaudă !**

-Gr.Iunian : ... **rămâne în afară de partid cine rămâne în afară de Program.**

Nu suntem adunați - îmi pare rău că mă provocați să aduc această lămurire -

n-am socotit că suntem adunați într-o asociație.

Suntem un partid politic, adunați pe temeiul unui program " .

Apăr aici și acum , ca totdeauna , "aceeași convingere democratică ce m-a adus în acest partid "

-I.Răducanu : roagă pe părintele Mann să vie în rândurile majorității

-Voce PNT : îi place să stea colo, aproape de banca ministerială ...

-Gr.Iunian : **M-am înfățișat în alegeri cu un Program , aici apăr acest Program.Îl voi**

1932. Obligații bugetare 15.362.879.632 lei

Încasări (până în sept) 9. 500.000 .000

ordonanțări buget 15. 020. 412. 598

De unde se vor scoate 350 . 000.000 ?

Din bugetul ordinar și extradinar de 28.500.000.000 lei

Se vor realiza cca 17.000.000.000. lei

De unde golul de 10 - 11 miliarde , golul ?

Aici începe divergența dintre **GMironescu** și experți , pe de o parte ,

și **Gr.lunian** , și alții , pe de altă parte .

GMironescu (și experții) consideră că sit. se datorește exclusiv situației reale a țării și necesită reducere de personal, economii mari, urcarea impozitelor .

"Eu am avut norocul de a nu fi sfătuit , de a nu fi influențat în argumentări cu farmec de limbă străină , și cred că cauza răului este alta ."

Gr.lunian : consideră răul din altă parte :

-**Condițiile rele în care s-a făcut stabilizarea ;**

-**Cursul leului peste valoarea reală ;**

-**O marea disparitate a valorii leului , în interior și exterior ;**

Leul este mai scump în țară , decât în străinătate !

Gr.lunian /

▣ **Restabilizare, devalorizare**

De aceea , pledează pentru restabilizare , prin devalorizare .

[Este contrat de Penescu ; este sprijinit de Lupu, Goga, ACCuza]

Trebuie găsit un mijloc de apropiere a valorii bunurilor de valoarea creanțelor .

Pentru asta există **2 căi** :/ **devalorizarea monedei**

\ **devalorizarea creanțelor**

GMironescu a răspuns lui George Brătianu că **menținerea monedei**

este o problemă de o valoare egală cu apărarea graniței(ilaritate la opoziție)

și dorește chiar și **sacrificiul vieții noastre pentru menținerea stabilizării . (ilaritate la opoziție)**

"Nu cred că asta ar fi rețeta.O fi "eroică " soluția, dar n-o vrea poporul ...

N-am văzut pe **nimeni gata să se sacrifice pentru a se păstra stabilizarea !**

El pledează pentru **devalorizare (inflație) nu ca o doctrină ci ca o soluție economică.**

Este o măsură ce **nu poate fi evitată** , tocmai pentru a se opri inflația reală, gravă.

Nici n-am fi unicii ! Atâtea state se lasă , părăsesc "acoperirea " cu etalon aur !

Anglia a făcut-o , și nimeni nu s-a ridicat contra ei , deși lira sterlină a făcut victime pretutindeni ...

Polonia, Belgia, au făcut-o cu folos , și nu cu neajunsuri ...

Trebuie făcută și la noi ! **Singurii care vor pierde , vor fi posesorii de numerar .**

Gr.lunian /

▣ **Război economic .**

În perioada de după război , asistăm uluiți la **un crâncen război economic** ,

are se poartă în lumea întreagă , între toate statele , cu tot soiul de mijloace

inimaginabile - contingentare , taxe vamale - **pentru apărarea produselor proprii.** În

această luptă economică , n-am avut noi nimic de suferit

din cauza condițiilor vitrege cu care am fost tratați chiar de statele amice ?

Sigur, ele și-au apărat interesele lor . Dar, când acest drept este recunoscut statelor în care trăesc creditorii noștri, **noi cum ne apărăm ?**

Gr.lunian / 4 oct.'32

▣ **Experții străini.**

▣ **Realitatea românească**

Experții și-au făcut datoria cu obiectivitate , cel mult cu o deformare profesională, deoarece mulți sunt teoreticieni !

Dar... au stat prea puțin în țară și **n-au putut recunoaște realitățile noastre Tardieu** , prim ministrul Franței , în Parlamentul francez (4 dec.1930) ocupându-se de sit economică europeană , Germania , Italia, Anglia , Eoropa Centrală , Orientală ....

ajungând la România : < Vă voi arăta , mai ales, **țările agricole**, neavând decât **un singur articol de export , ca România, și care nu-l mai exportă.** Vă voi arăta că **grăul românesc ni se vinde cu 50 de franci quintala ,** atunci **când la noi se vinde cu 160 de franci .**Vă voi arăta **datoria țaranului**, apăsând greu , **mai puternic decât valoarea pământului. >**

Cum vin astăzi experții să ne ceară ce ne cer ? Ne-am bucurat noi de vreo favoare , de vreunsprijin ? Numai din pricina noastră am ajuns aici ?

(**aplauze prelungite la opoziție și unele bănci PNT**)

Un parlamentar francez , sprijinind contingentarea , spunea :

Un singur lucru contează în momentele de criză : **protecția muncii franceze .**

Oare limbajul acesta ne este interzis numai nouă ? De cine și cu ce dreptate ?

-Voci opoziție : Foarte bine !

-Iunian : Nu avem noi voie să ne facem legiferările lăuntrice , să ne apărăm interesele naționale ?!(**aplauze, bravo, la opoziție**)

Am examinat, cred, suficient , cauzele situației în care ne aflăm , pentru ca să **mă simt îndreptățit să resping constatările experților , că noi am fi făcut o gospodărie rea**, care este singura sorginte a situației în care ne aflăm.

-Aurel Vlad : A fost bună gospodărirea ?

-Iunian : " **Am greși dacă acceptăm acest ajutor " tehnic " : condițiile sunt inacceptabile ,** pentru că **presupun un control efectiv al străinilor , a capitaliștilor străini, asupra administrației noastre publice...**

-ACCuza : Îl respingem !

-Iunian : ... **un sentiment de îndreptățită demnitate națională ne interzice să primim o asemenea sugestie "**

(**aplauze prelungite , "bravo " , la opoziție și la unii PNT**)

Ce nu putem primi pe calea directă , a controlului , nu putem primi pe **calea deghizată a "consilierilor consultativi "**(**aplauze, bravo**) [-----]

Experții pot greși și ei , fac indiscreții, insistențe , pe lângă ministere ...

Gr.Iunian /

▣ **Împrumuturile externe**

Și totul pentru ce ? Împrumuturi ? Dar asta ar fi o și mai gravă greșală !

Împrumuturi oneroase am mai avut noi ! Și nu vom obține altele !

-C.Argetoianu : Norocul nostru dacă nu obținem !

-Iunian : **Ce a fost împrumutul din 1931 ? O nouă povară pe bugetul țării .**

Atât și nimic mai mult , cu toate bunele intenții .

Ce a fost contractul drumurilor ? - o operație grea, împovărătoare !

Ce s-a ales cu Creditul Agricol ? - Condiții grele impuse !

Nu mai vrem , nu mai trebuie împrumuturi !

Gr. Iunian / 4 oct.'32

▣ **Datoria externă**

▣ **"Săracul " Eu nu-l pot înțelege decât în dorința Occidentului de a introduce politețea dlui Tardieu .cu mândrie națională**

Pretenția de a fi asigurați prin **prezența experților nu are nici un temei.**

" Soluțiile trebuie căutate **prin propriile noastre mijloace ,** așa cum în momentele dificile face orice popor.

Toate țările își apără interesele prin propriile lor mijloace și fără să țină în considerare că asemenea apărări ar putea să constituie mijloace de împovărare asupra altor țări . "

Ni se recomandă economii ! : dar pândă unde pot merge ?

Ni se recomandă urcare de impozite ! : Dar cât, până unde ?

Trebuie să le spunem cinstit , românește :

< Noi suntem un popor cinstit , care vrea să-și plătească exact și la timp datoriile , dar cu o condiție : să poată ! > (**aplauze prelungite , bravo, bravo !**)

La un **buget de 25 miliarde , cu realizări de 15 miliarde , pot eu să plătesc la zi cuponul datoriei publice ? "**

(**aplauze prelungite , bravo !**) Poate fi preocuparea noastră unică ... plata cuponului , cu riscul de a distruge orice organizare economică a țării ?!

Gr.Iunian / 4 oct.'32

▣ **Politica GGMironescu**

[LD : pe acest teren, totul este politicianism ! mahala !]

. **Junian** : Trebuie să fim înțeleși , dle ministru de Finanțe, de creditorii noștri , ă am contractat împrumutul nostru când vindeam vagonul de grâu cu 80.000 de lei vagonul , iar acum îl vindem cu 20.0000lei !

Venitul nostru național a scăzut cu 56 %

-**GGMironescu** : Dacă mâine vindeți vagonul cu 100.000 , dați creditorilor diferența ?

-**Gr.Junian** : Este surprinzător acest argument , dlor ! DI Mironescu, crescut la școala franceză ,

s-a găsit obligat să întoarcă politeta .**Dar** cum să-l împăcăm și cu sentimentul de demnitate și seriozitate a celui ce este pe banca ministerială ?

-**Dr.Lupu** : Ești prea blând și prea delicat .La asemenea întrerupere altfel se răspunde .
Aceasta este întrerupere de "teșghetar " , nu de om de stat "
(aplauze la opoziție ; protestări la PNT)

---

7) Votarea Conversiunii // consfătuiri // amendamente // grup Junian // Cameră,

6 oct.'32

(" Dimineața " , 7 oct.'32)

În urma discursului lui Gr.,Junian * (cum se hotărîse la consfătuirea majoritarilor) , unii opozanți crezuseră că legea va cădea.

Dar ... după discursul ardeleanului **Ceaușeanu** , consfătuirea majorității , renunțarea lui **Aurel Vlad** și **Bontescu** de a vorbi în plen , discursurile lui **Pompiliu Ioanițescu** și **GGMironescu** ...

Ștefan Cicio Pop a pus la vot luarea în considerare a legii .

Toată partea **dreapta** (majoritatea) , **centrul incintei** , și unii din **stînga** , au votat (vot deschis) pentru.

Cum Lupu a cerut contra-probă, Cicio Pop a rugat pe cei ce au votat în stînga, pentru ,să treacă la dreapta, și a repetat numărătoarea.

Numărul voturilor "pentru " , a fost copleșitor, încât s-a renunțat la contra-probă.

* **Grigore Junian .**

După consfătuirea majorității, amicii lui Junian s-au arătat deprimați.

Ei au fost surprinși de căldura cu care Mirto a pledat pentru proiectul guvernului .

Unii , la apelul de disciplină , au anunțat că se vor supune.

Alții, se mențineau la punctul lor de vedere, hotărîți să voteze "contra ".

/ Pe culoarele Camerei, s-a discutat mult efectul pe care **rezistența grupului Junian** îl va avea asupra unității partidului.

Numeroși **fruntași** se sileau să convingă și pe unii și pe alții , că această unitate trebuie păstrată cu orice preț.

Amicii lui Junian, însă, spuneau că , în urma celor petrecute , menținerea unității va fi dificilă.Se făceau **poantaje** pentru a se ști cîți parlamenari rămîn în jurul lui Gr.Junian.

/ Plănuiseră o masă comună la restaurantul " Eminescu " , dar ședința durînd pînă tîrziu... masa a fost contramandată.

Totuși, după ședință, **mai mulți amici ai d-lui Junian, deputați și senatori,**

au luat masa împreună la restaurantul " Leul și cîrnatul " : **I.Răducanu, Virgil Potîrcă, Gică Măcărescu,**

Dinu Simian, Nestor Badea, Mișu Paleologu, Nicu Graur, Vasilescu Notara, Priboianu,

Mischie, Moldovanu, col.Georgescu .... În total .... **45 de parlamentari.**

În cercurile politice se vorbea că ruptura pe față se va produce.

Mai ales deputații olteni, vreo 20 , - se spunea - vor urma pe Junian.

▣ **Buletin informativ : zvonuri despre fuziunea Lupu - Junian , 10 oct.'32**

(AIC, fond Casa Regală, dosar 31/ 1932,f.1,2)

/ **Vlad Cazacliu** (președ.org.lupiste -Basarabia) a primit o scrisoare de la lupu în care este îndemnat

să lupte pentru stângerea rîndurilor , pentru împăcarea organiz. din Bălți și Ismail .
Să țină legătura cu **Costache Lupu** (București) , cu **Brudariu** (Banat) , cu **col.Ilieș**
(Lugoj) ș.a.

/ Ziariștii spun că **Lupu** se va întîlni cu **Mihalache** în străinătate ;

/ **Ștefan Ciobanu** și alți fruntași au demisionat din **PNL georgist**, au plecat la
București să ia legătura cu **Gr.Iunian** ;

/ La 28 crt., **la Chișinău**, va avea loc **o consfătuire disidenților georgiști** ,
la care va lua parte și un trimis al lui **Gr.Iunian** . Se va aranja fuziunea cu **Iunian**.

8.) Închiderea sesiunii parlamentare extraordinare , 11 oct.'32

("Dimineața" , 12 oct.'32)

Sesiune bogată în lucrări.Discuțiile prelungite la validări și mesaj , au umplut vremea pînă
guvernul și partidul cîștigător au ajuns la un acord privind modificarea Conversiunii.

/La început , se hotărîse ca legea să intre în sesiunea din toamnă. Fostul ministru al
Justiției, vicepreședintele PNT, **Grigore Iunian**, s-a dus liniștit **la Karlsbad** .

Biroul partidului, cu votul inclusiv al lui **Mihalache**, a hotărît
să aducă legea definitivă imediat.

S-a admis **o formulă mijlocie , propusă de Iuliu Maniu** :

menținerea conversiunii de drept ,

scoate marilor debitori, măsuri pentru apărarea creditului, amînarea pe 6-18 luni.

Soluția nu a împăcat pe Grigore Iunian , care, la întoarcerea din străinătate, a luat
atitudine fățișă contra ei.

Aastă luptă a dominat și a fost caracteristica sesiunii, deși partidul și guvernul au cerut
insistent solidaritate

27 de deputați și 7 senatori majoritari au votat contra .

La închiderea sesiunii , **Dinu Simian** (care făcea parte din grup) , care a prezidat
ședința , spunea că acest episod este corolarul adevăratului parlamentarism.

Închiderea sesiunii / 11 oct.'32

9.) **Gr.Iunian** , Declarațiile de la Tg.Jiu , 20 oct.'32

(Dinu Dumbravă, „Dimineața „ , 22oct.' 32, + foto Gr.Iunian)

În sala „Căldăraru” s-a deschis congresul organizației PNT din Gorj.

Sala este arhiplină.La congres participă și delegați din alte județe .

Vorbesc : **Aristică Schileriu, maior Isvoranu, preot Runcan, Al.Dumitrescu-Vâlcea,**
Viădescu-Muscel, deputat Horia Tâlpeanu – Gorj,

Constantin Velican ,înv.Simionescu, comandor Coandă-Tulcea, deputatN.Mischie,
Valentin Bibescu [!?] , col.Petrescu ș.a. care aduc elogii lui Iunian .

-**preot Gh.Popescu** : din Gorj, „ pornește acțiunea pentru **însănătoșirea țării , sub**
steagul lui Gr.Iunian.”

-**D.Florescu** (deputat de Hotin) arată **tendința excluderii din PNT** „ , a tuturor valorilor
exponențiale „ , ca **C.Stere și dr.Lupu**. Astăzi se desface din partid și **Grigore Iunian** ,
pentru că a înțeles **păstrarea ideologiei partidului** .

”Urmărim **o nouă chemare a țărănimii** , chiar dacă pentru aceasta ar trebui
să formăm un nou partid.”

-**C.Velican** : Conversiunea nu este închisă , după cum nu este închisă chestiunea
dinastică, când se pune în discuție restaurația ...

-**Grigore Iunian** (primit cu ovații și aplauze îndelungate) : este cuprins de emoție pentru
că se găsește la **o răspântie hotărâtoare a vieții sale politice**.

”N-am venit să cer nimic de la dvs., pentru că nu se apropie nici o alegere.

M-ați trimis **de 10 ori în parlament** , și **aș putea fi senator de drept**.

Nu vreau deci să credeți că aș vrea să vă lingușesc.

De 12 ani m-am prezentat în fața dvs cu un program .

O mare frământare s-a petrecut în sufletul meu când am văzut că **trebuie să apăr**
acest program împotriva conducătorilor partidului cari s-au depărtat de la el . [!!!]

Nu m-am simțit alături de foștii mei prieteni și am venit să mă explic în fața dvs,
pentru ce am înțeles **să nu-mi reneg convingerile care au fost și ale partidului**.

Vreau să știu astăzi dacă eu sunt în greșală sau conducătorii partidului.

Dacă sunt eu, vă rog să-mi spuneți sincer acest lucru , și voi trage consecințele .

Și în trecut au fost neînțelegeri între mine și ceilalți conducători ai partidului.

Am căutat să mă înfrâng pe mine , pentru unitatea partidului.
De multe ori **am fost mâhnit de nepotrivirea de concepții din sânul partidului național-țărănesc.**[...]

Gr.lunian / , '32

▣ Dezacordurile esențiale

Azi însă a venit o nepotrivire de vederi atât de mare și de profundă ,
încât mi se pare **o imposibilitate să mai rămân alături de ceilalți conducători.**

Atunci când a venit **legea pentru modificarea conversiunii** și când ,
pentru amânarea plății cuponului extern,

ni s-a pretins control străin în țara noastră , ,

mi-am dat seama că , pe de o parte ,

se apără interesele bancare împotriva țăranimii ,

care n-are de unde să plătească ce i se cere , și că , pe de altă parte,

ne așteaptă cea mai mare umilință pe care o poate suporta o țară. ..

[**Vorbește despre scăderea veniturilor ; vorbește despre situația tragică a tezaurului ;
despre cuponul extern ;**]

"Ce este mai necesar : **existența noastră sau plata cuponului ?**"

Gr.lunian / 20 oct.'32 / retro'29 - 30

▣ Regența

Am cedat și în 1929, la complectarea Regenței , după moartea lui Buzdugan.

Nu a fost de acord cu președintele partidului .

Problema Restaurației

[**LD : adu de la fișier Monarhie**]

Gr.lunian / 20 oct.'32 retro'29

Legea presei

Altă mâhnire am avut atunci când **mi s-a cerut o lege a presei**, o lege de încătușare a
opinie publice ,

și când mi s-a spus că un membru al regenței cere această lege până în 5 zile.

Chiar dacă ar fi fost bun proiectul, tot nu-l aduceam ,

pentru că eu înțeleg alte raporturi între Coroană și popor, raporturi de dragoste, nu de
amenințări .

Forța partidului care cedează în fața amenințărilor , slăbește .

Demisia mea motivată , de atunci, **a fost împiedicată să ajungă la cunoștința opiniei
publice .**

Aveam totuși posibilitatea să recurg la serviciile presei , și n-am făcut-o .

Gr.lunian / 20 oct.'32 / retro' 30

▣ Împrumut extern

În nov.1930, i s-a ascuns realitatea că se trata un împrumut cu Franța, de către ministrul
de Finanțe.

A aflat întâmplător , dintr-o discuție Manoilescu –Madgearu .

În zădar a încercat să-i convingă că un împrumut pentru consumație este înrobitor pentru
contribuabili.

A plecat din guvern , ca să nu se spună că zădărnicește împrumutul.

Gr.lunian /20 oct. '32

▣ Cramponarea de putere

" Am trecut peste toate acele frământări sufletești.**Azi mi se cere să renunț** la mai mult,
la însăși **temeiul partidului nostru**, și trag consecințele .**Știu că au voit să-mi
pregătească îndepărtarea**

și le-am luat-o înainte. Eu n-am fost niciodată pentru cramponarea la putere și
această cramponare în trecut a făcut atâta rău partidului.

Îmi spunea d.Maniu altădată , că e o necesitate ca Regele să ne cheme la guvern.

L-am întrebat cu ce program. Mi-a răspuns că să fie chemat , și în trei săptămâni dăm
gata programul.

Am venit la guvern și în trei luni ne-am epuizat .

Gr.lunian /20 oct. '32

▣ Revalorizarea leului

Soluții

Sunt pentru revalorizarea leului pentru că a fost valorizat greșit .Formula ministrului de Finanțe , a dezinteresării de soarta debitorilor, e primejdioasă și anti-economică.[....]

Modificarea pe care au adus-o legii conversiunii , lasă țărănimea la discreția cămătarilor. [...]

"Oamenii nu vor să se omoare ca să apere moneda , oricât ar dori-o un ministru de finanțe"

"Trebuie să găsim legătura adevărată între leu și producția adevărată." [...]

"Nu putem să aducem o **știrbire prestigiului nostru național , numai ca să asigurăm plata cuponului ,**

cu prețul distrugerii capitalului productiv. S-o facă partidul liberal care a pregătit stabilizarea ,

nu partidul nostru care se întemeiază pe țărănime [...] Ne-am despărțit pe această chestiune .

De cealaltă parte au rămas ceilalți conducători, cu ministrul de finanțe."

Eu văd numai două soluții : **conversiunea generală și restabilizarea leului.**

Gr.Iunian / 20 oct.'32

▣ PT –PNR – PNȚ

" Am avut neînțelegeri cu ceilalți conducători ai partidului.

Am cedat totdeauna fiindcă s-a făcut apel la sentimentul de disciplină .

Am cedat în 1929 , când exista o deosebire între mine și președintele partidului.

[Maniu !]

S-a vorbit despre **raporturile dintre PT și PNR , și că eu am fost împotriva fuziunii .**

Este adevărat că **am fost „al doilea”** pentru fuziune , dar odată realizată.... **am fost fericit.**

Este adevărat că **între ramurile națională și cea țărănească , au fost deosebiri de vederi .**

Partidul țărănesc s-a înjghebat pe o **bază socială** , și cel național numai pe ideea ce-i poartă numele .

Partidul național nu făcea diferențieri politice , pentru că în Ardeal alta era preocuparea .

Partidul țărănesc făcea diferențierea de clasă. Un fruntaș ardelean spunea :

dvs serviți clasa țărănească în primul rând, iar **noi naționali , fiecare clasă , tot în primul rând.**

Au fost nepotriviri de păreri și pe chestiunea conversiunii ,

pentru că ardelenii pretindeau că băncile din Ardeal apără interesele țărânimii ."

Gr.Iunian / 20 oct.'32

▣ Un nou PNȚ ?

"Acum eu am venit în fața dvs să-mi spuneți unde e adevărul ?

Eu sunt gata să reiau alături de dvs. munca de la capăt , dacă vă simt alături de mine.

Cu ajutorul mănunchiului de oameni care mă înconjoară,

oameni netrecuți pe la cabinete de instrucție și pe la parchete ,

oameni care n-au transigat , nici cu morala , nici cu principiile,

cu reazimul opiniei publice drepte și cinstitute ,

vom reînchea ceea ce a fost altă dată partidul național țărănesc,

forța vie a întregului popor , apărarea demnității acestui popor ."

(**aplauze, ovații nesfârșite**)

După amiază, la ora 4, s-a întrunit comitetul județean , care a semnat o **Motțiune – Apel nominal,**

adoptând p.d.v. al d-lui Iunian , înțelegând să-l urmeze necondiționat în atitudinea ce întreprinde.

Gr.Iunian / 20 oct.'32

10.) M.Popovici – Gr.Iunian , polemică

[retro' 30-'31: demisiile de la Ministerul de Justiție ; Restaurația] , oct.'32

(„ Dimineața”, 26 oct.'32)

[**LD : completează cu chestiunile legate de Restaurație, de la fișierul Monarhia.]**

La declarațiile lui Grig.Iunian ,privind guvernarea primă a PNȚ, a răspuns **ministrul Justiției, Mihai Popovici**. Privind rolul lui Iunian la Restaurație , **ziarul „ Ordinea Nouă”** l-a considerat mai mult negativ.La aceste răspunsuri, **Grigore Iunian a dat o replică** , respingând afirmațiile la adresa sa, publicînd **textul demisiei sale din funcția de ministru al Justiției**, determinat de „**Legea presei**” ....

▣ **Demisia la ... Legea apărarea onoarei**

„ Domnule președinte al Consiliului ,

În întrevvedere ce am avut la **15 februarie [1931 ?]** , mi-ați comunicat nevoia în care guvernul se află de a supune neapărat - și în termen de 5 zile – în discuția parlamentului **proiectul de lege pentru apărarea onoarei**.

Mi-ați destăinuit motivele care impun această urgentă prezentare a proiectului.

V-am declarat cu acel prilej că **nu pot accepta să prezint acest proiect și v-am lămurit pe larg motivele refuzului meu**. V-am adus totodată la cunoștință -cum era firesc – că trag imediat consecința atitudinii mele prin aceea că

vă țin la dispoziție demisia mea. Am stăruit în demisia mea – după cum știți –

și după ce dvs m-ați încunoștințat că obligația de a prezenta proiectul a fost amânată după alegeri. V-am lămurit că această amânare nu poate într-o nimic modifica hotărârea mea , întrucât nu pot nici mai târziu accepta sarcina de a prezenta și susține acest proiect.

La insistențele puse de prietenul Mihalache , chemat împreună cu mine la desele întrevederi ce am avut cu privire la această chestiune ,

am convenit ca dvs. să nu aduceți imediat la cunoștință demisiunea mea

și să uzați de ea în momentul ce veți crede mai oportun interesului guvernului și partidului.

„**Unele manifestări din ultimele zile lămurindu-mă că o discrețiune totală asupra demisiei mele nu poate fi păstrată** , am ajuns la convingerea că **prelungirea situațiunii actuale este dăunătoare atât mie personal , cât și guvernului**.

În atare împrejurări, **vă rog , domnule președinte, să aduceți la cunoștința Consiliului demisiunea mea**.

Vă rog să primiți și pe această cale expresiunea mulțumirilor mele , pentru încrederea cu care m-ați onorat,

Grigore Iunian. / retro'31

▣ **Economiile la Ministerului de Justiție**

M.Popovici a afirmat că Iunian a demisionat pentru că ministrul de Finanțe... a vrut să reducă bugetul Ministerului de justiție cu 60 de milioane., trecînd o serie de cheltuieli la județe și comune.

Iunian arată că respectiva reducere s-a făcut într-o ședință de guvern, prezidată de Rege, în care **Iunian a prezentat Modificarea legii de organizare judecătorească** , cu condiția să nu se cheltuiască sume suplimentare .

Grigore Iunian / retro'31

▣ **Demisia pentru Împrumutul extern ...**

M.Popovici a afirmat că Iunian nu s-a pronunțat niciodată contra împrumutului extern ...

Iunian răspunde : în oct. , după formarea gov.Mironescu,

el s-a pronunțat contra împrumutului „de consumație” ,

Într-o discuție **acasă la Mihalache**, la care au participat Madgearu, Lugoșanu, Răducanu și Iunian,

s-a acceptat p.d.v. al lui Iunian , iar Madgearu s-a obligat să comunice hotărârea.

În decembrie, **a aflat de la Madgearu că Manoilescu** (întors din străinătate) a spus că tratativele pentru împrumut merg bine . **În primul Consiliu de miniștri, Iunian a cerut** să se explice politica financiară a guvernului.,

Necăzînd de acord, în ziua următoare **într-o discuție cu Maniu** , **el și-a dat demisia**.

Iunian / oct.'32

11.) Gh.Tătărescu , discurs la mesaj, 22 nov.'32

12.) V.Rădulescu –Mehedinți ,

intervenție în discursul lui Anibal Teodorescu (PND) , 7 dec.'32

(DAD, MO 13, 7 dec.+32)

/ Regretă plecarea lui Gr,Iunian ;

/ Recunoaște existența a 2 curente în PNȚ;

/ Consideră pe Maniu și Mihalache „de stînga „

/ „Vinovat” și „periculos” , GGMironescu ;

/Gr.Iunian, va regreta ;

13.) Gr.Iunian , Comunicare , (interv. în discurs col-P.Petrescu (PT)) , 10 dec.'32

(DAD, MO 15, șed. din 10 dec.'32)

[LD : se pune problema dacă deputații PRT pot rămâne în Parlament, deoarece s-au ales pe liste PNȚ.Rezultă că sunt 3 deputați.

Aceeaș chestiune a ridicat-o și Mihalache în ziarul de Muscel.

Se cere demisia pțr-iștilor]

Iunian spune că nu se vor retrage deoarece **au fost aleși pe baza unui program,** pe care **și-l mențin.** Fine „mușcăături „ reciproce. F.puține aluzii la ruptură

14.) Gr.Iunian (PȚR) discurs la Mesaj, 16 dec.'32

(DAD, MO 20, 16 dec. '32 p. 425- 437)

[LD : vezi xerox integral .Afară de ironie și ironie ... Gr.Iunian nu s-ar zice că este „ în formă „ Reproduce pasaje întregi din Mesaj și Răspuns...apoi se îndoiește, se miră, ironizează ... de parcă , odată ieșit din PNȚ, nu-i mai revine nici o răspundere !

Chiar dacă are dreptate... în unele chestiuni... mie nu-mi place .

Câteva aprecieri interesante privind **filonul conservator din PNȚ]**

Iunian / 16 dec.'32

▣ Răspunsul la Mesajul Regal

S-a urcat la tribună pentru a lua parte la **discuțiile la Mesaj**, fără a fi stăpânit de un spirit „polemic” ,cu dorința sinceră de a examina , în chipul cel mai obiectiv, problemele enunțate .Aceasta nu va însemna că expunerea sa va fi lipsită de critică , când va considera **soluțiile necorespunzătoare realității.**

Va căuta izvorul a ceea ce socotește el **schimbarea de orientare a atitudinii PNȚ**, din dorința de a fixa unele adevăruri.

Mesajul constituie un **program de lungă durată.**

Pe unii i-ar putea chiar îngrijora **mulțimea problemelor anunțate.**

Cum însă unele sunt de caracter general, el se va ocupa numai de cele „originale”

/ Mesajul are pasajul stereotip , privind manifestările de devotament față de Coroană ;

/ Grija pentru armată ;

/ Păstrarea legăturilor de prietenie cu toate statele ;

[.....]

Cum d.raportor este o minte cultivată și eclectică și un literat distins, suferind de influențele lecturilor d-sale , devine liric în partea finală a Răspunsului, în care citim :

Cu acest gând de înflorire și prosperitate al națiunii române, membrii Adunării Deputaților , urmând porunca vremii de Unire , și muncă fără preget ...

Aș avea impresia că găsesc în aceste rânduri influențe ale unei recente lecturi ,

pe care pare-mi-se aș putea-o găsi în geniala operă a lui Caragiale(**ilaritate**)

-**G.Măcărescu** : Ferește-mă doamne de prieteni ! (**ilaritate**)

Iunian / 16 dec,'32

▣ Echivocurile lui Maniu

▣ Răspunderile lui Maniu

Onoratul dl președinte al guvernului, pe când era un simplu particular, un membru al unui mare partid, **credea în ambele căi. Nu este o glumă** .

D-sa spunea : < sunt două căi pe care trebuie să mergem : ajutorul străin sau prin propriile noastre mijloace , În orice caz, un principiu trebuie să domine :națiunea trebuie să trăiască .>[.....]

Această nesiguranță în atitudine era îngăduită pe când d.președinte al Consiliului era un simplu particular , retras la Bădăcin . Dar împrejurările sunt mai tari decât voința omului ; **a fost silit să iasă de acolo , ca să ia conducerea partidului**, deci un început de răspundere , **leader al majorității** asigurând guvernului concursul acestei majorități , un început de răspundere , deci a trebuit un început de precizare .

Dar împrejurările au fost și mai tari și **au silit președintele partidului să ia președinție guvernului**

Acum răspunderile se pun în mod absolut, categoric , precis.

Ca să guvernezi îți trebuie un program și o echipă.

Programul, evident, că nu avea pentru ce să-l alcătuiască d.Maniu , câtă vreme nu avea nici o răspundere în viața publică .

Totuși, un program îi trebuia .În 24 de ore trebuia să fie alcătuit.

Dacă avea un program, își alcătuiua **o echipă potrivită programului.**

Fiindcă nu a avut programul, a trebuit să ia întâi echipa și, luând echipa,

a trebuit să ia și programul echipei.(ilaritate la opoziție)

Gr.lunian / 16 dec.'32

▣ **Coroana , Regele Carol**

Ar dori ca această declarație de devotament să constituie „ un legământ” , care să împiedice unele „manifestări bolnăvicioase”

„ Aș dori să constituie o recunoaștere din partea dvs. , a tuturor, și un legământ pentru viitor , că una din bazele cele mai însemnate ale vieții noastre publice o constituie prestigiul neștirbit al Coroanei .(aplauze , strigăte de bravo)

Și aș dori , dlor, să pot să fiu sigur că, în viitor, cel puțin, sub nici un fel de pretext , nu se vor duce acțiuni care să tindă la slăbirea acestui prestigiu.”[.....]

Gr.lunian / 16 dec.'32

▣ **Armata .**

În ce privește grija pentru armată, „ aș vrea ca ea să poată fi concretizată în soluțiuni ceva mai văzute și mai folositoare [.....] avem nevoie de o foarte serioasă organizare a armatei noastre.

Deși suntem un popor pașnic, cu tendințe pacifice , suntem datori totuși , să prevedem la toate eventualitățile.”

lunian / 16 dec.'32

▣ **Politica externă**

Aș dori ca relațiile noastre internaționale , ca legăturile noastre de prietenie cu statele amice, să fie rezemate în viitor pe o șinere în seamă a acestor realități și a sacrificiilor care ni se cer într-un folos general și ca aceste relațiuni să fie rezemate pe această conformitate de interese, recunoscute totdeauna și de o parte și de alta.Își permite și un deziderat : ca în menținerea legăturilor de prietenie cu diverse state , să se aibă veșnic în vedere conformitatea cu interesele economice.

Gr.lunian / 16 dec.'32

▣ **Reforma electorală**

Este f. bucuros că se dau asigurări că se va veni cu o reformă electorală.

Ar dori să se transforme în realitate.

Este de acord cu guvernul ca pe viitor să fie suprimată prima electorală , deoarece înscrierea și menținerea ei , a dus la falsificarea vieții noastre politice.

Abolirea primei va da posibilitatea partidelor să reprezinte forța lor corespunzătoare în parlament.

lunian

▣ **Legislație**

Guvernul anunță și în acest Mesaj (ca în altele) că va veni cu o lege specială pentru

îndrumarea și încurajarea agriculturii ; modificarea Camerelor agricole ; generalizarea regimului cărților funduare ; modificarea legii CFR ; autonomia administrativă ; unificarea legislativă ; etc etc .Dar aceste legi sunt pomenite în mai toate Mesajele !

Cu singura deosebire că... fiecare partrid , când vine la putere, schimbă legea !
Aceasta este o dovadă că legile nu sunt bine studiate, că nu țin seama de realități [.....]

lunian / 16 dec.'32

▣ Economie, finanțe

După ce prezintă o serie de cifre care arată dezastrul , el ironizează optimismul raportorului la Răspuns,
care , spune : <Datori suntem să nu ne dăm învinși și lăsând la oparte orice preocupare ,
să strângem rândurile ,
să ne încordăm puterile , pentru a învinge greutățile de astăzi .... >

lunian / 16 dec.'32

▣ Agricultură

După ce citează paragraful cu agricultura : „ Mă întreb dacă acest Mesaj nu este cumva opera unui ironist

[...] în epoca în care nu se pot păstra avantajele creditului [...] vi se asigură realizarea unui credit ieftin , pe termen scurt și mijlociu [...] chiar în campania agricolă a anului viitor ! [.....]

lunian / 16 dec.'32

▣ Ajutorul Genevei

Guvernul trecut se angajase serios și sincer pe calea Genevei. Dar guvernul actual ? [.....]

Onoratul dl președinte al guvernului, pe când era un simplu particular, un membru al unui mare partid, **credea în ambele căi. Nu este o glumă** .

D-sa spunea : < sunt două căi pe care trebuie să mergem : ajutorul străin sau prin propriile noastre mijloace ,

În orice caz, un principiu trebuie să domine :națiunea trebuie să trăiască .>[.....]

Cum **în echipa de guvernare găsim pe d.Madgearu și pe d.Lugojanu** și [.....] pe **d.Mironescu**

ca vicepreședinte de Consiliu, din momentul acela **programul guvernului a devenit lămurit : Geneva.**

De aceea, chiar dacă în Mesaj nu ar exista o declarație categorică, nu mai încapă nici o îndoială că **trebuie să mergem la Geneva** , dacă va trebui să suferim directivele actualului guvern.Atunci, dlor, dacă mergem la Geneva trebuie să ne întrebăm de ce mergem ? Ce ne dă Geneva ? Și ce ne cere Geneva ? Și dacă putem să mergem la Geneva , dacă avem vreun folos acolo ?

Ce ne dă și ce ne cere Geneva ! Să-l ascultăm pe d.Madgearu , care împreună cu d.Lugojanu, au mers la Geneva au semnat și un protocol – dacă sunt bine informat – sub rezerva aprobării guvernului , aprobare care nu a venit.

Genva nu ne dă mare lucru , dar guvernul este mulțumit.

Iată ce spune d.Madgearu :< Veți întreba ce a putut urmări guvernul , cerând concursul tehnic al Societății Națiunilor .

În primul rând [...] pentru a se îndeplini opera de organizare ,
începută odată cu împrumutul, era indicat să ceară concursul tehnic.[.....]

fără a compromite creditul țării prin acte unilaterale ,
ca cele recomandate de unii neofiți financiari din țară .>

D.Madgearu mai spune clar : **împrumut, nu !** având în vedere sarcina datoriei externe.

Cel puțin **am scăpat de grija aceasta ! (ilaritate)** Dar ne dă ceva ?

< Era indicat să cer concursul Societății Națiunilor , pentru ca ,

cu **acești experți calificați**, să câștigăm timpul pierdut ,

asigurând **realizarea neîntârziată a scopului urmărit** .>

Avea un scop urmărit ! Pierdusem mult în realizarea acestui scop! Mijloacele noastre proprii nu mai erau suficiente ! Lipsea o nimica toată : experți plătiți ! (ilaritate)

Și atunci , dlor, soluția era foarte simplă: găsim undeva experți calificați, câștigăm timpul pierdut și și realizăm scopul urmărit . (**mare ilaritate**)

Iată dlor, de ce mergem la Geneva ! (**mare ilaritate**)

Gr.lunian / 16 dec.'32

▣ Cuponul extern

Dar Geneva ne mai făgăduiește ceva : **sprijin pentru reducerea cuponului datoriei publice**. Pe vremuri, în problema aceasta a suspendării cuponului , **a fost recomandată o soluție** .

Soluția a căpătat cu timpul **aderenți** ; și spre marea mulțumire a neofitului, aderenții îi găsim cu toții ,înșirați pe banca ministerială, cu succes crescând în manifestarea acestei adeziuni. (**mare ilaritate**)

[**LD : dă o serie de date, de socoteli, și lumea râde, râde, ...**]

Împrumutul de consumație

Împrumutul din 1931, s-a făcut în niște condiții nenorocite .

Peste 5 % s-a plătit comision bancherilor (peste 500 milioane lei)

Dar la ce a slujit acest împrumut ? :

62,500 milioane franci francezi pentru plata datoriilor românești ;
32 milioane franci + 246 , total 278 milioane , pentru contractul drumurilor ;
125 milioane pentru plata datoriei de 8 mil. dolari , la Societatea Telefoanelor ;
200 milioane , la Creditul Agricol, care astăzi nu mai funcționează;
75 milioane au mai rămas blocați.

Va să zică un împrumut de consumație ...

iar acum câteva luni , la tribunalul de Ilfov s-a judecat procesul intentat de Ministerul de Finanțe ,contra Casei drumurilor, că ar fi majorat prețul la m pătrat...

Ei bine , tribunalul a dat dreptate Casei drumurilor... socotind că chestiunea a avut un caracter „ politic „ ...

Concursul Genevei .Raportul Rist

Prin urmare , dlor, **este bine că împrumuturi nu ni se mai dau** .

Din partea Genevei avem doar **sfaturi**. Și ne mai dă și **experți pe lângă** unele din cele mai importante **ministere** .Și ne mai cere : **echilibrarea bugetului, menținerea stabilizării,**

respectarea obligațiilor contractuale. [**LD : le ia pe rând și arată carențele**]

Impozitele

Actualele impozite au atins deja o limită insuportabilă.

În 1929, la un venit național de 173.000.000.000.s-au încasat 37.700.000.000.lei, adică 22% ;

În 1930, „ „ 127.000.000.000. „ „ 31.000.000.000 lei , adică 25 %

În 1931, „ „ scăzut 99.miliarde „ „ 27.616.000.000 lei , adică peste 28 %

Acestea fiind numai impozitele către stat. Impozitele reale se ridică însă cu un procent de peste 45 % .

Acest impozit este insuportabil chiar în vremuri normale.

Anglia, când a avut 20 % îl socotea insuportabil !

”Dlor, **noi nu putem împărtăși recomandările Genevei** care, prin glasul **dlui Rist** , **crede că pare posibil și necesar să facem în România un mai larg apel la impozitul pe consumație** - dorință care a fost **însușită de guvernul actual.**

Toate propunerile acestea nepotrivite – îmi permit să cred – **pe care le-a făcut Geneva** , prin glasul reprezentantului ei, au fost **întocmai urmate de către acest guvern.**

Dacă veți citi **tabla de materie a Raportului expertului Rist**, cu toate propunerile , și veți alătura **pe două coloane** , **cu reformele pe cari guvernul vi le anunță** , pentru a ajunge la echilibrarea bugetului , veți vedea că **Mesajul nu cuprinde decât o transpunere cuvânt din cuvânt, a recomandărilor pe care le face d.Rist.**[**LD : dă o serie de ex., critică această supunere ...**]

Prin aceste măsuri nu se poate ajunge la raționalizarea veniturilor.

Puterea de plată a contribuabililor a atins limitele ei, încât **recomandările Genevei nu pot fi aplicate.**

Menținerea stabilității monetare

Acest punct a fost **adoptat întocmai de guvern.**Mesajul o repetă.

Răspunsul la Mesaj o repetă.

Ministrul de Finanțe anunța triumfător că grație acestor asigurări

a reușit să asigure stabilitatea monetară,

încât ... teoriile inflaționiste sau restabilizante , pe care neofiii și neserioșii le propun ... s-au compromis.

[el va demonstra că aceasta este o aberație, neînțeleaptă și periculoasă]

Respectarea raporturilor contractuale .

Acest deziderat a fost respectat de GGMironescu, prin modificarea Conversiunii Argetoianu. Dar problema datoriilor este gravă.

Gr.lunian / 16 dec.'32

▣ **Conversiunea.**

Ce dă guvernul debitorilor și țării care așteaptă înfrigurată ?

Moratoriul, suspendarea executării.

În chipul acesta sunt împăcate toate interesele, soluțiile nu vatămă definitiv încă pe nimeni, fiecare are dreptul să aștepte ... soluția definitivă.

Dar s-a întâmplat ca **nici acest moratoriu să nu poată fi respectat**, deoarece **Curtea de Casație a declarat legea dlui Argetoianu neconstituțională**, **Moment mare de emoție !** Ce ne facem ?

Trebuie o soluțiune, nu mai ajunge moratoriul !

Vă închipuiți dvs calamitate : **să dai imediat o soluție !** (mare ilaritate la opoziție)

Și atunci, după câteva zile de înfrigurare , a intervenit o liniște completă.

Soluția a fost dată de **d.raportor [Rădulescu] care a venit și v-a declarat aici că decizia Curții nu atinge cu nimic Legea d-lui Mironescu...**

deoarece **legea Argetoianu fusese abrogată prin legea Mironescu !**

Prin urmare , Curtea de Casație a împins uși care nici nu erau închise!

Mare bucurie în lagărul guvernamental ! S-a grăbit și dl.**Maniu** să spună :

< Nu aveți nici o emoțiune, pentru că **legea Mironescu rămâne în picioare** .

Ea nu a fost abrogată , fiindcă era deja abrogată legea Argetoianu,

și deci decizia Curții de Casație este fără însemnătate.>

Ei bine, eu îl previn pe d. președinte, pentru care am cele mai bune sentimente (ilaritate)

să se ferească de proaspeții d-sale prieteni. Eu sunt vechi prieten cu d.Rădulescu ,

mult mai vechi. Am încercat de mult să-l dăruiesc d-lui Maniu ;

abia acum am izbutit (mare ilaritate) Dl.Rădulescu este un spirit foarte fin , dar foarte glumeț, și face uneori glume destul de grele .

Iată acum l-a convins și pe d.Maniu că legea aceasta Argetoianu fusese abrogată de legea Mironescu. Adevărul este că Legea Mironescu se reazemă pe dispozițiunile legii Argetoianu ; că moratoriul se sprijină pe dispozițiile acelei legi ;

că , prin urmare, **nu mai avem nici moratoriu !**

lunian / 16 dec.'32

Soluția Conversiunii : restabilizarea

O soluție trebuie găsită.

Există 3 mijloace de rezolvare :

1. R estabilirea raportului între valoarea monetei și valoarea bunurilor , prin sporirea prețurilor (inflație) S-a încercat soluția la Varșovia, Laussane, Stressa – la care s-au obținut declarații de principii, și nici un rezultat practic. Dimpotrivă, se constată o tendință de ridicare a unor ziduri care împiedică circulația internațională a bunurilor , diverse piedici pentru a împiedica valorificarea produselor fiecărei țări.

2. A auzit că guvernul se gândește la o soluție: **la recalcularea dobânzilor** .

Nu poate funcționa.

3. Rămâne o singură cale : **restabilizarea sau fixarea unei noi valori a leului , în raport cu acoperirea metalică. Soluția aceasta este dreaptă ? Fără îndoială ! El a analizat-o în trecut , și nu va reveni .**

Afirm numai că este dreaptă pentru că raportul dintre valoare monedei și valoarea bunurilor , a dus la devalorizarea bunurilor , în proporții nebănuite. Bunurile, față de valoarea actuală sporită a monetei, nu mai reprezintă nici un sfert . S-a produs acest dezechilibru , și din cauza scăderii prețurilor , s-a produs și din cauza condițiilor în care s-a făcut stabilizarea în 1928.

Pretutundeni se recunoaște că criza actuală este nu numai economică, ci și monetară, prin urmare trebuie găsită o soluție monetară.

Ministrul de finanțe spune că nu trebuie să ne preocupe acest lucru.

Spunea : < Celelalte grupări , înjghebări de aventură,

flutură soluțiuni miraculoase [...]

Dacă ar fi fost ceva serios în acele soluții , s-ar fi găsit , de sigur,

măcar una din mințile conducătoare ale Apusului , care să le conceapă .>

Prin urmare ea apare ca neserioasă .Acesta este singurul argument serios pe care eu l-am aflat în opunerile reprezentanților băncii ministeriale.

Dar oare situația din România se compară cu situația Franței ?

Franța suferă, dimpotrivă, de o prea mare bogăție în aur.

Dacă așteptăm să vină ea cu această soluție, așteptăm mult și bine !

Chiar d.**Rist**, „expertul calificat” s-a pronunțat în acest sens (Prefața la un studiu)

[**continuă a aduce argumente în sprijinul opiniei sale , de la Delegația aurului ;**

prof.**Cassel** , în raportul separat , arată că țările care au abandonat etalonul –aur ,

să-și asigure stabilitatea .au reușit să-și asigure stabilitatea.

La conferința de la Stresa, președintele ei, **Bonnet** , spunea

că fiecare țară ar trebui să-și hotărască moneda în funcție de situația bugetară,

balanța de plăți, stocul de aur și de devize.

Expertul **Auboin**, la o conferință ținută la București,

vorbea de țările care au stabilit moneda la un curs forțat , cu amputări monetare,

care ar trebui să-și restabilească echilibrul.]

Condițiunile de ordin **internațional ne cer menținerea stabilizării monedei;**

Condițiile de ordin **național ne cer să înlăturăm acest raport între valoarea leului și acoperirea în aur.**

Ce trebuie să primeze ? **Guvernul și experții**, susțin că trebuie să primeze interesul internațional.

Eu îmi permit să spun că trebuie să primeze interesul național

(**aplauze PT-Lupu, LANC, Garda de Fier, și alte bănci ale opoziției)**

Cu riscul chiar ca acest interes să nu coincidă cu interesul internațional ,

noi trebuie să rămînem aici seriosii apărători ai intereselor naționale .

(**aplauze PT-Lupu, LANC, Garda de Fier, și alte bănci ale opoziției)**

Putem noi susține că avem o stabilitate monetară ? Ministrul de Finanțe s-a declarat

satisfăcut de situația Băncii Naționale , că asigurarea monetară este fapt împlinit.

Informațiile mele desmint această afirmațiune ; o desmint și măsurile luate (la

recomandarea străinătății) pentru cumpărarea de devize , la prețul stabilizării.

El repetă acum greșala făcută în 1928 și 1929, de a se consuma din avuția națională,

atât de slăbită, pentru a se menține cursul fictiv și ridicat al monedei.

Inflația

Consecința stabilizării este inflația, spune fostul ministru de Finanțe., actualul

vicepreședinte al Consiliului [**GGMironescu**] D-sa , care se opune restabilizării,

îi este frică de inflație !

El explică și ce este inflația : emisiunea unor bilete fără acoperire .

D.Mironescu impresionează prin bonomie și vârstă .Cu aceste avantaje,

d-sa afirmă fără să demonstreze.

Dar eu vă întreb : **Banca Națională are ,astăzi, această acoperire ?**

Are acoperirea în aur a împrumutului de 50 milioane franci făcut în Elveția ?

Pe drumul inflației ne duc cei ce fac tot felul de operațiuni neortodoxe (ca împrumutul din

Elveția) Mergând așa, vom vedea moneda prăbușindu-se , și va fi prea târziu să luăm

măsuri de apărare.Economia noastră națională este încătușată și oprită în orice

posibilitate de dezvoltare , din cauza aceste îndărătnicii de menținere a valorii leului .

Dacă **inflația** este nepotrivită, **deflația este o nenorocire și mai mare ,**

este dezastruoasă .[...] Situația Băncii Naționale nu mai poate fi salvată

decât printr-o nouă stabilizare a valorii leului.

Gr.lunian / 16 dec.'32

▣ **Efectele pozitive ale restabilizării**

/ În primul rând, **lichidează un trecut** , fără să fie nevoie să se intervină în raporturile contractuale;

/ **Restabilește un echilibru**, repune lucrurile în situațiunea de acum 4 ani ;

/ Permite o **reînviorare, a circulației creditului** ;

/ Realzează o **revalorizare a bunurilor** , și, prin asta, o sporire a marginii de credit ;

/ **Stopează deflația** exagerată , din ultimii 4 ani ;

/ Sporește **mijloacele de plată** , înviorează creditul,;

/ Sporește **productivitatea și valorificarea produselor**, în general , și a agriculturii, în special ;

/ Ușurează **munca și productivitatea țăranului** ;

/ Sporește **veniturile contribuabilului** ;

/ Sporește **veniturile statului și echilibrează bugetul** ;
/ Relansează **inițiativa individuală** reglementând raporturile dintre contractanți ;
/ Va răspunde unor comandamente morale , cerute de debitori, mai ales de țărani.
Deci măsura nu este „miraculoasă” ci salutară !

[**dă noi ex, noi argumente, contraargumente la tezele expuse**]

A primit numeroase scrisori, mai ales din Ardeal,
în care țărani nu cer conversiunea, dar pretind să-și plătească datoriile
cu moneda la care au făcut împrumutul, nu cu datoria înmulțită de 4 ori.
Dacă au cumpărat cu împrumutul 1 ha de pământ,
cum ar trebui să vândă 5-6 ha , ca să-și plătească datoria.

De ce guvernul se opune singurei soluții normale ?

De ce califică de „neserioși” pe cei care susțin această soluție ?

De ce i-a amenințat cu rigorile legii alarmismului ?

De ce , mereu, le reproșează ?

„ Pentru ce urmăriți dvs această politică , care, fără îndoială,
nu este reclamată de interesul claselor producătoare,
este reclamată de interesul unei categorii restrânse , de interesele capitaliștilor ?

lunian / 16 dec.'32, retro ,1918

▣ Programul PȚ

▣ Realitatea guvernării

Îmi amintesc că,pe vremea când s-a constituit Partidul Național Țărănesc, în programul
partidului , dăruit la 20 noiembrie 1918, poporului, aveam o altă concepție.

Atunci arătam că Partidul Țărănesc s-a născut din nevoia organizării politice a masselor
țăărănești ca să pună capăt stăpânirii despotice și gospodăririi ruinătoare a României vechi.

Și am ajuns astăzi într-o gospodărie mai ruinătoare decât a văzut vreodată țara.

Spuneam atunci : < în ceasul în care **lumea veche** ,

întocmită pe **uzurparea drepturilor mulțimii**

și sprijinită pe **exploatarea hrăpăreață** a muncii celor mulți

se năruie ca să lase locul unei lumi noi,

întemeiată pe **dreptul de întâietate al muncii** ,asupra **avuției**

și pe **dreptul mulțimilor muncitoare , să hotărască asupra cârmuirilor**,

Partidul Țărănesc cheamă **țăranimea și muncitorimea română**

ca să se organizeze petru **a dobândi partea de putere în stat**

cuvenită numărului , rostului și însemnătății ei .>

Clasele muncitoare au răspuns apelului nostru , au venit și s-au organizat
pentru a dobândi partea lor de putere în stat.

Și asistă acum la o îndărătnică politică care tinde , dimpotrivă,

ca să sprijine exploatarea hrăpăreață a muncii celor mulți.

”Și atunci , se întreabă lumea buimăcită : bine, ne-ați făgăduit că se năruie lumea aceasta

veche ; ne-ați făgăduit că prin organizarea aceasta , în cadrul unui nou partid, se naște o

lume nouă ; și vedem că rezultatul acestei noi organizări,

nu sunt deloc deosebite de cele pe care le practică lumea veche,

pentru năruirea căreia am venit și am luptat în rândurile acestui partid.”

lunian / 16 dec.'32, retro 1926

▣ Fuziunea PȚ – PNR.

▣ Îndepărtarea PNT de la rosturile inițiale .

” Și are dreptate această întreagă muncitorime și țărănime , organizată în cadrele PNT să
caute să vadă unde este **sorginta acestei îndepărtări**

de la rosturile inițiale ale partidului , așa cum a fost el încheșat, “

Să-mi dați voie, pe acei nedumeriți, să-i ajut la lămurirea acelu punct.

Izvorul acestei abateri de la scopul inițial al rosturilor partidului nostru,

care luptă pentru năruirea lumii vechi și clădirea lumii noi,

a stat în **condițiile în care s-a făcut fuziunea Partidului Național-Țărănesc.**

Cu titlu de document , el a adus **declarația lui Iuliu Maniu privind fuziunea.**

La 27 sept.1926, Maniu scria unui bun prieten [**Mihai Cantacuzino**]

,pentru a-l pune la curent cu fuziunea .

După ce afirma că delegația partidului , la 26 sept. , sub presiunea împrejurărilor, a trebuit să hotărască fuziunea, arată acele împrejurări.

Iată aceste lămuriri:

< Condițiile fuziunii sunt aceleași pe care le-am stabilit în 1924, cu prețiosul dvs concurs, cu ameliorări importante în favoarea noastră , atât în ce privește programul de guvernământ, cât și în ce privește organizația partidului.>

Iată, dlor , prin urmare , **compromisul scopurilor inițiale ale PNT.**

Fuziunea nu a putut să fie făcută

decât cu importante ameliorări în favoarea partidului Național .

Vă rog să nu uitați că **PNR cuprindea** , pe lângă **elementele din Ardeal**,

care aveau o politică a lor definită, **elemente din Vechiul Regat** ,

care erau **rămășițe ale lumii vechi**,

petru năruirea cărora ne organizasem noi în partidul Vechiului Regat,

aveau cuvântul preponderant [...] de **nuanță conservatoare.**

În scrisoarea amintită , Maniu spunea :

< în special am ținut să fie situația prietenilor noștri importanți din Vechiul Regat asigurată și, de la început, scutită de șicanele la care au fost expuși cu ocazia ultimelor alegeri.

[...]asupra programului de guvernământ pregătit cu d.Mihalache ,

în baza celor discutate la timpul său cu dvs,

acceptându-se exact concepțiunile făcute de dvs ,

a fost primit de delegația noastră permanentă unanim, în baza raportului făcut

de o comisie specială , prin grija dlui **Lucasievici** , comisie la care au luat parte ,

d.Argetoianu, d.Mironescu, d.Antonescu și d.Dobrescu. >

Prin urmare , **s-au făcut schimbări importante asupra programului Partidului**

Țărănesc , care chemase clasele muncitoare împotriva tendințelor hrăpărețe ale claselor capitaliste ! Cu aceste compromisiuni, luându-se alte importante concesiuni,

luându-se exact programul care a fost alcătuit de **d.Argetoianu, Mironescu,**

Antonescu și Dem,Dobrescu.

Nu mă mir de aceea dlor , că **partidul întreg se grupează astăzi**

în jurul concepției dlui Argetoianu , care este cel puțin sincer :

deși era **în Partidul Național**, a adus și concepția pe care o avea

pe **când era în Partidul Conservator**, a apărât-o cu strășnicie,

și a continuat s-o apere și în sânul Partidului Național Țărănesc.

În ce privește **motivul pentru care PNR a fuzionat cu PT**,

el se datora **dorinței PNR de a se alia cu un partid important , indiferent care,**

pentru a putea ajunge la guvernare.

De aceea s-a făcut fuziunea cu PT.

Maniu continua :

Dându-și seama că Partidul d-lui Averescu era atât de slab,

iar guvernul său atât de compromis și total aservit de PNL ;

ținând seama că PNL nicidecum nu se arăta aplicat ...

cu metodele sale detestabile

< n-a rămas altceva decât fuziunea cu țărăniștii.>

Prin urmare, din moment ce nu se găsea nici un alt partid politic cu care să se alieze , pentru ca să dobândească mai degrabă puterea , ca să tempereze starea de spirit din partid ...

-Gh, Tătărescu : Cine este autorul scrisorii ?

-Iunian ; Dl Iuliu Maniu, am spus.

-Tătărescu ; Către cine este ?

-Iunian ; Către Mihai Cantacuzino.

Prin urmare , **avem izvorul acestei depărtări de** la rosturile inițiale ale partidului nostru,

în acest compromis care se consemna încă de la 1926, prin importante concesiuni ,

cu importante ameliorări aduse **în favoarea ramurii conservatoare ,**

apărătoarea categoriilor acelor pe care noi, în programul otcroiat , dat la 1918,

le declaram cu tendințe hrăpărețe.

Avem secretul acestei îndepărtări de la program,

în această recunoaștere a **concesiunilor de ordin principial care s-au făcut la 1926,**

de către PT , pe care **PNR le-a reclamat ca o condiție a fuziunii** pe care o consemna ,

nu dintr-o completă identitate de concepțiuni, și dintr-o înțelegere a soluțiilor

care trebuiau date pentru apărarea claselor producătoare ,
ci dintr-un motiv de oportunitate , pentru că puterile de rezistență erau sleite ,
pentru că ele nu mai îngăduiau întârzierea unirii cu un alt partid,
și, sub presiunea împrejurărilor, pentru că **alt partid nu mai era disponibil.** »
lunian / 16 dec.'32

«Conducerea PNT, la fuziune

»Ameliorările » au fost făcute **și asupra conducerii partidului**

– încă o rezistență pentru devierea partidului de la drumul pe care și-l tăiașe -

ca la votarea fuziunii să nu se poată împotrivi elementelor conservatoare .

»N-am putut realiza această solidaritate [a țărăniștilor] , contra tendințelor mereu mărturisite .

Am încercat personal , în sânul partidului, în mod repetat.

Nu știu dacă dintr-o insuficientă înțelegere a împrejurărilor [...] sau dintr-o insuficientă energie în rezistența care trebuia să se manifeste , dar un fapt este de netăgăduit :

că de către **cei care erau obligați ca în sânul noii organizații**

să apere punctele care au constituit baza închegării noastre la 1919 ,

nu s-a pus străduința necesară pentru apărarea acestor puncte. »

lunian / 16 dec32

« Revenirea la crezul P-Ț.

Și atunci ne găsim astăzi în această situațiune , că vedem PNT ,

cuprinzând întemeietorii Partidului Țărănesc , de pe vremuri,

uitând legămintele pe care le-au luat față de acei cu care erau chemați

să asigure organizarea **acestui nou și puternic partid,**

și luând, alături de cei care au făcut concesii, **apărarea unei clase restrânse,**

a categoriei deținătorilor de capital, în paguba tuturor categoriilor producătoare

și în paguba economiei generale a acestei țări.

Ei bine, dlor, **o asemenea politică n-o putem urmări.**

Rămânând credincioși scopurilor pe care le-am întrezărit în clipa închegării ,

rămânând credincioși **programului** pe temeiul căruia noi am cerut **solidarizarea**

claselor muncitoare ,

în **cadrul partidului nostru** și întrucât Mesajul nu face decât să apere această politică

economică și financiară, determinate de interesele unei clase restrânse, împotriva căror

pretenții nedrepte s-a întemeiat Partidul Țărănesc pe vremuri, declarăm că **nu putem să**

votăm Adresa de Răspuns la Mesaj. (**aplauze pe băncile PȚ**)

Gr.lunian / 16 dec.'32

Guvernul AlVaida –Voevod , Legislatura II, Sesiunea ordinară, **ian.'33-**

15.) **Gr.lunian** , **discurs la debarcarea lui Maniu și revenirea lui Vaida**, **31 ian.'33**

(DAD, MO 30, șed. din 31 ian.'33, p. 912- 916)

« Guvernele PNT

Nu s-ar fi ridicat la tribună , dacă nu era ultima intervenție a prietenului Lupu .

Ar fi ezitat să analizeze **programul politic al noului guvern.** Este cunoscut , pentru

toată lumea, că **noul guvern nu face decât să continue politica** pe care **a anunțat-o**

guvernul d-lui Vaida, imediat după constituirea Parlamentului, **pe care a continuat-o**

apoi d.Maniu. Declarațiile făcute de d.prim-ministru **Vaida** , ca și **compunerea**

guvernului, ca și **măsurile luate între timp ,nu lăsau loc la nici o îndoială** asupra

acestui punct. **Era inutil**, prin urmare, să venim la această tribună ca **să exprimăm din**

nou punctul nostru de vedere față de această politică , întrucât, în mod general,

am făcut-o cu toții cu prilejul discuției la Mesaj,

iar în ce privește realizarea ce urmărește guvernul , vom avea prilejul să ne spunem

cuvântul nostru atunci când ni se vor prezenta diferitele proiecte de legi.

lunian / 31 ian.'33

▣ Maniu, Vaida și ... Monarhia

Dr.Lupu a pus **o problemă de o covârșitoare importanță** , și e bine că a pus-o, și trebuie **să fim recunoscători dlui Vaida** care, cu acel simț profund al răspunderilor, și cunoscând admirabil răsunetul pe care unele din atitudini pot să le aibă , **a ținut ca nimic să nu rămână în afara preocupărilor** oricăruia dintre noi, **a ținut ca problemele care interesează țara** , oricât de grave , **să fie dezbătute în mod public**, pentru ca **să se pună capăt acelei campanii de calomnii și cuvinte șoptite** care otrăvesc spiritul poporului.

Este bine ca oricine să le ridice , să-și spună cu franchețe gândul.

Ar fi fost f.bine dacă toți ar fi avut curajul dr.Lupu. [-----]

"Socotesc că **îmi îndeplinesc această datorie de conștiință** , socotesc că **fac operă de luminat patriotism** , atunci **când vin să lămuresc înaintea dvs această problemă**.

Parlamentul nu a fost chemat să se pronunțe asupra atitudinii dlui Maniu .

Este **abia acum chemat să se pronunțe indirect** , asupra acestei atitudini,

când d.**Maniu este chemat să acorde încrederea în guvernul Vaida** ,

deoarece **esistă două puncte de vedere**.

În Senat, Grigore Filipescu a propus o telegramă de omagiu la adresa dlui Maniu.

Practica nu este nici constituțională , nici parlamentară ;

suntem în preajma unei inovațiuni .

Dar telegrama , în final, cuprinde un pasaj interesant :

să i se ureze viață îndelungată și **< izbânda ideilor pentru care s-a jertfit >**

- **Octavian Goga** : Și majoritatea a aplaudat !

- **lunian** : Această propunere a fost primită cu ovații, și s-a expediat în numele Senatului telegrama dlui Maniu.

Aș dori să se poată face o interpretare lipsită de gravitate. Sunt convins că se va da acestui text interpretarea că este vorba de ideile pentru care dl Maniu s-a jertfit pe altarul naționalismului , înainte de întregirea României Mari ;

și nu pentru ideile cu care se pretinde că s-ar fi jertfit acum.

Această telegramă își are însemnătatea ei ;

de aici intervine necesitatea unor lămuriri privind guvernul și majoritatea.

Care este p.d.v. al majorității ? Pe mine mă îngrijorează deosebit aspectul pe care l-au luat luptele politice. Asistăm la o serie de **simptome anunțând dezagregarea statului și dărâmarea oricărui principiu de autoritate** . (**aplauze la PNL**)

Gr.lunian / 31 ian.'33

▣ Problema constituțională

S-a pus în discuție **problema constituțională**.

Dr Lupu a vorbit despre **problema constituțională în mod greșit** ; el are o profundă **notă de sinceritate** , dar , din cauza temperamentului, este uneori târât să dea curs sentimentelor sale, poate determinat de **informațiuni necontrolate** .

Teoria constituțională a dr Lupu, a fost astfel precizată :

să ne conformăm practicilor constituționale din Anglia.

Dar **noi avem principiul nostru constituțional.**

Regimul constituțional este sau un **regim scris** - cum este al nostru - sau **consuetudenal** . [-----]

Textul Constituției spune : **< toate puterile emană de la națiune.>**

Care sunt aceste puteri ? : **legiuitoare, executivă, judecătorească** .

Puterea executivă este exercitată de către **capul statului , prin ministrul său** - o spune clar Constituția.

Prin urmare , **care este conflictul ce poate interveni între aceste diverse puteri , și cum se rezolvă ?** El se poate rezolva, fie prin **cedarea puterii executive, fie prin folosirea dreptului de dizolvare** – la îndemâna Regelui .

În caz că Parlamentul nou ales confirmă p.d.v. al Parlamentului dizolvat,

capul statului trebuie să cedeze , pentru că **națiunea**

(de la care emană și puterea Sa) **și-a spus clar opinia sa.**

Aceasta, **dacă există un real regim parlamentar și un regim electoral sincer**- nu falsificat , cum este la noi, din cauza **faimoasei Legi** , cu „**primă electorală** „ ,

cu care ne-a fericit PNL.

Dr.Lupu spunea că , **într-o monarhie constituțională** ,
dacă șeful statului nu se supune
îndatoririlor constituționale, trebuie **să ne gândim** atunci că s-ar putea ca
spiritele să se îndrepte către **un regim republican** ,
și ca o chintezență a regimului republican , **el cita America.**

În ce privește regimul constituțional parlamentar, în mod teoretic, **este indiferent**
dacă capul statului se numește rege sau președinte de republică.[-----]

Singura deosebire dintre regimul monarhic și cel republican, este că
în regimul monarhic constituțional, **capul statului este desemnat ereditar** ,
iar în cel republican, este **ales, pe un termen variabil.**

Drepturile capului statului variază, conform textelor constituțiilor.

Dr.Lupu ne-a citat America. Dar în America șeful statului are puteri extraordinare ,
iar miniștrii îi execută ordinele ,ca niște funcționari.

lamandi / 31 ian.'33

▣ Prerogative regale

▣ Camarila

[LD : atâtea speculații, atâtea subterfugii constituționale, din toate părțile..

Și asta pentru a justifica sau respinge actele **regelui Carol** , care își ocrotea **favoriții !**

Ca și în'30, la restaurație, **lunian** este pro-carlist ; acum se adaugă – sau se perpetuiază

-Mai vechiul său conflict cu Maniu ....]

-**Voci PT** : Camarila ! Camarila !

-**lunian** : Se poate ivi un conflict , o neînțelegere , între capul statului , pe de o parte, și
miniștrii, guvernul, pe de altă parte.

Ce se întâmplă atunci ? Ne-o spune Constituția și practicile constituționale.

Regele sau capul statului, **are și El oarecari drepturi.** Are un prim drept : își numește pe
primul ministru.

El poate să-și exprime oarecari dorinți în ceea ce privește modul de compunere al
guvernului , adică poate avea rezerve asupra unor persoane.

Este o prerogativă constituțională a capului statului , necontestată nicăeri.

**S-a spus că guvernul are singur dreptul să numească funcționarii ,
și Regele nu poate decât să contrasemneze .**

Ei bine, **teoria este invers : ministrul contrasemnează și Regele numește !**

Între **drepturile pe care le are capul statului** , este și **acela de a numi funcționarii .**

Dar, pentru ca, deasupra tuturor luptelor de partid, deasupra tuturor ciocnirilor de opinie
publică, cari în unele momente pot să devină f.grave, să îmbrace un caracter violent,
care să amenințe însăși existența statului, **s-a așezat un arbitru** ,

și , pentru ca **acest arbitru să rămână scos în afară de vâltoarea luptelor politice**,
adică **just contrariul de ceea ce se încearcă în chip pătimaș**, și cred,

foarte grav și greșit față de interesele generale ale acestei țări,

Constituția arată lămurit că **toate actele Lui trebuiesc contrasemnate de către un**
ministru , care **asumă întreaga răspundere a actului care este semnat de capul**
statului . (întreruperi la PT)

Prin urmare , dlor, din moment ce intervine **o asemenea neînțelegere**,
ea trebuie să rămână în afară de discuțiune.

Dacă veți deschide orice tratat de drept constituțional,
ex.cel francez (unde capul statului nu are drepturi mai multe ca la noi)

veți vedea și vă veți lămurii și asupra **problemei de ordin teoretic,**

nu capul statului cedează, ci ministrul pleacă.

Fără îndoială, **ministrul este dator să acopere toate relele capului statului** ,

dar... aceasta nu însemnează că ,prin obligația lui de acoperire ,

desființează inițiativa, dreptul, prerogativa constituțională a capului statului.

- **G.Ștefănescu-Goiceanu** : Dar cine are altă părere decât aceasta ?

- **lunian** : Dvs!

- **IMLeon** : Nu o avem, vă înșelați !

- **lunian** : Dacă sunteți în teorie de acord, **cum acordați teoria** aceasta **cu**
recomandarea pe care ați făcut-o dlui **Vaida să părăsească guvernarea** ,
sau să urmeze atitudinea dlui Maniu ?

Cum puteți susține asta , dacă teoria este adevărată ? Și dacă dvs aprobați această teorie, **cum puteți susține că s-a născut un conflict constituțional între un ministru [Mihalache] , care a cerut schimbarea unui funcționar [Gabriel Marinescu] , și între Rege , care a refuzat schimbarea acestui funcționar**, pentru indiferent care considerente ?

G.Ștefănescu –Goiceanu : pare puțin straniu , ca în conflictul dintre **un funcționar și guvern,să fie sacrificat guvernul !**

- **Iunian :** În ce a constat, mă rog, conflictul ?

S-a cerut schimbarea prefectului de Poliție.

S-ar putea ca motivul să fi fost real, ca prefectul să fi săvârșit grave abateri, să fi fost un funcționar nedestoinic, să nu fi făcut față obligațiilor.

N-am aflat până acum că s-au întâmplat asemenea învinuiri.

În orice caz, **legea prevedea o altfel de sancțiune.**

Dar în mod public, curent, motivul este cunoscut de la o margine la alta a Capitalei, și poate de la un capăt la altul al țării, **motivul real pentru care s-a cerut sacrificarea prefectului de poliție , era că el era o persoană grata a capului statului ... (aprobări)**

Ei bine, în ipoteza chiar dacă legea ar fi îngăduit înlocuirea prin simplu decret și fără o prealabilă judecată ...

- **G.Ștefănescu – Goiceanu :** Dar s-a cerut înlocuirea pentru impertinență !

- **Iunian :** ... suntem datori să apărăm puținele garanții de viață liniștită care sunt date de organizațiile noastre de stat. (aplauze la majoritatea PNȚ !)

Capul statului este dator să apere autoritatea și prestigiul Coroanei .

El nu poate, n-are dreptul, să le știrbească printr-un gest necugetat .[...]

Mai mult, chiar **dacă capul statului ar avea** , la un moment dat, **slăbiciunea** de a lăsa ca această autoritate ,acest prestigiu al Coroanei, să facă ceva împușinat,

datoria oamenilor politici este să-l împiedice de a face această greșală...

iar nu de a-l îndemna să greșească

-G.Ștefănescu- Goiceanu : Aceasta facem noi !

Iunian / 31 ian.'33

▣ **Puterile în stat**

▣ **Partidele- ca reprezentante ale opiniei publice**

-**Iunian :** În viața noastră constituțională există **două forțe** ,

reprezentând cele **două puteri** pe cari Constituția le desemnează : **puterea executivă** ,

reprezentată **prin Coroană** , de la care **guvernul** primește delegație de exercitare

și **Parlamentul**, reprezentând **partidele politice**.

Se prea poate ca , într-un anumit moment, din aceste puteri să scadă una.

Nu există însă pericol, chiar dacă puterea capului statului este știrbită,

dar dacă, în schimb, **forța reală** , [...] reprezentată de **partidele constituite** ,

care se manifestă ca prezență sinceră și **reprezintă opinia publică în Parlament** .

_Noi putem să găsim **în aceste partide** , reprezentând în mod serios și sincer **curențe de**

opinie publică , **putem găsi în ele salvagardarea principiilor de autoritate și și de**

ordine , fără de care un stat nu se poate dezvolta .

Atunci însă **când nu aveți această forță a partidelor** , când pentru un motiv,

ea a fost împușinată , **când nu aveți un reazăm într-un partid puternic** ,

așa cum se întâmplă cu PNȚ

– și nu voi intra astăzi în cercetarea motivelor pentru care aceasta nu mai există –

atunci trebuie să păstrați neștirbită cealaltă forță, care să poată la un moment să țină echilibrul între diversele curențe , care s-ar manifesta uneori, pe cale de descompunere ...

- **Toncescu :** Astăzi , coeziunea la noi este mai mare !

- **Cezar Spineanu :** o spun alegerile !

- **Iunian :** Eu v-aș dori-o ! Nu coborâți discuția , vom avea prilejul -...

- **Cezar Spineanu :** Ești ridicol !

- **Iunian :** Sunt **unele manifestări de dezagregare** , care învederează forța de influență asupra opiniei publice . Realitatea este că în ultimul timp

asistăm la unele grave simptome de anarhizare ,

care dovedesc scăderea acestei influențe :

/ am asistat la un abuz privind **arestarea lui Forțu** ;

/ ministrul Justiției a declarat că **habar nu a avut de arestare !**

/ dr.Lupu a confirmat , în Parlament, că arestarea s-a făcut nu din ordinul guv.; că „martirul” Maniu s-ar fi opus ; de ce **nu a luat măsuri ministrul Justiției ?**

/ Cine a avut interes ca **unele declarații ale lui Forțu,**

să fie răspândite cu prilejul judecării mandatului , în sute de mii de exemplare , și în presă ?

- **V.Toncescu** : Dta crezi că ministrul Justiției este îndreptățit să dea ordine judecătorului de instrucție ?

- **lunian** : Cred că ministrul este dator să știe ce face procurorul general, și, ca șef al Parchetului, este răspunzător de toate actele săvârșite de un membru al Parchetului .Nu este posibil să dea loc la toată această răspândire de zgomot, de calomnii , de șoapte , așa cum s-a petrecut în **cazul Forțu**

Nu era vorba aici de apărarea demnității personale a dlui Popovici, ci era vorba de apărarea demnității locului pe care-l ocupă .

lunian : Aceasta a fost prima formă de desagregare.A venit a doua :

/ Am asista la o manifestare a unei organizări profesionale :

Federația generală a asociațiilor de funcționari , în ce privește bugetul. Am văzut un lucru nemaiuzitat : **ministrul Finanțelor** l-a chemat pe acest funcționar al statului, să vină să lucreze la buget !

- **Goga** : S-a anunțat și la radio !

- **Madgearu** : Ca să auzi d-ta ! (**mare ilaritate**)

-lunian : Eu credeam că politica bugetară este de competența guvernului .

[**Madgearu vrea să-l întrerupă , dar lunian nu-i dă voie**]

Nu a impresionat pe nimeni această gravă abatere de la normele constituționale , care duce la desagregare,și **vă lăsați impresionați de pretinse abateri constituționale , pretexte** pentru justificarea de ambiții mai marunte sau mai mari ? !

Dar s-a întâmplat un lucru și mai grav : Prin oficiosul guvernului, d.ministru Madgearu , a scris o scrisoare acestui Stancu Budișteanu , și l-a făcut „calomniator” !

În scrisoarea de răspuns, Budișteanu îl face ....”mincinos !”

lunian / 31 ian.'33

▣ **Parlamentarism**

▣ **„Control parlamentar” ?!**

Această stare de lucruri nu vă îngrijorează !?

Bine că **d.Madgearu este energic în Parlament !**

Dlui a vorbit de „agitațiuni” făcute de partide, și a amenințat că nu va îngădui !

Nu mă miră deloc, pentru că dsa a deplasat cu desăvârșire atribuțiunile dsale !

- **Madgearu** : Nici pe mine nu mă miră răstălmăcirile dtale !

- **lunian** : D-sa uită, însă,că **autoritatea trebuie să și-o manifeste** în menținerea liniștei **în afara Parlamentului .**

În Parlament, dvs , dle ministru, nu aveți de întronat nimic,

căci **Parlamentul este prezidat** de acel care ocupă fotoliul prezidențial,

și dacă se întâmplă vreo abatere de la îndatoririle regulamentare , singurul care are să-

și exercite autoritatea , nu este decât **președintele Camerei .**

(**aplauze la ambele partide liberale**)

Dsa după ce a amenințat că va chema pe toți calomniatorii la răspundere ,

la întreruperea cuiva, a adăugat :

< **controlul Parlamentului nu înseamnă iresponsabilitate !** >

Apoi dacă această teorie este exactă, dvs, simplu membru al guvernului...

de ce vă amestecați când este vorba de un conflict aparent

între Parlament și capul statului ?!

lunian / 31 ian.'33

▣ **Acordul de la Geneva**

Am auzit astăzi , din partea d.Madgearu, o declarație de o extremă gravitate.

D-sa ne-a spus : am făcut economii ,care , de multe ori, au trecut limitele chemate să asigure existența unor instituții. Cred că aici are perfectă dreptate .

Dar mă întreb: nu ar fi fost mai bine ca dvs, cu politica ce faceți ,

să vă încadrați mai bine în cadrul intereselor reale ale țării și să nu fiți siliți să veniți cu asemenea declarații impresionante , îngrijorătoare [...] Drept cea mai mare fericire

gazetele au anunțat astăzi Acordul de la Geneva..

[...] ne-am declarat contra acestui Acord.

Oricât veți încerca , pe orice cale, să-l realizați , veți găsi rezistența întregii opinii publice față de acest acord.

Gr.Iunian / 31 ian.'33

16.)Fuziunea iunianiștilor cu steriștii , Chișinău, hotel Londra , 13 febr.'33

Actul fuziunii ; cuvântarea lui Stere ;

(„Dimineața” , 15 febr.'32)

Proză și poezie , de V.Vâlcovici

(rev. „ Parlamentul românesc” , an IV, nr.112, p. 8-9)

Ziarele ne aduc vestea că **gruparea politică** din jurul d-lui **Grigore Iunian** a fuzionat cu **partidul țărănesc basarabean**, condus de d.**C.Stere** .

Noul partid politic se organizează **sub președinția d-lui Iunian**.

Bilanțul numeric al partidelor ne dă unul în minus :

au dispărut două partide și s-a înființat unul singur.

Din.p.d.v. al contabilității partidelor , trebuie să fim mulțumiți de micșorarea numărului lor.

Cine mai știe azi câte partide avem și pe ce ideologie politică se bazează fiecare din ele ?

Se cuvine însă să cercetăm și **chimia doctrinelor celor două grupări** în această combinație , pentru a trage concluziuni în privința folosului pe care-l poate avea țara, sau conducătorii noului partid, sau, în fine , și țara și conducătorii –ceea ce este mai rar.

Poporanismul dlui C.Stere , un fel de amestec de naționalism regional

cu socialism internațional, se întâlnește în aceeași retortă cu

oportunismul economic al dlui Grigore Iunian,

manifestat prin acțiunea d-sale aproape hotărâtă - aproape – pentru restabilizare.

D.C.Stere face poezie doctrinară cu două fețe :

una de larg umanitarism (oarecum perimat astăzi) ,

iar cealaltă de strâns regim preferențial politic, din p.d.v.al regiunii ,

ceea ce i-a asigurat aproape întotdeauna sufragiul Sorocenilor.

D.Iunian face proză .Dsa a găsit leacul crizei economice prin care trecem , în

scoborârea valorii leului în raport cu aurul. Prima vivere .Pe urmă vine și aranjamentul doctrinar așa cum cere proza vieții de toate zilele.

Asocierea poeziei basarabene cu nuanțe slave, deoparte , cu proza gorjană , de altă

parte , ar putea da un mai serios echilibru social

de cât ar putea oferi fiecare dintre componente .

Cu atât mai mult cu cât algebra electorală a celor două grupări politice ne poate duce la o adunare efectivă a voturilor din ambele tabere pentru poezia dlui C.Stere este compatibile proza dlui Iunian.

Poporanismul dlui C.Stere este înfășurat într-o haină de misticism simpatic ,

a prima vedere .Mintea încăpătoare a șefului , în care s-a filtrat toată învățătura

metafizică germană , a găsit legătura viabilă între două idei în aparente opuse :

ideea egalizării tuturor oamenilor, cu **ideea regimului preferențial uman**.

Legătura este din dragoste de omenirea necăjită, nu din vina ei.

Această poezie cu aparență așa de inocentă , **se manifestă în practică printr-o**

tendință centrifugă ,pentru că atât acel **umanitarism din compoziția poporanismului** ,

cât și **regionalismul basarabean** (mai bine zis sorocean) ,

sunt materii prime asociative , ba chiar explozive.

O probă că este așa, o constituie însăși lipsa de putere de adaptare

a poporanismului în viața politică a țării.

Cât privește **proza dlui Iunian**, ea a izvorât în mare parte din bucuria multora - d

Iunian spune că din necesitate politică - **de a se plăti datoriile , și ale Statului , și ale particularilor, cu o monedă scăzută.**

La gândul că datoriile , după restabilizare, se pot plăti, în fond, cu o mică fracțiune din valoarea lor actuală în aur, **datornicul se bucură.Creditorul nu se bucură**, este drept, dar el este mai puțin interesant ,

fiind mai puțin numeros.

Problema este tocmai a se găsi soluția care să convină majorității. Un raționament pe care-l auzim tot mai des.

Problema **reușitei electorale a acestei noi organizații politice** , este dependentă de sigur, de o serie de factori , printre care nu cel mai puțin important este **compatibilitatea**

sau incompatibilitatea caracterelor celor doi conducători având multe puncte de asemănare .

Căci caracterul bicefal al noului partid, se va păstra desigur, încă multă vreme, în ciuda hotărârii oficiale de a se avea un singur șef.
Fuziunea iunianiștilor cu steriștii / 13 febr.'32

17.) Semnale din presă și Parlament, despre Gr.Iunian , febr. - sept ,1933

/ Gr.Iunian atacă PNȚ pentru starea de asediu ; cere să părăsească guvernul; 3 febr,'33
/ Gr.Iunian în legătură cu tulburările de la Grivița , 16 febr.'33
Pentru măsuri severe contra comuniștilor ;
Pentru apărarea hotarelor , independenței, regimului ;
Critică slăbiciunile gov. , greșeli ;
/ Gr.Iunian, discurs la buget , 1933/ 1934 ;
Bugetul lui Madgearu , de concepție „ristiană „ (Raport Rist !)
și injoncțiunea experților străini ;Cere suspendarea plății cuponului străin ;
/ GTr.Iunian , contra „Acordului de la Geneva „ , 12 apr.'33
/ N.Mischie , critică conversiunea, 9 apr.'33
/ Gr. Iunian sprijină pe dr.Lupu în „Afacerea Skoda” , 10 apr.'33
/ Gr.Iunian critică procedura și conținutul Conversiunii, 11 apr.'33
/ Polemica Mihalache –Lupu –Iunian, în ziarul „Dimineața” , 30 sept.'33

18.) Zotta,N.Tulceanu, "Partidele politice din România și programele lor",1934

▣ **Partidul Țărănist-Radical** (președ.Gr.Iunian)(p.99-103)

Rupt din PNȚ. Iunian (ex.ministr.de Just.,în Guv.Maniu,în 1928)

Se înfățișează ca reprezentant și apărător al cls.producătoare și muncitoare, care formează majoritatea populației.

▣ **Programul oficial al PȚR: [numerotare L.D.]**

1)Actualele frontiere ,așezate prin jertfele consimțite ale acestei clase, și consfințite prin tratate,sunt și rămân de nestrămutat.

2)Solidarizează în această operă de apărare,pe **toți fii țării**,fără deosebire de limbă sau credință,întărind tuturor sentimentul unei **egale îndreptățiri** la viața publică.

" Înțelege să înlesnească și să asigure **populației etnice românești**,

putința de dezvoltare culturală și propășire **pentru a o așeza**

în situație de egalitate față cu **alte populațiuni etnice**

care au dobândit ,prin puterea împrejurărilor ,

o stare culturală și economică superioară.

3)Socotește regimul constituțional parlamentar ,singurul în măsură să asigure apărarea intereselor cls.producătoare și muncitoare.

Fără a tăgădui nevoia unor modificări la modul de funcționare

a regimului parlamentar,PȚR constată **lipsa de temei**

a criticilor aduse regimului.

/Acest regim a fost falsificat,îngăduind **clasei dominante vechi**

să-și prelungească existența,și sub regimul **votului universal.**

/PȚR va lupta pentru instaurarea unui **regim constituțional parlamentar real**,

singurul în măsură să asigure **Coroanei** ,rolul pe care îl dă **Constituția.**

4)PȚR va face eficace mijloacele de exprimare ale **libertăților cetățenești.**

/ Înțelege să pună **Justiția și administrația** la adăpost de influențele politice.

/ Întărirea prestigiului **magistraturii**,asigurarea **independenței parchetelor**

prin introducerea garanției de **inamovibilitate**,pentru păstrarea justiției

cu misiunea de **garant suprema drepturilor și libertăților cetățenești.**

/ o bună **selecționare** a funcționarilor ,o **salarizare** cuviincioasă,

o **stabilitate** efectivă și **legiferarea** răspunderii proprii și directe,

pentru abuzurile și ilegalitățile comise și scoaterea de sub infl.politice.

/ **Severe pedepse** ptr.orice abuzuri, și pentru împiedicarea liberului

exercițiu al dreptului de vot,**împiedicarea** prin Constituție

a amnistiei în materie electorală.

5) Reforma Legii electorale în vigoare, prin înlăturarea primei , regulamentare reprezentări proporționale integrale, va permite înregistrarea cinstită a rezultatelor consultațiunii populare.

6) Încredințat că organizarea administrativă a țării suferă de un centralism exagerat, PȚR va proceda la o largă reformă administrativă, pe baza descentralizării și autonomiei locale.

7) PȚR înțelege să asigure României puțința de a se gospodări după înțelegerea ei proprie, respingînd orice încercare străină de a impune la noi o anumită politică economică și financiară.

/ Credincios alianțelor sale, înțelege ca acestea să nu micșoreze libertatea noastră de mișcare, la încheierea acordurilor noastre comerciale.

/ Pentru însănătoșirea finanțelor publice, PȚR propune:

a) Suspendarea plății cuponului datoriei externe,

pînă la înviorea economiei naționale;

b) Demersuri pentru modificarea condițiilor ultimelor împrumuturi externe, contractate cu dobînzi mari și sarcini grele și revizuirea aranjamentelor ce au fost făcute în condiții oneroase.

c) Economii bugetare , prin simplificarea aparatului de stat,

d) Revizuirea actualului sistem de așezare a impozitelor.

e) O mai bună exploatare a avuțiilor naționale.

/ PȚR consideră definitiv cîștigată conversiunea de drept acordată

unei categorii de debitori agricoli [varianta PNT, cu contribuția lui]

Aceasta trebuie extinsă și la alte categorii de debitori.

/ Revalorizarea leului, cu altă valoare leu/aur, la cursul valorii din 1929.

8) PȚR pentru propășirea agriculturii țărănești propune:

Îndrumarea agricultorilor pentru îmbunătățirea prod. agr.

Înlesniri pentru credit agricol , cu dobînzi ieftine, prin modificarea statutelor BNR.

/ Valorificarea produselor agricole

/ dezvoltarea industriilor accesorii agriculturii.

/ Dezvoltarea mișcării cooperative.

Programul PȚR - Gr. Iunian / '32

19.) Gr. Iunian (PȚR) polemică - Mihalache și dr Lupu , Râmnicu Vâlcea, 24 sept. '33

("Dimineața " , an 29, nr.9607, 26 sept. '33)

Vineri au avut loc la Rm. Vâlcea ședința CC al Partidului țărănist-radical din jud. Vâlcea.

A participat și Gr. Iunian. La această consfătuire au vorbit :

Al. Dem. Koltești, av. Popescu-Bogdana, I. Diaconescu-Urși, Nistor Tomescu, sătenii D. Pârjoiu și N. Marinescu -Stoiceni .

Gr. Iunian a făcut următoarele declarații : este mulțumit că numai după 9 luni organizația din Vâlcea este încheată [-----]

Gr. Iunian / 24 sept. '33

▣ Atitudinea lui Mihalache

" Nu se poate recunoaște nici sinceritatea și nici seriozitatea manifestării de la Câmpulung a dlui Mihalache. Dacă d. Mihalache era sincer, atunci se solidariza cu punctul de vedere ce am susținut când eram în partid și să asigure triumful lui.

Dar atitudinea d-lui Mihalache nu este serioasă.

Pe de o parte, afișează un program diametral opus cu programul guvernamental, iar pe de altă parte , ține să se știe că d-sa nu face din aceste principii motive de potrivnicie către guvern, nu va face dificultăți , ba chiar îi va acorda concursul și de aici înainte.

Pe de o parte , d. Mihalache recunoaște că menținerea stabilității a devenit o imposibilitate , țara este împinsă spre prăpastie și mizerie , dacă nu se recurge la soluția restabilizării monetare, iar de pe altă parte , acceptă să asiste nepăsător , ba chiar să contribuie , prin concursul său, la această nenorocire .

[-----]

m-a atăcat pe mine pe motivul că am pornit la înjgheberea unui nou partid , având un program redus la soluția restabilizării .

Este un neadevăr sau dovada unei lipse de memorie.

Când am pus bazele PȚR la Câmpulung , în nov. 1932, am spus-o clar că

el își ia sarcina împlinirii programului vechiului partid țărănesc,

și că restabilizarea este o soluție economică de actualitate ,

prin care să se lichideze un pasiv apăsător și să se reînvie activitatea economică.

D.Mihalache, ca să mascheze întârzierea constatării realității ,

pretinde că pe chestiunea monetară a fost de acord cu mine încă din iul.1932,

dar că ne-am despărțit pe motivul că d-sa înțelegea să aștepte rezultatul confeințelor economice de la Londra , geneva, etc.[-----]

Îmi este penibil să trec la destăinuirea unor fapte pe cari le consider de domeniul intimității și nici odată nu am avut obiceiul să fac publice discuții prietenești [-----]

Dar pentru că s-a raportat la o conversație [-----]

Venind la Târgu -Jiu , Ion Mihalache mi-a spus că ,

o dată alegerile terminate cu succes pentru partidul nostru,

urmează să se formeze un guvern definitiv din majoritățile parlamentare ,

în locul guvernului de alegeri Al.Vaida .

Mi-a arătat de ce acest guvern nu poate fi format nici de d.Maniu ,

nici de d.Vaida,și nici de d.Mironescu, așa încât nu rămân decât două posibilități :

ori guvern Mihalache, ori guvern lunian. [!!!]

[LD : Doamne , ce penibil dar cât de adevărat poate fi !

Dă o serie de detalii cum s-au asigurat de concurs reciproc]

Gr.lunian / 24 sept.'33

▣ **Parlamentarismul în doctrina țărănistă**

[LD : ce aiureală , ce galimatias, care ascunde, în fond, un antiparlamentarism difuz, subminat de caracterul " de clasă " al doctrinei țărniște !]

Cum se împacă țărănismul integral cu parlamentarismul ?

" Este incontestabil că **țărănismul este o doctrină revoluționară** ca revendicări

și ca metode chiar. Din acest p.d.v. **el are a se afirma ca o dictatură a masselor**

producătoare , purtând caracterul majorității dintr-o țară.

Aceasta însă **nu-l face incompatibil cu sistemul parlamentar** cel puțin până în prezent, nu s-a verificat acest lucru realmente.**Neajunsurile** constatate până azi,

nu sunt rezultanta coexistenței țărănismului și parlamentarismului .

Mai întâi, **că la noi nu se poate vorbi în trecut de o viață parlamentară reală.**

Niciodată parlamentul n-a influențat și n-a determinat guvernările ,

nici chiar parlamentul național-țărănist din 1928. **Parlamentele au fost sau creația guvernelor, sau stăpânite de dorința rămânerii la putere , sau aservite guvernelor. "**

Gr.lunian / 24 sept.'33

▣ **Polemica cu dr.Lupu**

Prietenia mea cu dr. Lupu m-a împiedicat totdeauna de a polemiza cu d-sa.

În ultima vreme , însă, **d-sa formulează o provocare la adresa noastră,**

spunând **că ne-am alăturat tâtziu la punctul său de vedere ,**

și că am fi bine primiți dacă l-am pune la dispoziție forțele noastre.

" **Inflația " confuză promovată de dr.lupu,**

este cu totul altceva decât " restabilizarea " propusă de lunian.

Dr Lupu încearcă să-i dea și lecții de " constituționalism " și vrea să-l aducă pe linia cea bună ! Se impune de aceea, o punere la punct :

El , lunian a plecat dintr-un partid și din guverne, pentru convingerile sale democratice ...

Pe când dr.Lupu ... a plecat într-un guvern liberal !

Gr.lunian / 24 sept.'33

---

20) **I.Mihalache răspunde la atacurile lui lunian și dr.Lupu , 30 sept.'33**

("Dimineața " , 30 sept.'33)

Mihalache : " Am luat la cunoștință de **atacurile intempestive îndreptate împotriva mea,**

de **foștii mei prieteni și colaboratori politici , d- nii lunian și dr Lupu,**

în adunările în care prezintă : **unul țărănismul "radical " și altul țărănismul "pur " .**

Rău trebuie să le meargă în desfășurarea nului program , redus la un accident monetar, pe care **vor să construiască edificiul național [-----]**

dacă în atacurile d-lor **recurg , unul la insulte personale , altul la denaturări de fapte ,**

așa de ușor controlabile.

Am o mare satisfacție morală : programul și atitudinea mea sunt neatînse de adversarii mei ,

în schimb persoana mea e atăcată. **Și încă de cine ?**

De prietenii care știu în conștiința lor , că ei nu spun adevărul.

De acei care , până în clipa despărțirii lor, mi-au acordat personal stima lor.

[-----]

Mihalache / 30 sept.'33

▣ **Gr.Iunian , retro 1932**

[LD : este o conversație deloc compromițătoare , pentru nici unul din ei.

O conversație care-i arată preocupați de o problemă ...

Oare acest caiet cu **Note zilnice** mai există ? Ar fi f. interesant !]

Este surprins de afirmațiile lui Iunian , pe care îl știa integru.

[**dă citatele din afirmațiile lui Iunian**]

"Deci m-am dus să cer ... guvern Mihalache sau Iunian !

[**dă citate Notele sale zilnice în legătură cu discuțiile de la Tg-Jiu**]

La formarea guvernului.....

< 3) Cu toate forțele partidului, **sub guvern Maniu ; nu guvern de a doua mână** .

Motivez. De aceea am izbutit să determin pe Vaida și Mironescu

să amâne demisia guvernului de alegderi până după validări .

-El se declară în linii generale de acord .**Crede însă că Maniu nu va primi.**

Și să formez eu guvernul.

-Eu îl întreb dacă va primi el guvernul : Nu !

-Pentru ce ?

-E angajat la programul restabilizării și al suspendării cuponului .

-Eu.Am credința că ajungem acolo.Ca procedură , nu cred că e bine să venim din capul

locului, după ce am chemat experți , etc. Totuși, **ia - ți răspunderea și te urmez**

-El. **E mai bine să o iei tu** și apoi voi veni eu cu forțe proaspete

-Eu : **Nici nu vreau să mă gândesc**, dacă totuși aș fi silit , n-aș înțelege să primesc fără tine .

-El. A ezitat .S-a retransat în dosul unei formule : Mai presus țara decât partidul ...

Ne-am înțeles să văd pe Maniu și eventual pe Titulescu la Geneva .[-----]

Refuzând eu,**am căzut de acord să vie Maniu**,și că el l-ar simpatiza pe Vaida mai mult >

[-----]

La Conversiune

< Luni seară , 18 sept [1932] , **a venit Iunian de la Gastein cu capsă pusă.**

Contra legii conversiunii. Pretext : de ce n-am rămas la hotărârea din birou, cu

amânarea la toamnă ? Marți seara , masă la mine, consfătuire cu membrii biroului, după masă.

Eu : Și eu am fost contra schimbării deciziei biroului, dar am rămas singur ; apa curge .....

Trebuia să ținem seama că suntem în conversație cu Geneva. [-----] >

Iată adevărul. Când va avea nevoie , pot completa și cu alte note,

ca unul care am puțină încredere în memoria mea.

Rău e când șarpele vanității scormone slăbiciunile bietului suflet omenesc !

Mihalache / 30 sept.'33

Guvern IG Duca , 14 nov.'33

Alegeri . 20, 21 dec.'33

Asasinarea lui Duca, 29 dec.'33

Guvern dr.C.Angelescu , 30 dec.'33

21.) Rezultatele electorale PȚR, alegerile pentru Cameră. Vezi fișier Alegeri II

Alegerile .Voturile pentru **partide. Procentaj Cameră** (parțial, 55 județe), 23 dec.'33 ("Universul " , an 50, 351, sâmbăta, 23 dec.'33)

A. Procentele pe țară , pe partide :

PNL-1+PNGerm - peste 50 %	PNT - 14 %	PȚ-Lupu -peste 5%
PNL-2 - cca 4,8%	LANC - 4,8%	Maghiari - 4,6%
PNA-Goga- 3,9%	PȚR-Iunian - 2,9%	Un.Agr.-Arget.- 2,6%
PP -Averescu - 1,4%	P.Evreesc - 1,3 %	PSD - 1,1%

B. Procentele partidelor opoziției, pe județe:

[LD : nu am trecut zecimalele ! în epocă îi interesa ... dar pentru istorie ...

Mai erau de luat în calcul 14 județe ; procentele urmau să sporească - prin redistribuirea voturilor obținute de grupările care nu întruniseră 2 % .

De aceea am preferat aceste procentaje care dau - cât de cât - **fief-urile** electorale ...]

Iuniaști-steriștii : 2,9% pe țară

16 % -Soroca   12% Gorj   11% Cernăuți   6% Covurlui
5% Bălți,Brașov , Tulcea, Muscel , Mureș

C. Rezultate la Cameră. , 24 dec.'33

// Procentajul pe partide // Mandatele opoziției , după redistribuirii // comentarii //

("Universul" , 24 dec.'33)

a. Rezultatul alegerilor pe București :

Votanți : 110.448	Anulate - 2005
PNL-guvern : 62.431 (I)	PNL-Georgist - 6.100 (III)
PNT-Mihalache 14.186 (II)	PȚ-Lupu - 5.805 (IV)
PȚ-Iun - 1.052 (XI)	
P.P.Averescu 4.167(VI)	PNA-Goga - 4.595 (V)
C.Argetoianu - 817(XII)	
LANC -ACCuza 1.622 (VIII)	Gr.Forțu - 3.666 (VII)
P.Evreesc - 1.438(X)	
PSD 1.480 (IX)	3 liste independ. 864, 133, 84.

b. Nr.de voturi și procentele obținute de guvern și opoziție

Scăzându-se nr.voturilor anulate și ale partidelor care n-au obținut 2% pe țară :

Guvernul : 1.520.224 = 54,93 %

PNT : 414.775 = 14,98 %

PȚ-Lupu : 152.590 = 5,51%

PNL-georg: 146.950 = 5,31 %

LANC : 132.772 = 4,79%

P.Maghiar : 123.934 = 4,47 %

PNA-Goga : 118.775 = 4,29%

PȚR -Iun. : 85.317 = 3,08%

Un.Agr. : 72.259 = 2,61 %

c.Deputații opoziționiști , pe partide și procente :

▣ 6 iunianiști :

[**PȚR + steriștii + ucraineni**]

Gr.Iunian , supleant col.P.Petrescu (12,34 % , Gorj)

C.Stere (16,94 % Soroca)

Vladimir Zolozetki (17,77% , Storjineț)

Gr.Iunian , supleant **Zolozetki** , (11,82 % , Cernăuți)

Vlad Dimitriu (6,9 % , Covurlui)

Costache Leancă

(5,78 % , Bălți)

Au apărut câștigători pe 22 , apoi au dispărut la redistribuire, pe 23 dec.:

Radu Olteanu (Brașov)

Aurel Teodorescu (Tulcea)

Gr.Iunian (Muscel)

I.Vancea (Mureș)

PȚR în alegeri / 20 dec.'33

Guvern Tătărașcu. Legislatura I.Sesiunea ordinară. **1 febr.'34**

---

22) Inaugurarea sesiunii parlamentare Omagierea lui IG Duca , 1 febr.'34

(DAD, MO 1, 1 febr.'34 , p.1-6 ;"Adevărul" , an 48, nr.15.363, 3 febr.'34 ;

Vlad Dimitriu / 1 febr.'34

[LD : atenție la nuanță : **nu terorismului** , dar ... **nu și stării excepționale !**

Și el transmite un semnal pentru istoria de "mâine" !]

" **Partidul Țărănist -Radical s-a cutremurat** , întocmai ca Regele țării și întreg poporul, de vestea **actului terorist** ce a pus capăt zilelor celui azi pomenit.

Act terorist care nu are nici o scuză. Fiindcă **a curs sânge nevinovat .**

Fiindcă **ideea națională refuză să folosească** , drept mijloace de realizare , **crima , teroarea , violența** , după cum **ideea de ordine refuză să se înfăptuiască**

sub presiunea unor tratamente excepționale.

Fiindcă **a turburat adânc liniștea celui mai răbdător popor din lume**, liniște care se cere totuși grabnic așezată **și altfel** ,

adică și cu socotința că toate răbdările au o margine.

"**Munca lui IG Duca** , în slujba țării, nu are nevoie de laude. Țara a pierdut **un om politic de mare experiență** ; Parlamentul românesc, **un strălucit debater** .

Istoria va încadra , ca mâine, **sub unghiul obiectivității** , întreaga lui activitate .

Activitatea unui **om onest în viața publică românească.**

Este omagiul suprem pe care PȚR îl aduce memoriei sale. "

Vlad Dimitriu / 1 febr.'34

23.a) Grupările parlamentare, pe partide , 16 febr.'34

(DAD, MO 9 -Anexa , 24 febr.' 34, p. 36-39 ;)

▣ **Gruparea parlamentară a PȚR (6 deputați)**

Gr.Iunian (președ.) **It.col.Petre Petrescu** (secretar)

Vlad Dimitriu **I.Codreanu** ("moș" Codreanu, basarabeanu)

Costache Leanca **dr.Vladimir ZALOZECKY** (P.Ucrainean)

23.b) "Cazul Stere" , la Senat și Cameră , 14- 22 febr.'34

La Senat

N.Russu- Abrudeanu și **N.Iorga** : clarificarea dosarului Stere !

Vict.Antonescu (Justiție) **răspunde** : "cazul Stere" din p.d.v.juridic.

(BCS, Saint -Georges, Pach.XC, ds. 4 ; "Viitorul" , 22 febr.'34)

Victor Antonescu /

Dosarul a fost primit în **1919** , la Consiliul de Război.

În el, **Constantin Stere, Virgil Arion și Costache Lupu** ș.a., erau **acuzăți de trădarea intereselor naționale.**

Dosarul a fost cerut, în febr.1921, de Adunarea deputaților , în urma **interpelării lui Grigore Filipescu** .

Urma dosarului nu s-a mai aflat apoi !

(Acest lucru , Antonescu l-a aflat acum, în 1934)

Faptele imputate lui C.Stere , în Codul Justiției Militare, sunt **calificate de " crime"** .
Dar ... cum de atunci **au trecut 10 ani, acțiunea urmează a fi prescrisă** .

-Iorga : moralmente, nimic nu poate fi prescris !

-Vict.Antonescu : nimeni n-a sesizat justiția de **dispariția acestui dosar, încât el nu poate fi reconstituit juridic** .

A fost un proces al prof.Virgil Arion, care a fost **suspendat din învățământ** (1921)

Dar la **procesul de la Curtea de Apel** (1930) **cazul a fost prescris**

și **suspendarea ridicată**.

Din datele consemnate în registrele **Consiliului de război**, rezultă că la 5 ian.1919, **Comandamentul Corpului II Armată**, a deschis **acțiunea publică contra lui Stere** , pentru atentat contra siguranței statului și înlesnirea operațiunilor inamicului .

La dosar se găsește înregistrată o discuție între **Take Ionescu și Pan Halippa** (1921) , în care **Halippa îl apăra cu îndârjire pe Stere** , în contra lui Take.

Și atunci , el s-a gândit că **este " ceva"** , un **sentiment adânc al basarabenilor** , care ne scapă, dar pe care nu trebuie să-l jignim.

[**LD : de ce le scapă ? dar unirea Basarabiei cu România când și cum s-a produs ?!**]

De aici vine " toleranța " .

La Camera

(DAD, MO 9, 22 febr.'34)

/ **Gr.Iunian** - interpelează guvernul în legătură cu **suspendarea ilegală din postul de prof. univ. , la Iași, a lui C.Stere** .

Cazul Stere / febr.'34

---

24) Întrunirea PRT - Gr.Iunian, Cernăuți, 26 febr.'34

("Adevărul " , an 48, nr. 15.383, 27 febr.'34 + **foto Iunian și C.Rădulescu**

("Adevărul " , 2 mart.'34 - declarația lui Gr.Iunian)

PRȚ a ținut o întrunire la Cernăuți, la care a participat și **Gr. Iunian**, la **instalarea ca șef al organizației de Bucovina a prof. C.Rădulescu** (decanul baroului din Cernăuți) .A rostit o cuvântare Gr.Iunian .

După conferință, a avut loc **un banchet la hotelul Palace** , organizat de fruntașii organizației, precum și **reprezentanții Partidului Național Ucrainean**, în frunte cu deputatul **dr.Zalozietzki și Serbeniuc**.

A participat și "**contele de la Scala**" -reprezentantul agricultorilor bucovineni .

La banchet au vorbit : **prof.dr. Rădulescu, " contele de la Scala "** ,

ing.Kressel, Gustav Segal și deputatul **dr.Zalozietzki**

Gr.Iunian / 26 febr.'34

▣ PȚR

Semnaleză o serie de **neînțelegeri** în sânul **organizațiilor locale, de natură personală, nu programatică**. Ține să facă precizarea că **el a dat exemplul jertfei prin ruperea de PNT " pentru o idee "** . [-----]
"Nu știm când anume vom birui , dar suntem convingși că **biruința va fi de partea noastră. Ne vom stinge**, poate , rând pe rând, dar **alții ne vor lua locul**, căci **nu oamenii biruiesc ci ideile lor "**

Iunian / 26 febr.'34

▣ Cartelul cu ucrainenii

▣ Contra regionalismului .

Nu este adevărat că cartelul electoral cu ucrainenii ar fi fost " imoral " , ca dovadă că el s-a înfăptuit. "**Am ținut să optez pentru mandatul de deputat de Cernăuți** , întrucât **avem cu toții datoria să rupem zăgazarile de regionalism , de naționalitate și de rasă** , care se ridică astăzi mai primejdios ca oricând. **Eu voi rămâne strajă la această răspântie** .

Asta nu înseamnă că nu **recunoaștem ceea ce are specific fiecare provincie** .

Specificul fiecărei provincii **trebuie respectat** , mai ales în ce are superior acest specific.

Nu ne gândim să facem o singură naționalitate din toate naționalitățile țării.

Înțelegem să **respectăm limba și religia fiecărei naționalități** .
Acestea **sunt bunuri primite de la Dumnezeu**, iar oamenii n-au dreptul să le strice.
Trăim cu toții în mijlocul acelorași fruntării , viețuim pe același pământ, suferim și ne bucurăm la fel cu toții. De aceea, **pe deasupra granițelor de limbă și de religie**, să facem ca **acțiunea noastră a tuturor** să fie strâns unită **pentru propășirea țării și apărarea granițelor**. **Credința trebuie respectată** mai presus de orice.
În ce mă privește , **voi apăra neânfricat acest patrimoniu**.
Am credința că astfel apăr căile pe care țara noastră poate merge spre propășire . "
lunian / 26 febr.'34

▣ **Formule noi de guvernare ?**

▣ **Mussolinianismul și hitlerismul**

"Mai mult ca oricând **e nevoie acum să fim deosebit de precauți**.

Se caută la noi , din partea diferitelor grupări și partide ,
ca să se găsească **formule noi de guvernare** .

Se caută ca să se aducă **formule ce se experimentează**
sau sunt **în curs de experimentare** , aiurea.

Noi vom duce lupta energetică împotriva acestor tendințe ,
chiar de vom rămâne singuri în redută.

Nu sunt mai puțin naționalist, decât cei ce-și afirmă sgomotos naționalismul.

Eu înțeleg însă, naționalismul în hotarele de azi ale României ,
care are **14 milioane de români și 4 milioane de români de altă limbă și religie**.
Aceștia din urmă **sunt tovarășii noștri** în lupta pentru încheierea țării .

Acesta este adevăratul naționalism

**Naționalismul mussolinian sau hitlerismul adus pe pământul nostru ,
e o abatere** de la ceea ce trebuie să fie **adevăratul naționalism românesc** ,
care se luptă pentru **propășirea țării și pentru apărarea granițelor ei**."

Gr.lunian / 26 febr.'34

▣ **Guvernul Tătăărăscu**

▣ **Pacificare intrenă ?!**

Actuala guvernare **a venit cu prea mult sgomot**.

După 4 luni de guvernare, **constatăm că s-au făcut greșeli peste greșeli,**
care nu numai că nu duc la " pacificare " internă, dar adâncesc prăpastia dintre
guvernanți și guvernați.

Guvernul liberal a recurs la **starea de asediu** , iar pe teren economic ,
nu are alte soluții , decât decrete și legi de amânare

Național-țărăniștii s-au dărâmat din cauza greșelilor comise și a abaterii
de la programul lor.

Gr.lunian / 26 febr.'34

▣ **Fuziunea partidelor agrariene ?**

[**LD : fiecare vrea fuziune ... fără "compromis" !**]

El este gata pentru o inițiativă care să sporească puterea de muncă.

Îl interesează **nu sporirea numerică, ci sporirea morală**.

De aceea, "întâlnirile efemere" , în vederea unei guvernări, **nu-l interesează**.

Guvernare îl interesează dar numai atunci când va avea posibilitatea
să îndeplinească integral dezideratele și programul partidului său.

Gr.lunian / 26 febr.'34

25.a) **Gr.lunian (PTR) , discurs la Mesaj, 2 mart.'34**

(DAD, MO 16, șed. de vineri, 2 mart.'34 , p. 553- 561)

// Mesajul și Răspunsul // Armata // Poilitica externă // Guvern -program de guv.//

// PNL // Garda de Fier -dizolvarea -procesul // Minorități -Naționalism -Antisemitism //

// regim parlamentar -regim dictatorial // Valurile răzvrătirilor antiliberale //

// PNTJ // autoportreat // Program economic // Apel la solidaritate //

[LD : Ciudat destin politic și-a făurit Grigore Iunian.

A fost membru al PNL, simpatizând cu generoșii , **până în 1918** , după care... **părăsindu-l și intrând în PT** , a devenit unul din **adersarii necruțători** ai partidului din care a făcut parte !
A fost apoi **membru marcant al PNT**, **ajungând ministru** , după care ... a devenit unul din **cei mai teribili adversari** ai acestuia !

Acum , după ce cca **2 ore atacă PNL din toate direcțiile**, termină cu un **apel la solidaritate și patriotism**.

Dar dincolo de această radicalism discutabil, este **un debater parlamentar de marcă.**]
Gr.Iunian / 2 mart.'34

▣ Mesajul Regal

Prof.Cătuneanu, în discursul de ieri , afirma că **Mesajul** înseamnă **mijlocul prin care** factorul Constituțional , **Coroana**, **ia contact cu** celălalt factor constituțional, **poporul**, prin **mijlocirea parlamentului** , punct de plecare de la care **prof Cătuneanu a găsit îndreptățirea să se plângă împotriva unei omisiuni** , pe care a calificat-o **ireverențioasă** .

Dacă ar fi așa ... **cea mai gravă ireverență** ar consta în **respingerea Adresei de Răspuns la Mesaj !**

"Mesajul este altceva. Mesajul este mijlocul prin care Guvernul ia contact cu Parlamentul și conține declarația de program supusă adunărilor , pentru ca guvernul **să vadă dacă poate sau nu să conteze pe sprijinul Parlamentului**, reușind să stabilească **o unitate de concepție** , în ceea ce privește programul cu care se înfățișează.

Printr-o dispoziție constituțională și o practică , a cărei menținere nu știu întrucât este și utilă, **acest prim contact** al guvernului se ia prin **Mesajul citit de Suveran**. Spun că nu știu întrucât este de util, deoarece **foarte adeseori se abuzează de către guverne** și am văzut Mesaj în care , bunăoară , se afirma mulțumirea că s-au făcut alegeri libere , contra cunoștinței generale contrare .

Se fac apoi de către guvern **făgăduieli** în ceea ce privește realizarea de anumite puncte de program **și mare public ar putea bănuii** că toate **aceste făgădueli** făcute prin Mesajul Regal , **ar purta girul Suveranului**.

Dacă aceasta ar fi interpretarea dată, cum , în repetate rânduri , aceste făgădueli guvernamentale nu s-au ținut, **dacă s-ar asocia la ele girul Suveranului**, ar putea să rezulte de aici **o știrbire a prestigiului și autorității Coroanei** , prestigiu și autoritate pe care noi trebuie să le apărăm cu toată hotărârea. "

Gr.Iunian / 2 mart.'34

▣ Adresa de Răspuns la Mesaj

[LD : Este al IX- lea Parlament , al IX-lea Mesaj regal, după marea Unire .]
Revezi rolul lui Gr.Iunian la Restaurație . Gândește-te la **reverența acestuia față de Carol și încearcă să vezi cât exprimă loialitate** , cât **perseverență șantajistă la adresa PNL**, cât **amărăciune de a se simți "abandonat"** .

Încearcă s-o acorzi cu celelate **concepții radicale** ale lui.

Asta dacă , într-adevăr , această denotație avea **corespondență doctrinară în curentul "radicalist"** , sau era o **distanțare formală de PNT**.]

" Din Adresa de Răspuns la Mesaj, rămâne **o singură realitate** :prilejul manifestării **sentimentelor de devotament** al membrilor Adunării **față de Suveran** , și **sunt împrejurări** în care cu adevărat **o asemenea manifestare este utilă** , **sunt momentele** în care **îndoială asupra sentimentelor ar putea să existe** . De aceea **ne bucurăm** când în adresa de răspuns la Mesaj citim fraza :

<Solidaritatea în jurul Coroanei este simbolul suprem al solidarității naționale , pe care jertfele de ieri ne-o dictează ca o poruncă , iar împrejurările de azi , ni-o impun ca o datorie.>

Suntem bucuroși că împrejurările de astăzi **au impus ca o datorie** a tuturor membrilor acestei Adunări **o solidaritate în jurul Coroanei**.

Am vrea să putem spera că, printre împrejurări, care au impus această datorie, **nu figurează** întru nimic **împrejurarea că Partidul Liberal se află la guvern** , pentru că **să nu vedem în viitor modificări cumva această atitudine de solidaritate , care a avut pe vremuri unele absențe** ,

și să ferim pe viitor **Țara** , de **manifestări** care sunt întotdeauna de natură să facă rău.
În ceea ce mă privește [**asta era !**] îmi dați voie să **mă găesc dispensat** de a face asemenea protestări de devotament ; **le-am făcut în alte vremuri** ,
când aceasta implica un risc.
Am dat fără întrerupere dovezi de nestrămutat devotament ,
ca să **nu pot lipsi astăzi** de obligația de a mă alătura la **aceste manifestări ale dvs,**
de nu ar fi decât pentru a împiedica riscul pe care l-aș avea astăzi ,
ca aceste manifestări să nu se înfățișeze ca manifestări de platitudine "
Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Armata

[lunian a devenit zelos ! Dar în cei 10 ani de opoziție ,
care a fost **poziția țărănișmului în această materie ?!**
Ce poziții avusese față de " **industria parazită** " ...
Și, chiar dacă acum despărțiți , nu fusese în guvernele PNȚ ?!
Euforia "pacifistă " dispărea treptat , treptat .
Direct proporțional cu aceasta , adulara Societății Națiunilor era înlocuită cu critica ei .
Așa că amara sa ironie ... ori era oportunistă deci formală ,
ori era o recentă convertire , pe fondul " războiului economic"
cu care lunian se rupsese de PNȚ]
"Sunt părți din Adresa de Răspuns la Mesajul Tronului ,
asupra căroră **suntem de acord**.Bunăoară **citim în Adresă :**
< Armata , scutul suprem de apărare al existenței statului ,
trebuie să fie obiectul preocupărilor noastre de fiecare ceas. >
"Cu multă dreptate , dl prof.Cuza a arătat că **aceasta este un fel de manifestare**
platonice. Într-adevăr , **asemenea declarații apar regulat**
în Mesagiile care s-au citit după război încoace.
Am avut până acum **9 Parlamente și în fiecare din Mesagii s-a citit acest lucru.**
Am avut să luăm act de fiecare dată de această mare grijă,
pe care guvernele mărturisesc că o poartă pentru înzestrea armatei noastre ,
ceea ce , d-lor , nu a împiedicat , însă , **ca preocuparea să se impună și astăzi**
esențială și **să ne găsim azi în aproape aceeași stare de îngrijorare** ,
ca în primul moment.**Am voi ca această preocupare** , manifestată astăzi,
să devină o realitate , **să se realizeze în forme concrete .**
" Suntem îndreptățiți să o așteptăm **astăzi cu atât mai mult** ,
cu cât **un sentiment de îngrijorare ne cuprinde pe toți** : suntem abia **15 ani după**
sfârșitul războiului. S-ar fi crezut că suntem îndreptățiți să ne așteptăm
la o perioadă de liniștire și de pacificare generală.
Care dintre noi - poate la început chiar dl prof.Cuza - nu era impresionat de acea
mistică pacifistă , de idealismul Wilsonian , care ne făcea să nădăduim ,
prin mijlocul **Societății Națiunilor** , vom avea **instrumentul de pace permanentă !**
" S-au făcut , desigur , eforturi ; în unele direcțiuni s-au făcut chiar cu folos real din
partea Societății Națiunilor .
Trebuie să **constatăm însă cu adâncă părere de rău** , că , **după 15 ani de la începerea**
războiului , în toate părțile **auzim sgomote surde** , foarte îngrijorătoare .
Nu există sentimentul de înfrățire al popoarelor ; el este cu totul absent.
[-----] temerea pe care **manifestările de vrăjmășie** între popoare ne-o inspiră
în fiecare zi , tot mai puternică.
În afară de această lipsă în rezultatele înregistrate de Societatea Națiunilor , avem ,
[-----] **în domeniul economic o luptă de o vigoare** - aș zice de **o sălbăticie** -
fără precedent.[-----] vedem **un crâncen război economic** , luând diferite manifestări și
care duce la **sărăcirea totală** și la crearea unui **sentiment de neîncredere și de**
îngrijorare [-----] care este **sursa unor schimbări violente** care s-au produs în
numeroase state.
" În condițiile acestea , **desigur că datoria noastră este** să ne preocupăm în primul rând
și **cu multă grijă de soarta țării noastre** , cu mijloacele de care dispunem."
Grigore lunian / 2 mart.'34

▣ Politica externă

[LD : o altă dovadă că **politica externă nu se bucura chiar de "consensul"**
despre care Titulescu îi plăcea să se asigure.

Principial, nu contează cine avea sau nu dreptate.

Dar , în orice caz, nu era un consens ; și nici într-un caz , rezervele sau adversitățile nu puteau fi taxate , automat, de poziții " pro-fasciste " sau alte etichetări]

Franta ! expertii !

" Dlor, aici vreau să fac o declarație . Am fost deseori învinuiți că suntem **adversari ai politicii noastre de alianță cu Franța** și **adversari ai sistemului de alianțe** pe care le-am legat

înainte de începerea războiului și căruia i-am rămas credincioși de atunci înainte.

" Eu vreau să resping hotărât această învinuire care ne-a fost adusă .

Înțelegem foarte bine prețul acestor alianțe, necesitatea lor în acțiunea noastră de pază a intereselor noastre ,pentru ca să putem

, cu inimă ușoară, să ne îndepărtăm de la acest sistem de alianțe.

" Dar , am ridicat - este adevărat - o obiecțiune.

Am crezut și am susținut că **alianța noastră cu Franța**

nu ne obligă neapărat să suferim un amestec , nu al poporului francez ci al unei anumite categorii de interesați , **un amestec permanent în treburile noastre dinăuntru (aplauze la opoziție)** care să ne ducă la imposibilitatea de a pune rânduială în treburile noastre și care să slăbească puterea noastră de rezistență de mâine , când aceste alianțe trebuie să urmărească tocmai scopul , să aibă în existența noastră , în acest loc, o energie mai mult în sprijinul păcii.

"Dlor, nu vreau să învinuesc Franța.

Vinovate sunt - cum a spus și dl prof .Cuza - vinovate sunt **guvernele noastre** care au urmărit **o anume politică și care n-au înțeles** că **prima datorie a noastră** este să mărturisim adevărul , oricât ar fi el de crud și de neplăcut,

să mărturisim adevărul cu privire la finanțele noastre

și cu privire la situația noastră economică. [-----]

Am convigerea că conducerea oficială a Republicii franceze

ar fi cunoscut **îndreptățirea noastră de a ne apăra** , cu toată hotărârea,

independența noastră de mișcare în granițele noastre ,

și **nu am fi avut să ne plângem de acest amestec** ,

care paralyzează și mai mult orice încercări de îndreptare economică. " (aplauze PRT)

Pactul Balcanic și alte pacte ...

"Dlor, nu voi tăgădui eu **importanța pactelor încheiate** .

Nu mă voi ocupa acum de ultimul pact, de **Pactul Balcanic**, pentru că încheierea acestui

pact **nu este menționată în Răspunsul la Mesaj** , și pentru că , de altfel,

nici nu cunoaștem condițiunile în care acest pact a fost încheiat .

Ne rezervăm dreptul ca, atunci când aceste condiții ne vor fi aduse la cunoștință ,

să ne spunem părerea noastră asupra utilității sau neutilității acestui pact ."

Regretăm numai că pacturile care au fost încheiate în trecut,

nu și-au dat toate roadele lor .

Am fi vrut să le vedem într-o mai strânsă solidaritate economică,

solidaritate care nu s-a manifestat destul de activ , și , de aceea,

cred că **suntem în drept și trebuie să disociem înțelegerile și alianțele**

noastre politice , cărora le rămânem fideli,

de nevoia legării raporturilor economice , pe care trebuie să le realizăm

cu desăvârșită independență de acțiune , așa cum fac și statele celelalte ,

și **să le facem cu țările cu care interesele noastre economice**

se îmbină mai bine și mai potrivit. "

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ **Guvern liberal**

▣ **Guvern național-țărănesc**

[LD : **Gr.lunian face o analiză a guvernării PNT** , pe care eu o găsesc ...

lucidă , rezervată , fără a putea să se sustragă subiectivității firești ,

care l-a împins la dizidență ; această atitudine , însă , o abandonează total

când ajunge la instalarea **guvernului liberal** , devenind un "opozant" ,

ca toți opozanții de pe atunci]

"Nu sunt un adversar cu orice preț al Partidului Liberal,

și nu un sentiment de adversitate m-a adus la această tribună.

Au fost chiar împrejurări în care am recomandat un guvern liberal,

crezând că el poate mai ușor să lămurească anumite situațiuni ;

mi-am permis la 1931 să recomand, în locul soluțiunii [Iorga -Argetoianu]

la care s-a oprit atunci factorul constituțional , **o formație liberală ;**

mi-am permis să fac aceeași recomandare în 1932,

pe când eram membru în comitetul de conducere al Partidului Național Țărănesc,

și, **în dezacord cu colegii mei** din conducerea acestui partid,

am socotit că **venirea partidului [PNT] la guvern** în condițiile în care se afla atunci, ar

însemna **un mare pericol** pentru normala lui dezvoltare și pentru reintegrarea forței

pe care o reprezentase în trecut și care scăzuse între timp.

Regret că **împrejurările mi-au dat dreptate**, că **venirea PNT**, în acele împrejurări,

în condițiuni cu totul neprielnice și din punctul de vedere al unității de gândire ,

și din punctul de vedere al pregătirii de lucru, **au dus, cu adevărat**,

la rezultatele triste pe care a avut să înregistreze PNT,

fiind obligat, după un an de guvernare , **să părăsească guvernul**

în condițiunile pe care le cunoașteți și pe care nu vreau să le subliniez.

Și mai târziu, în martie 1933, atunci când **s-a ivit criza aceea morală**, despre care s-a

vorbit atâta vreme, atunci când , cu mijloacele preconizate de guvernul național-țărănesc,

nu se putea ajunge la o îndreptare a situației economice,

am crezut - și mi-am spus și atunci cinstit cuvântul meu - **că era mai nimerit** ca [-----]

să vină un guvern liberal, cu **o înțelegere mai unitară** în ceea ce privește realizările

programatice și **cu o forță** care putea să dea un maximum de eforturi

și de rezultate în **realizarea soluțiunilor**, în cadrul în care au fost urmărite

și , pare-se , că **sunt urmărite de dvs și astăzi.**"

Gr.Iunian /

"Dar, dlor , ceea ce era posibil în 1931, ceea ce era posibil în 1932,

ceea ce era posibil în martie 1933,

nu mai era posibil în toamna anului 1933 , și nu mai este posibil astăzi,

pentru că, între timp , dlor, **prin eșecul eforturilor generale**, eforturilor internaționale

- eșec înregistrat **la Conferința economică de la Londra**, în vara lui 1933 -

nu se mai putea căuta o îndreptare a situației economice

în cadrul de gândire și de acțiune pe care îl înfățișați dvs " (apluze la PTR)

Mai mult de atât : încercările făcute, de a se realiza o îndreptare în acest cadru,

reprezintă un grav pericol pentru însăși siguranța și soarta țării acesteia .

"Acestea erau **considerațiunile** care **m-au împiedicat** de la început

și care mă împiedică și astăzi , **de a putea să acord creditul meu guvernării dvs.**

și programului cu care veniți."

Gr.Iunian / 2 mart.'34

▣ **Guvernul Duca**

▣ **Programul de guvernare**

▣ **Guvernul Tătărescu**

[Gr Iunian are "stofă" politică.Sigur , în conformitate cu poziția sa . Dar o are .

Este remarcabil faptul că **nu se leagă de fenomenele minore, de speculații și culise,**

ci urmărește fenomenele politice majore, demne de a fi luate în discuție.]

"Dlor, **cunosc** în mare parte , **împrejurările în care ați venit.**

După criza de guvern întâmplată în ianuarie 1933,

s-au ivit întâia oară speranțele de guvernare a PNL .

Nu știu pe ce erau întemeiate și pe ce erau atunci, special, întemeiate .

Nu cunosc altă îndreptărire de a reclama guvernul , decât aceea a sprijinului

opinie publice. Or, nu intervenise între timp nici un fel de asemenea manifestări.

Nu cunosc alte temeieri pentru revendicarea și dobândirea guvernului.

Am auzit , cu surprindere, pe dl subsecretar de stat Iamandi vorbind

de mijloace oculte.Nu cunosc în ce constau ele , nici utilitatea întrebuițării lor.

Trebuie să presupun dar, că PNL, față de eventualitatea deschiderii succesiunii ,

s-a socotit îndreptătit să reclame guvernul pe baza programului său

și de aceea **a convocat acele adunări profesionale și a alcătuit un program**,

care , de altfel, în treacă fie zis, **seamănă** foarte mult , cu mici scuturări de praf , **cu programele** pe care putea să le găsească în **rafturile bibliotecii** alcătuite cu 10 ani în urmă , cu 20 de ani în urmă, cu 30 de ani în urmă !

L-a înfățișat , totuși, **ca un program nou.**

PNL s-a mândrit că este singurul partid care poate să înfățișeze un program de lucru și a revendicat puterea.

[**Folosirea opiniei publice ca presiune ....de parvenire la putere**]

" S-a manifestat chiar **un oarecare neastâmpăr** în această revendicare ; **un neastâmpăr mai blând** , manifestat în vara anului 1933, în iunie ; **un neastâmpăr mai acut, mai manifest** , mi-aș permite să spun chiar , în condiții grave manifestat , în toamna anului 1933.

N-aș dori să stabilesc nici un fel de legătură între venirea PNL la guvern și amenințările care apăreau cu prilejul fiecărei întruniri

și aproape în toate articolele de gazetă, cu privire la **o acțiune hotărâtă , care nu va cunoaște cruțarea , nici a mijloaceleor , nici a jertfelor (aplauze la opoziție)** , ar fi dureros să înregistrăm că aceste mijloace , care credeam că erau de mult așezate în muzeul trecutului , asemenea **mijloace de a revendica puterea** , mai pot fi folosite încă și sub **regimul votului universal.**

[**LD : are perfectă dreptate.Dar ... nu a fost aceasta forma și mai exacerbată cu care , în 1928, PNTJ, în care pe atunci avusese un rol însemnat , a răsturnat gub.Vintilă Brătianu și a venit la putere ?**]

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Programul de guvernare

"Dar , ați venit, dlor, la guvern, și reclamați acum încrederea noastră.

Pentru aceasta, trebuie să știm ce vreți.**Ne-ați spus ce vreți** ,ne-ați spus înainte de a veni : **vreți salvarea țării și vreți consolidarea unității naționale.**

Cam vag .Ar trebui preciziuni. Ni le-ați dat .Ne-ați spus :

suntem în fața unei crize de autoritate , în fața unei crize financiare , în fața unei crize economice și în fața unei crize morale ; suntem datori să lucrăm pentru înlăturarea tuturor acestor crize.

În ce privește **criza de autoritate** , criza **financiară** și criza **morală** ,

v-ați declarat forte să le remediați, rămânând ca numai **criza economică**

să așteptați încă **înăurirea evenimentelor** din lumea întreagă ,

sau poate ajutorul grabnic al **Genevei și al experților** , **repudiat ieri și admis azi .**

(**aplauze la opoziție**) .D-lor voiți acestea toate.

Eu trebuie să cercetez dacă sunteți sau nu în măsură să le faceți.

Și sunteți datori să faceți această dovadă. [-----]

Ca să răspundeți la apelul Coroanei și ca să dovediți sinceritatea și seriozitatea acestei afirmări , am avut să vedem până acum ...

legea de amânare a datoriilor agricole și ...legea de amânare a bugetului ...

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Partidul Național Liberal

"Să-mi dați vie ca , în primul rând , să stabilesc **ce sunteți , ce reprezentați**

și **dacă** , față de ceea ce sunteți și reprezentați,

se poate pune temeii pe afirmarea din Adresă cuprinzând :

< Adunarea Deputaților își începe activitatea cu sentimentul precis al grelelor împrejurări ce trebuie biruite și cu hotărârea fermă de a le birui . >

Evocă discursul lui **Eug.Titeanu** , de la dezbaterile la Mesaj din 1932 ,

când (apaludat și felicitat apoi de colegi) spusese :

< dvs [PNTJ] ați reprezentat ieri o mistică [a mirajului, a utopiei]

și că , în felul nostru , pe lângă realitățile politice pe care le înfățișăm ,

reprezentăm - acesta este adevărul - și pentru elitele de la orașe

și pentru elitele de muncă de la sate - cu o altă explicațiune și cu o altă substanță- o mistică liberală . >

"Reprezentați, prin urmare , o mistică liberală și o reprezentați pentru elite ;

sunteți reprezentanții elitelor , al elitelor de la orașe și ai elitelor de la țară "

Chiar dvs afirmați că aceasta reprezentați și atunci să vedem întrucât

mistica ce o reprezentați dvs, în deosebire de cealaltă mistică,
a posibilităților de viitor , **vă da dreptul să înfățișați în mod serios azi**
garanția rezolvării problemelor pe care situația gravă ,
prin care trece țara aceasta , le-a pus.

" **Prima dvs bază** , prima dvs îndreptățire de a reclama încrederea ,
este **opera pe care ați săvârșit-o în trecut.**

Eu nu voi tăgădui că trecutul își are marile lui foloase .Evident, un partid care a dovedit
în trecut însușiri deosebite - oferea chiar și prin acestea unele garanții.

Și nu eu voi contesta meritele pe care PNL le are în multe acte din trecutul nostru,
bine înțeles , **nu voi cădea în exagerare ,**
nu voi merge până a contesta orice merit altora , cum a făcut dl Iamandi,
care a contestat meritele preponderente ale elementelor din provinciile unite ,
în pregătirea suflească pentru realizarea unității naționale.

Retro 'Gâlceava cu războiul ...

Dar eu nu voi recunoaște îndreptățirea PNL de a reclama , în opera de pregătire
sufletească , pentru realizarea unității naționale **vreun rol, [!?!]**
pentru că îmi aduc aminte și acum, cu inima strânsă , de tot cortegiul de nenorociri și
mizerii , și de atâtea vieți inutile sacrificate în prima parte a războiului nostru.
Nu este îngăduit ca ceea ce este rezultatul jertfelor și puterii de rezistență și
trupească și sufletească , **ceea ce are mai bun acest popor,**
să fie escamotat ca o operă de partid , cum încearcă să facă PNL .

[arată și citește din broșura " Răspunderile " de Gh.Tătăărăscu , apărută în Moldova

-**G.Bota** : Măcinați de 15 ani aceleași vorbe goale !

-**Leon Pșepelinski** : O țară ca a noastră , izolată , în evoluția ei industrială ,
pe care o avea atunci , nu putea face față forțelor organizate ,
cu o industrie fără seamăn în Europa.

-**Iunian** : [reia cititul din broșură ...]

-**Voci PNL** : **Dar atunci erați în Partidul Liberal !**

-**Iunian** : [continuă cititul din broșură] : "Târgul politic și desfrâul administrativ " ...

"vagonismul și contrabanda " ... " putregaiul moravurilor " ... "samsarlâc "

De aceea **eu nu vă îngădui să reclamați dreptul de a governa ,**
pe baza acestui trecut pe care l-ați durat această țară .

-**Gh.Fotino** : " **Dacă este un capitol** pe care, cu judecată obiectivă,

PNL îl poate revendica drept un titlu de glorie ,

este capitolul neutralității noastre , în felul în care ea a fost condusă ,

îngăduind, astfel, pregătirea războiului. Îl revendicăm acest capitol ,

cu atât mai mult cu cât **la acest titlu de glorie ați fost și dvs pe atunci părtaș ,**

ca membru al partidului nostru. Și nu poate fi **o mai frumoasă recunoștință** adusă

acțiunii de pregătire a războiului nostru , decât aceea pe care **însuși mareșalul Von**

Falkenheim o face într-una din cărțile sale. El spunea că dorește sfârșitul războiului ,

pentru a putea **vedea vreodată pe IonCBrătianu , pe omul acela care în cei doi ani**

de neutralitatea a condus cu neântrecută măiestrie destinele țării sale.

Și când dușmanul nostru , șeful Marelui Stat Major german , recunoaște în memoriile

sale că este un titlu de mândrie pentru acela care a condus timp de doi ani

destinele Țării Românești , felul cum a prezidat aceste destine,

nu cred că este românesc și bine ca de la tribuna Parlamentului

, cineva dintre noi, un român, să aducă o desmintire fostului comandant al

armatei germane . (aplauze PNL)

-**GH.Bota** : **Lașitate politică !**

-**Gr Iunian** : " **Cunosc diversiunea , cunosc sistemul : la fiecare învinovățire ,**

regulat desfășurați drapelul... și căutați să vă ascundeți în cutele lui ...

Eu nu contest că PNL a avut un merit de a se face ecoul opiniei publice în

deslănțuirea războiului și de așezarea noastră alături de aliați. [-----]

Dar dvs vorbiți neconținut de meritul exclusiv al PNL ...

Santajul cu Stere !

[**LD : dacă tăceai ... filozof rămâneai !**]

-**NCPopescu** : **Dar Stere ce a făcut în acest război ?**

-**Gr .Iunian** : "Am anuțat o interpelare și vom dezbate problema la timp,

împreună cu toate celelate probleme , legate de aceasta , dacă dvs socotiți că este util

să mai facem încă **procesul răspunderilor pentru război .**

În orice caz, eu sunt gata să fac oricând, dar **vă promit că nu va fi o operă mulțumitoare , nici pentru țară, dar mai ales pentru dvs.** iar dacă aveți de discutat azi aprecierile ce am citit, **în ce privește pregătirile războiului, dezbăteți-o cu președintele Consiliului dvs [Tătărăscu - autorul broșurii !] și nu cu mine , care nu am făcut nimic decât să aduc aici mărturia unui om** care nu poate fi bănuit de lipsă de obiectivitate în defavoarea dvs, în judecata pe care a făcut-o. Le pune la dispoziție broșura, poate au uitat-o ...

-G.Bota : O cunoaștem de mult, n-am uitat-o . **Numai dta ai uitat cine ai fost !** [reia caracterizarea PNL , pornind de la discursul lui Titeanu din sesiunea trecută ...]
Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Partidul Național Liberal

[LD : lunian are o ideosincrazie pentru bănci, pentru proprietate ?

Citatutul ales face cinste lui Titeanu ... și poate fi transformat în "culpă" doar de un... socialist, de un bolșevic ! Aceasta să fi fost , în realitate , radicalismul lui țărănesc ?]

"Să examinăm mai departe **caracterizarea** ce dădea Partidului Liberal , **dl Titeanu :**

< Noi reprezentăm , prin tot ce am durat în această țară , **mistica unui întreg trecut de verificări permanente ; noi reprezentăm mistica înfăptuirilor noastre**

și a chezașiei lor . [-----] **Reprezentăm mistica prosperității de altă dată ;**

reprezentăm nu mistica bancară , noi reprezentăm ceva din ordinea aceasta ,

cu toate că dvs folosiți cuvântul în sens peiorativ ;

eu voi avea curajul să spun aici că reprezentăm în adevăr

în linia acestei preocupări , ceva :

reprezentăm, **pentru masele burgheze de la sate și orașe , din această țară,**

mistica proprietății , pe care am asigurat-o printr-o bună gospodărire . >

" Va să zică **reprezențați mistica prosperității ,** această mistică a prosperității pentru **masele burgheze de la sate și orașe , și pentru elita de la orașe și de la sate**

-Leon Pșepelinschi : Când stau bine elitele, totul merge bine .

-lunian : " În această caracterizare a **structurii dvs ,**

în această caracterizare a **concepțiilor dvs ,**

a rostului pe care singuri vi-l rânduieți și vi-l precizați, în viața noastră politică,

în aceasta stau și izvorul tuturor greșelilor trecute

și imposibilitatea de realizare a măsurilor care sunt așteptate azi pentru o reală

îndreptare a situațiunii economice , **pentru lecuirea crizei economice și morale "**

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Dizolvarea Gărzii de Fier .

[LD : ține cont că era jurist, că fusese ministru la Justiție !]

" În această caracterizare a **structurii dvs [burgheze] ,**

în această caracterizare a **concepțiilor dvs [prosperitatea, proprietatea] ,**

a rostului pe care singuri vi-l rânduieți și vi-l precizați, în viața noastră politică,

în aceasta stau și izvorul tuturor greșelilor trecute

și imposibilitatea de realizare a măsurilor care sunt așteptate azi pentru o reală

îndreptare a situațiunii economice , **pentru lecuirea crizei economice și morale .**

"Și , d-lor, **s-au învederat aceste greșeli ,** de îndată ce ați venit la guvern.

Cum ați venit la guvern, ați procedat în prim rând la o măsură merită

- credeți dvs - **să stabilească ordinea .**

Primul act real pe care l-ați făcut **a fost dizolvarea Gărzii de Fier,**

prin decretul din **9 decembrie 1933.**

Gr.lunian / Garda de Fier

" Aici , vă rog să-mi dați voie **o precizare ,** pentru că **nu vreau să se producă**

nici o confuziune. Nu am venit să iau apărarea nimănui ,

am venit să apăr unele principii , a căror păzire o consider neapărat necesară ,

pentru dezvoltarea normală a statutului nostru.

Nu am nimic comun cu Garda de Fier. Nu numai atât , am mărturisit-o regulat

sunt adversar și al concepțiilor ce afirmă și al metodelor pe care această grupare le

folosește.

" În programul acestei grupări politice sunt două puncte , cu privire la care

suntem adversari hotărâți :

este modul cum Garda de Fier înțelege **politica naționalistă** și

modul cum Garda de Fier înțelege organizarea statului.

Acestea ne pun în pozițiuni cu totul opuse."

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ **Minoritățile naționale.**

▣ **Politica naționalistă**

"Deci , nu poate fi vorba de o apărare rezimată pe temeiul unei simpatii .

În adevăr, d-lor, **noi ne ridicăm împotriva acelei politici naționale , reprezentată prin Garda de Fier și prin Liga Apărării Naționale Creștine** , de sub președinția dlui profesor Cuza.

Noi concepem păzirea statutului nostru național pe alte temelii.

"D-lor , suntem o țară care cuprinde în ea, pe lângă **14 milioane de români**, circa **4 milioane cetățeni**, care **aparțin altor naționalități și altor confesiuni** , și noi nu credem că **politica noastră** serioasă de apărare a statului **poate să conștie și să fie mărturisită într-o politică de vrăjmășie** față de acești cetățeni ai țării noastre .[-----]

avem nevoie de o forță sufletească încheată. Această forță sufletească , nu putem să o obținem printr-o politică de vrăjmășie și învrăjbire , cu cetățenii români de altă limbă și altă confesiune ."

-Gh.Bota : Dar nici în alianță cu trădătorii . [aluzie la Stere ? la ucraineni ?]

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ **Antisemitismul**

[LD În fond, **lunian propune înlocuirea criteriului de rasă ... cu cel de clasă** ,

în judecarea antisemitismului . Numai că, această abordare sociologică

- ca să nu-i zic marxistă ! - dă pașaport spre **lupta contra evreilor bogați ...**

, ceea ce , în fond, se întâmplă și în mișcarea naționalistă vizată .

Opiniile lui lunian pot servi ca argumente celor ce neagă existența antisemitismului românesc. La șabloanele "antisemite" ... șabloane "filosemite" .

Este de remarcă un lucru : lunian analizează **ambele mișcări - Garda și LANC - ceea ce lasă neexplicat tratamentul diferențiat al măsurilor coercitive.]**

" Suntem datori să urmărim această politică de pacificare.

Și dacă în mișcarea aceasta , a **Gărzii de Fier**, ca și în mișcarea **grupării d-lui prof.Cuza**, se accentuează elementul acesta antisemit,

cred, dle Cuza- și aici dați-mi voie să fiu de acord cu dvs, repetând citatul

pe care l-ați făcut - **cred că trebuie căutate nu efectele , ci cauzele.**

Cauza care determină sentimentul acesta de împotrivire , este reaua stare economică.

De aceea, d-lor, **antisemitismul nu este un atribut al simțirii și al gândirii noastre românești** , și de aceea el nici nu **se manifestă decât acolo unde**

clasele acaparatoare sunt elemente străine , elemente evrești.

Nu aveți o mișcare antisemită în Oltenia , nu aveți o mișcare antisemită

în **Muntenia** , **aveți o mișcare antisemită în Bucovina** ,

și **aveți o anume mișcare antisemită în unele județe din Basarabia ...**

acolo unde elementul economic ridicat , este reprezentat prin element evreesc .

Dar aceasta înseamnă oare că suferă mai puțin populația noastră din Oltenia ?

Că nu există același spirit de răzvrătire și de o dorință de emancipare economică ?

Fără îndoială că da. De altminteri , aceasta explică și pentru ce ,

în perioadele de îmbunătățire a stării economice , **accesul la masse a LANC scade**

și el crește în măsura în care **greutățile economice sporesc .**

-ACCuza : **Dar aceasta nu este exact !**

-Gr.lunian : Prin urmare , trebuie căutate mijloacele pentru **combaterea tuturor elementelor speculatoare , indiferent cărei naționalități sau rase aparțin**,

pentru că , d-le profesor Cuza, **dacă dvs învinuiți pe bancherii evrei**

sau pe **industriașii evrei** ,sau pe **comercianții evrei**,

sau pe **împrumutătorii de bani evrei**, că fac prin acțiunea lor de apăsare ,

fără îndoială , **o acțiune rea și vătămătoare .**

pentru ce cu mai multă îndreptățire , **nu v-ați ridica și împotriva elementelor**

asemănătoare , **care a parțin neamului nostru** și care sunt cu atâta mai vinovate ,

și cum dvs ați putea să disociați în suferință pe **nenorocitul de meseriaș și**

meșteșugar evreu, care duce aceeași viață de suferință și lipsuri ca și tovarășul lui creștin.

-ACCuza : Sărăcii !

-Iunian : "Prin urmare , nu în această ordine de idei se pot găsi mijloacele de îndreptare , și **statul național românesc**, de care vorbea dl profesor Cuza, **nu se poate realiza decât printr-o politică de largă înțelegere și de respect datorat limbii și tradițiilor fiecăreia din naționalitățile** care trăesc la noi, și putem reclama devotamentul lor în opera noastră de paza hotarelor "

(**aplauze la PȚR**) **lață dle Cuza , a patra ipoteză . "**

-ACCuza : Adică aceasta este ipoteza jidanilor.

Gr.Iunian / 2 mart.'34

▣ Regim parlamentar

[**LD : Este capitolul unde opinia lui Iunian este exemplară , sincer democratică, nedemagogică, deschisă , nuanțată .**]

" Un alt punct al Gărzii de Fier : **dictatura.**

Voi rămâne un întârziat și poate naiv sprijinitor al regimului parlamentar .

(**aplauze PȚR și PȚ -Lupu**) **Cred în durabilitatea acestui regim**

și în posibilitatea lui de reintegrare ,chiar acolo unde alte experiențe s-au făcut , **dar cred în necesitatea lui neapărată la noi .**

În primul rând, nu este exact că se poate aduce la noi o critică modului cum a funcționat regimul parlamentar . (**aplauze PȚR și PȚ -Lupu**)

Nu am avut un regim parlamentar sincer.

Să-l încercăm întâiu, și, preveniți de neajunsurile pe care modul de funcționare le invederează aiurea,

să căutăm un mijloc de cât mai bună funcționare a lucrărilor parlamentare , **să aducem corectura necesară ;** dar regimul parlamentar este un regim necesar pretutindeni , și la noi mai mult decât oriunde , și în vremurile de frământări ,

este singurul regim care poate înfățișa o supapă de siguranță , mijlocul prin care diferite păreri , oricât ar fi ele de opuse, să se ciocnească pașnic, într-o discuție contradictorie , cu largi posibilități de manifestare.

Cum observa dl Cuza, noi **suntem într-o epocă de închegare sufletească , a elementului românesc** chiar ; mai mult decât atât, noi suntem în **opera de consolidare a unității sufletești totale a tuturor cetățenilor din această țară.**

A înlătura regimul parlamentar ,

înseamnă a împiedica mijlocul acestei închegări sufletești.

Aici , această închegare se poate face în mod normal, **aici** unde se oferă posibilitatea **contribuției fiecărei provincii , a contribuției fiecărei naționalități,** în raport cu ceea ce ea reprezintă , și a contribuției chiar **a fiecărei opinii și a fiecărei concepții politice .**

Prin urmare , **cred în necesitatea acestui regim parlamentar**

și mă înscriu categoric împotriva oricăror tendințe de dictatură. "

Gr.Iunian / 2 mart.'34

▣ Regimuri dictatoriale

▣ Guvernul PNL = regimul dictaturii "lașe"

[**LD : trece la ... după ce face elogiul regimului parlamentar.**

Evident că face aluzii , mai mult sau mai puțin directe , la partidele , mișcărilor, curentele , reprezentate atunci de .... ACCuza, O.Goga și CZCodreanu.

Pune însă **guvernul și regimul PNL** în rândul "**dictaturilor lașe**" , și în jurul acestei **premize** își construiește **pledoaria apărării Gărzii de Fier .**

Nici o clipă nu-i trece prin cap ...**ipoteza apetitului dictatorial al regelui Carol,** și că el , prin felul cum căuta să legitimizeze constituțional rolul regelui, ... **alimenta un curent "prodictatorial" .**]

" **Un alt punct al Gărzii de Fier : dictatura.**

[----- **elogiul parlamentarismului**-----]

Prin urmare , **cred în necesitatea acestui regim parlamentar**

și mă înscriu categoric împotriva oricăror tendințe de dictatură. "

" **Sunt diferite moduri de a face dictatură.** Sunt , de sigur, **unii oameni politici** care , încurajați de ceea ce se întâmplă aiurea, de rezultatele pe care regimurile de dictatură

le-au avut în alte țări, **cred folositor țării noastre și încearcă să încetățenească asemenea regimuri și la noi.**

" Se fac asemenea încercări fără să se țină seama că aceasta reclamă și **anume împrejurări** care , din fericire, **nu sunt la noi ;**

și **o anume orientare a spiritului general** , care **nu este la noi.**

Și, ca să reușească , încercările de a instaura dictatura , mai reclamă un lucru,

fără de care o dictatură nu se poate face : **reclamă un om** ,

care să înfățișeze **un element de încredere aproape generală** .

Acesta este elementul în jurul căruia regimurile de dictatură s-au putut naște .

Un asemenea om nu s-a ivit încă.

" Este adevărat , **am avut și dictaturi cu decret -regal :**

în Spania , dictatura lui Primo de Riviera .

Aș putea recomanda **amtorilor de dictatură cu decret -regal**

să reflecteze cu seriozitate la interesele superioare ale țării noastre ,

în lumina experienței pe care alte țări au făcut-o înaintea noastră ,

prin alcătuirea unor asemenea regimuri [**aluzie Italia, Spania**]

" **Sunt** , de asemenea - și mai ales - **împotriva dictaturilor lașe**

[**vizează gov.liberal**] , **care se ascund sub înfățișarea unei vieți parlamentare** ,

cu Parlament , mai dinainte făcut , în condițiile în care s-a arătat aici ,

cu **un sprijin permanent asigurat și cu măsuri luate**

sub pretextul necesității apărării statutului și care , d-lor,

înlătură **întreaga bază a unui adevărat regim parlamentar ."**

[----- **vezi dizolvarea Gărzii de Fier** -----]

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ **Dizolvarea Gărzii de Fier.**

[**LD : Gr.lunian face o speculație complicată** , un amestec de logică și perfidie ,

o demonstrație aparent juridică, cu tentă psiho - sociologică ,

pentru a ajunge la o teză politicianistă : **anacronismul regimului liberal** .

O face cu metodă - demonstrație de maestru ! - **considerând popularitatea G de F ,**

ca ultim val de răzvrătire (după averesacani, țărăniști, național-țărăniști)

contra regimului "vechi" , reprezentat de PNL .]

" **Acest regim parlamentar reclamă** , într-adevăr, **paza libertăților**

și **posibilitatea de manifestare a tuturor opiniilor** .

Ați făcut desigur o greșală , când ați dizolvat Garda de Fier.

O gravă greșală , din punctul de vedere

al menținerii vieții constituționale și parlamentare .

Într-adevăr, d-lor, **cu ce drept dizolvați dvs un partid politic ?**

Am auzit că veți veni aici acum și **veți aduce o lege a apărării statutului.**

Vom dezbate atunci această lege a dvs .

Dar cu ce drept dizolvați dvs azi o grupare politică ?

Organizație subversivă ?

Am auzit spunându-se aici că era o grupare cu o manifestări subversive,

și că, deci, aveți îndreptățirea să o dizolvați.

Apoi, bine, d-lor, dar **dacă se găseau vinovați, ce vă împiedica pe dvs ca,**

în cadrul dispozițiilor legale , **să luați măsuri împotriva celor vinovați?**

Așa de puțin a fost, însă, întemeiată această justificare a dvs,

încât, în timpul **de la 9 decembrie și până la 29 decembrie**, cât au fost arestați fruntașii

acestei mișcări ,**nu ați făcut nici un fel de cercetări .**

Dacă ați fi făcut cercetări , poate că **ați fi dat de urma unor încercări** și poate că

ați fi înlăturat acea nenorocită faptă , **acel asasinat** , săvârșit **împotriva omului** care,

cel din urmă ar fi fost îndreptățit să sufere rezultatele unui asemenea odios act.

Dar , dlor, ați justificat această dizolvare prin caracterul ei subversiv."

"**Ce vă va împiedica mâine**, pe dvs, sau pe un alt partid, - și am auzit aici membrii unui

partid amenințându-vă pe dvs - ce vă va împiedica mâine , **să dizolvați orice grupare**

politică ? Unde începe acțiunea subversivă și unde se termină ea ?

Amenințări de violență ?

" **Ce înseamnă amenințări de violență ?**

Sunteți dvs așa de siguri că, **în trecutul dvs apropiat** , **nu aveți să înregistrați**

amenințări de violență ? S-ar fi putut oare cineva gândi să rezeme pe ele

hotărârea de **dizolvare a partidului dvs ? Puteți dvs** , cu inima ușoară - și convenind că dvs apărați existența regimului parlamentar - **să recurgeți la această măsură ?**

Alegerile - moment potrivit ?

"Dar , dlor , **este un lucru ciudat** .Vă plângeți de manifestări subversive și , pentru ca să reprimăți caracterul subversiv al mișcării , **ați fost nevoiți să suprimați Garda de Fier.Când ?**

Când se prezenta în fața corpului electoral .

Ce manifestare mai aparentă , mai fățișă , poate să aibă o grupare , **decât de a se înfățișa în fața corpului electoral** , spre a-și arăta punctul său de vedere ?

Prin urmare, nu în momentul în care ar fi apărut caracterul subversiv al mișcării , ceea ce v-ar fi îndreptățit să luați măsuri împotriva ei , dar , **în momentul când, dimpotrivă, se acuza caracterul fățiș al acestei grupări** , și în momentul **când, în concurență și cu dvs , și cu celelate partide** ,

făcea apel la opinia publică , pentru **ca să spună** ,

în ce măsură poate să fie reprezentată aici ,

ați luat măsurile de dizolvare în contra ei.

Semnalul opiniei publice .

" **Dacă se prezenta în fața țării, ce s-ar fi putut întâmpla ?**

Sau mișcarea aceasta nu avea nici o suprafață și atunci, dacă nu avea nici o suprafață, alegerile aveau să o învedreze ;

sau mișcarea aceasta avea un ecou în opinia publică și era bine să fie verificat , cu un moment mai înainte , **acest ecou**, pentru ca , **înregistrându-l** , și înregistrând cu el, în același timp, **acest fapt ciudat și illogic**, că **o mișcare care reprezintă o concepție străină** de înțelegerea noastră,

de sentimentele noastre, și **care folosește mijloace nepotrivit e**

cu simțimintele și cu tendințele către blândețe ale poporului nostru ,

are totuși ecou în opinia publică.

Atunci **erați datori să deslușiți cauzele adevărate** ale acestui ecou.

Și **ați fi putut să vedeți** că, ceea ce este **mai important în această manifestare** ,

nu este nici acea afișare de naționalism,

nici măcar reclamarea unor noi forme de stat

- ceea ce este important nu numai în cadrul mișcării Gărzii de Fier -

dar în starea de spirit mult răspândită în masse -

Sentimentul de răzvrătire contra PNL !

este nemulțumirea împotriva unui anume regim care se prelungeste ,

este această **tendință de răzvrătire în contra** unei anumite înțelegeri ,

cu privire la **alcătuirile noastre politice și economice** ,

este un sentiment de răzvrătire , pe care nu l-ați întâlnit prima oară acum,

pe care **l-ați mai întâlnit în fața dvs în trecut** . Pe care **l-ați întâlnit permanent "**

[-----**valorile de răzvrătiri contra PNL: Averescu , țărăniștii, PNT** -----]

"Față de această nouă decepție ,creată de PNT , în forma în care evoluase ,

tendința de împotrivire la dănuirea a ceea ce a fost , [**adică contra PNL**]

își caută o nouă canalizare și a crezut la un moment dat că o poate găsi în această

mișcare a Gărzii de Fier .Aceasta nu ați înțeles dvs.

Peste toate greșelile de manifestare , **peste toate manifestațiunile vinovate**

ale unor criminali și reprobate unanim,

în posibilitatea de realizare a acestei mișcări ,

dvs trebuia să căutați cauza care a făcut-o posibilă și,

cu cât recunoșteți mai mult pericolul manifestării sub această formă ,

cu atât trebuia **să încercați să remediați cauzele** care au putut să dea naștere acestei

mișcări , pentru **ca să faceți posibilă acțiunea de îndreptare** ,

care este unanim așteptată. "

Gr.lunian / 2 mart'34

▣ Valul de răzvrătiri contra PNL

este nemulțumirea împotriva unui anume regim care se prelungeste ,

este această **tendință de răzvrătire în contra** unei anumite înțelegeri ,

cu privire la **alcătuirile noastre politice și economice** ,

este un sentiment de răzvrătire , pe care nu l-ați întâlnit prima oară acum, pe care **l-ați mai întâlnit** în fața dvs în trecut . Pe care **l-ați întâlnit permanent** .
"Pentru că **ați dăruit votul universal** , **ați crezut că veți putea fi beneficiarii acestei reforme** .Ați privit cu nedumerire cum , la alegerile din 1919 , nu ați fost beneficiari și s-a ales altă grupare.

Era prima manifestare a acestui spirit de răzvrătire

în contra a ceea ce reprezentați dvs : lumea de gândire veche .

Era prima manifestare a dorinței și a nevoii de înstăpânire a unei alte politici , întemeiată pe altă înțelegere .. (**aplauze la opoziție**)

" Și ați avut , apoi , **o nouă manifestare de răzvrătire** ,

în **popularitatea d-lui general Averescu** .Ea nu a avut lungă durată .Pentru ce ?

Pentru că atunci când Partidul Poporului a fost chemat să analizeze programul , care avusese încrederea țării, **n-a răspuns așteptărilor**,

" Și atunci , **acest spirit de răzvrătire** , care a rămas, totuși , permanent , s-a canalizat aiurea și ați avut începuturile Partidului Țărănesc .

" **N-ați întâmpinat** dvs această mișcare cu aceleași invective ;

Nu ați îndreptat dvs aceleași fulgere nu ați legiferat împotriva Partidului Țărănesc ?

Nu ați împiedicat , cu toate mijloacele dvs de apărare , ca PNȚ să devină cea forță formidabilă care la 1928 a reclamat , întemeiat pe spiritul aproape unanim de încredere a țării, dreptul de guvernare ? " [-----**creșterea și descreșterea credibilității PNȚ** ----]

"Față de această nouă decepție ,creată de PNȚ , în forma în care evoluase ,

tendința de împotrivire la dănuirea a ceea ce a fost , [**adică contra PNL**]

își caută o nouă canalizare și a crezut la un moment dat că o poate găsi

în această mișcare a Gărzii de Fier .

Aceasta este ce nu ați înțeles dvs "

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ **Partidul Național Țărănesc** .

[**LD : în cadrul unei tirade formidabile contra PNL, ajunge și la PNȚ**]

" **N-ați întâmpinat** dvs această mișcare cu aceleași invective ;

Nu ați îndreptat dvs aceleași fulgere nu ați legiferat împotriva Partidului Țărănesc ?

Nu ați împiedicat , cu toate mijloacele dvs de apărare , **ca PNȚ să devină cea forță formidabilă care la 1928 a reclamat** , întemeiat pe spiritul aproape unanim de încredere a țării, dreptul de guvernare ?

N-ați împiedicat-o pentru că înfățișa mistică posibilităților de viitor.

Și dacă această mistică a posibilităților de viitor n-a rămas mai departe baza forței din trecut a PNȚ și n-a putut să reprezinte mai departe baza de posibilități de realizare a partidului, **este pentru motivele pe care le-am examinat deja** , de la această tribună și pe care **mi-a dureros să le repet din nou** , pentru că **este prea curând de când m-am depărțit de acest partid** în care am stat și **am lucrat în credință și cu nădejde** , aceste cauze asupra cărora nu vreau să insist , **se pot rezuma astfel** :

PNȚ n-a înțeles să rămână credincios programului său și credincios făgăduielilor date și așteptărilor trezite ." (**aplauze la PȚR**)

Se produce acum o acțiune de reînviore în sânul PNȚ .

Eu doresc aceloră cari încearcă **s-o poată realiza** - nu vreau să fiu nici sceptic nici încrezător - dar doresc din tot sufletul ca, împotriva a ceea ce eu am crezut , **să reușească să-și recapete fața pe care o avea în trecut** și

să reușească să canalizeze acele aspirații , care se văd tot atât de vii ,

dar care astăzi se canalizează aiurea .

-N.C.Popescu : Nu vă lasă dl Stere, că v-ați întoarce . "

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ **Autoprofil moral-politic.**

▣ **Sensul părăsirii PNL, PNȚ**

-Gr.lunian : " Eu rămân la locul meu, indiferent de ceea ce se va întâmpla în PNȚ.

-Voci : Cu Stere !

-lunian : " Rămân cu el ; rămân cu înțelegerea mea ; **rămân cu credințele mele** , pe care **le-am apărat** cu aceeași statornicie **și în mijlocul dvs [PNL]** ,

și în mijlocul PNT ; rămân un răzvrătit permanent ,
care am luptat alături de generoși , din partidul dvs.
În epoca aceea care prezenta reale posibilități de îndreptare și de făuriri .
Am plecat din din partidul dvs , când aveai credința că sunteți în culmea puterii ;
am plecat pentru o neînțelegere de ordin principial .
Am luptat în PNT și **am plecat din sânul PNT** , când el era abia venit la guvern,
iarăși pentru deosebiri de ordin principial .
N-am urmărit în viața mea politică , nici favoruri personale, nici situații personale .
Am rămas bogat doar cu credințele mele politice și voi rămâne până la urmă
apărătorul fervent al acestor credințe , oriunde m-aș afla . " (**aplauze la PȚR**)
"Față de această nouă decepție ,creată de PNT , în forma în care evoluase ,
tendința de împotrivire la dănuirea a ceea ce a fost , [adică contra PNL]
își caută o nouă canalizare și a crezut la un moment dat că o poate găsi în această
mișcare a Gărzii de Fier ."
Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Incapacitatea PNL de înnoire

[LD : Opozant , opozant, dar acest Grigore Lunian întrece măsura unei critici obiective
față de PNL ! Atâta înveninare , atâta înverșunare , eu am mai găsit doar la mișcările
extremiste - de dreapta și de stânga . La urma - urmei ... ce reprezenta el și PȚR-ul lui ?
Nu a contribuit el, oare , alături de atâția , la înveninarea atmosferei care a dus la
asasinarea lui Duca ?]

" **N-ați putut înțelege acest spirit nou , n-ați putut adăuga** la tot ceea ce pretindeți că
ați realizat , la tot ceea ce pretindeți că ați durat în această țară , nu ați putut adăuga
și **îndreptățirea de a prezida** și de acum înainte la **actele și la acțiunile de îndreptare**
și de consolidare.

Și aceasta pentru că **nu vreți să părăsiți nimic din concepția pe baza căreia ați putut**
lucra în trecut , concepție **pe care au zădărnicit-o frământările de după război,**
schimbările acestea totale și în toate direcțiunile ,
atât în domeniul **economic cât și politic** , mai accentuat la noi decât aiurea,
pentru că noi am avut chemarea din nou la viață a unei întregi clase producătoare ,
și **am avut o nouă așezare socială.**

N-ați înțeles că **toate aceste frământări cer o nouă înfățișare și a vieții politice**
și a vieții economice :

ați rămas închiși mai departe în **casa dvs întunecoasă ,**
ați rămas îmbrăcați în haina strâmtă a credințelor dvs de ieri ,
care astăzi iau înfățișarea unor **prejudecăți** și aceasta **v- a făcut cu neputință**
înțelegerea realităților de azi și v-a dus la acele măsuri pe care le cunoaștem."
Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Măsurile de represiune .

▣ Arestarea oamenilor ne-legionari.

"**Ați crezut că prin dizolvarea Gărzii de Fier , puteți să înlăturați cauza acestor**
manifestări de răzvrătire , fără să înțelegeți că ele rămân permanente
împotriva prelungirii a ceea ce a fost și cu dorința de a așeza ceva nou.
Nu ați înțeles forța ce reprezintă acea mistică a posibilității de viitor ,
mistica mirajelor, mistica utopiilor - cum o numiți dvs - mistica posibilităților și
realizărilor de mâine - afirmăm noi.
De aici a urmat o serie de greșeli .

Este adevărat că nici dvs, nici noi, nu putem să calculăm cât de grave vor fi consecințele ,
și la ce dureroase manifestări , pentru noi toți, vom ajunge .

Dar , după aceasta ,**ați procedat la o serie de măsuri , arestări ,**
și în afară de cadrul Gărzii de Fier, și **care erau anunțate încă de pe vremea dizolvării**
Gărzii de fier : **ați anunțat atunci că veți urmări și pe acei cari,** prin orice mod,
ar arăta că au același scop pe care îl urmărește Garda de Fier,
adică o altă așezare politică.

Și am văzut arestați mii de oameni , fără nici un fel de criteriu de alegere ,
oameni care n-aveau nici un amestec , nici măcar cu manifestările de viață internă
ale organizației politice dizolvate , cu atât mai puțin cu actul criminal,

care a fost reprobat de toată lumea.

Ați arestat oameni cu totul străini de această organizație.

Ați arestat **directori de gazetă** , pe **profesorul Nae Ionescu**, directorul unei gazete independente, ați arestat **pe profesorul Crainic**, directorul gazetei "Calendarul " și pe **profesorul Dragoș Protopopescu**.

Pe toți, **fără nici un fel de justificare** ; **i-ați ținut arestați 30 de zile**, fără mandat măcar , **alte 30 de zile pe baza mandatelor emise**, pentru **ca acum să începeți să triați și să dați drumul** , rând pe rând, **mărturisind prin aceasta** chiar, cel puțin față de sutele oamenilor deja eliberați, că **măsura dvs era cu totul nejustificată și nelegală.**

Nu voi stăruii asupra acestor arestări ilegale , pentru că **vreau să aduc aceste chestiuni în dezbateri**, cu prilejul **interpelării pe care am anunțat-o ."**

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Procesele

[LD : în principiu avea dreptate . dar ... cum a rezolvat justiția civilă procesele de până atunci aale legionarilor asasini ?! Eu nu-mi dau seama , din această gâlceavă , de partea cui este adevărul. Totuși ... fusese asasinat un prim ministru !

Asasinatul era politic ! Pe de altă parte, se știa cât de contaminat de naționalism era și personalul de justiție . Cu ce srupule juridice jongla Lunian !

Nu-i cunosc opiniile la asasinatele din 1940 . Nu-i cunosc nici sfârșitul ...

Dar oare , el care a apărat în procese , și comuniști , ce ar fi zis de procesele făcute de comuniști, după '44 ?]

" Dar ați făcut ceva **mai grav** : **ați instituit starea de asediu** , cu un singur scop, acela de a trece asupra **organelor de cercetare și de judecată militară**, **judecarea proceselor celor pe care i-ați urmărit** , fără să vă dați seama **cât de grav pericol reprezintă măsura** pe care ați luat-o.

N-aveți încredere în justiția civilă ? Pentru ce ?

Sunt vinovați ? Lăsați-i să fie urmăriți cu toate rigorile legii - suntem alături de dvs - înaintea **judecătorilor firești.**

Pentru ce ați investit organele de justiție militară ?

Nu aveți încredere în justiția civilă ? Ce vă îndreptățește să-i aduceți **această ofensă ?**

Scontați de supunere din partea justiției militare ?

Pentru ce veniți să aruncați **acest oprobiu asupra armatei ?**

Pentru ce nu înțelegeți că avem datoria să n-o lăsăm cu nimic înrăurită de luptele noastre politice ? "

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Programul economic al gov.PNL

" Și tot în această lămurire a misticei dvs. [**liberală**] și a ceea ce real reprezentați [**elita burgheză dela sate și orașe**] , își găsește explicația și

imposibilitatea dvs de a realiza opera de îndreptare economică.

În adevăr, nu mai este nevoie să insist asupra greutății situațiunii.

Am aici unele date în ce privește situația economică , dar nu aş vrea să pierd prea mult din timpul dvs , expunându-le. Vă voi spune numai câteva cifre :

Categ.economică	1929	1933
Venitul național / peloc.	11.105 lei	5.327 lei
Sarcinile fiscale	2.285 lei	1.414
Prisosul	8.120 lei	3.913

Banca Națională nu mai are nici o posibilitate de acoperire ;

Încasările statului -insuficiente pentru acoperirea cheltuielilor ;

Împrumuturi străine - nu se mai pot angaja ;

Pentru acoperirea unor necesități, s-au făcut proceduri nerecomandabile ;

Care sunt mijloacele de îndreptare propus de guvern ? :

/ Degrevări fiscale / Stabilitate monetară / Echilibrarea bugetului

Ele dovedesc un singur lucru :

"preocuparea dvs de a veni în ajutorul acelor elite , a burgheziei de la sate și orașe care formează **baza dvs.de sprijin** și a căror simpatie este întreținută de **mistica dvs., a prosperității** [-----]

în imposibilitatea dvs de a înțelege noile vremuri , cu noile frământări,
cu noile soluții, care se vor impune cu sau fără voia dvs."

Experții străini ne cercetează astăzi registrele ...

S-a spus că este mai puțin rușinos să-i acceptăm pe ei, decât oamenii Genevei !

Cine sunt ei ? Sunt experții acelora care ne-au acordat împrumuturile,

experții bancherilor . De ce a consimțit acest lucru PNL ?

**" În toate manifestările dvs , în direcția economică și financiară ,
aveți o singură preocupare , aceea de a nu apăsa cu nimic elitele sociale
de la sate și de la orașe , de a apăra burghezia satelor și burghezia orașelor**

, care a constituit , cândva , în trecut , forța dvs.,

dar care nu o mai poate constitui astăzi, față cu schimbarea totală a așezării
electorale , care a trecut astăzi forța în folosul și posibilitățile

clasei producătorilor , a țăranilor , cu deosebire. "

În privința **Conversiunii** , vă interesează doar o modalitate care **să ferească
de pagubă pe creditorii care aparțin burgheziei** , elitei de la orașe și sate .

[-----] **Nu voiți să lipsiți burghezia , elitele , de acest beneficiu**

câștigat fără trudă și cu paguba altora ,

și de aceea **căutați stăruitor bani pentru finanțarea conversiunii. "**

Gr.lunian / 4 mart.'34

▣ Răspunde răspunsul la Mesaj

"Dlor , eu nu spun că nu aveți posibilități de îndreptare .

Ați mai trecut și altădată prin criză. Ați trecut printr-o criză foarte puternică ,

cu mult înainte , după ce înregistraserăți mari realizări în dezvoltarea politică

a României , ați fost atunci **capabili să obțineți o reacționare a organismului**

dvs. politic, grație acelei infuzii de sânge nou , pe care l-au adus elementele

democratice , **tinerimea generoasă** , care a venit să sporească puteriledvs, și,

mai ales, însuflețirea dvs.

"S-ar putea să realizați această minune și astăzi . Eu v-aș dori-o din toată inima.

Aveți ca prezident de partid un om din cei mai onorabili [Dinu Brătianu] ,

cu concepții nepotrivite vremurilor actuale,

dar în al cărui **cald patriotism cred îndestul** , pentru ca ,

atunci când concepțiile lui vor veni în conflict cu ceea ce realitățile vor porunci ,

să găsească în patriotismul lui cald puterea necesară ,

pentru ca să înfrângă concepțiile lui, spre binele țării.

Aveți o mulțime de elemente tinere , cari pot să reînnoiască înfățișarea partidului dvs.

Eu aș fi , dintre cei dintâi bucurous , dacă ați avea posibilitatea

să redobâdiți o nouă înfățișare , să vă creați o nouă mistică.

"Dlor, atunci când veți realizare această sfortare și dacă veți realiza-o ,

vom avea să discutăm cu dvs. în această nouă înfățișare.

Pentru moment, în situațiunea în care vă găsiți astăzi,

nu pot să am încredere în posibilitățile dvs de realizare ,

știind ceea **ce reprezentați** , știind care este **structura**, care este **ideologia dvs,**

nu pot să votez Răspunsul la Adresă.

Gr.lunian / 2 mart.'34

▣ Răspunderea generațiilor

▣ Solidaritate !

[LD : parcă se produce un declic ! După ce preț de câteva ore , a rostit acea filipica

radicală contra PNL, scopate crenguța de măslin și îndeamnă la ... patriotism,

solidaritate, reconciliere, înțelegere . Punctul pe i ... îl pune desamăgitul ACCuza :

" Nu mai vine nimeni la școala d-tale dacă vorbești așa ! "]

" Aș dori să văd realizându-se baza de închegare a unei acțiuni sănătoase ;

aceasta **nu poate să fie nici o acțiune de persoane** , izolate ,

nici o acțiune de partide izolate .

Aceasta nu poate să fie decât o acțiune , care să rezulte din sfortări colective .

Avem nevoie , **să lucrăm și pentru curmarea crizei morale .**

Asiastăm de două zile la un spectacol din cele mai dureroase;

vedem cum dvs, **partidele cele mai puternice [PNT, PNL] ,**

vă aruncați în fiecare zi, învinuiri dintre cele mai grave.

Lucrul acesta , desigur, **nu răspunde chiar la acea politică de destindere** , la care dvs ați făcut apel.

Am dori să vedem o acțiune , rezultând din eforturile colective.

Ea nu poate rezulta decât ca urmare a **procesului de conștiință** , pe care **fiecare , individual, și fiecare partid**, trebuie să și-l facă , în vremurile acestea grele , un **proces de conștiință** și un **proces de revizuire și a concepțiilor** , și a **metodelor de lucru**, care să ducă **fiecare om și fiecare partid** , la **capacitatea de înțelegere** a realităților de astăzi și a posibilităților de mâine.

"Numai prin această **reînnoire , și sufletească și de concepție**, de înțelegere a fiecăruia dintre partide , s-ar putea ajunge la **închegarea acelei forțe**, rezultând din **eforturile tuturor** .

" O acțiune de solidaritate cetățenească , la care ați făcut apel,

nu se poate face **decât peste granițele de provincii** , peste granițele de **naționalitate**, peste granițele de **confesiune**, peste granițele de **vârstă**.

"Printr-o încercare încordată , printr-o străduință de pătrundere și de înțelegere a ce reprezintă **bun, folositor și capabil de contribuție** , de aport , în munca comună , **fiecare din provincii , din naționalități, fiecare cetățean** , **indiferent de confesiunea pe care o are ...**

-ACCuza Mai ales confesiunea !

-lunian : ...și mai ales **fiecare generație** .

Nu se poate contesta nici generației noastre , nici generației războiului , **orice merit ; cum iarăși , ea nu poate revendica toate meritele.**

Avem greșeli , pe care suntem datori **să le recunoaștem** ;

avem și unele merite , pe care suntem în drept **să le cerem recunoscute** ;

cum iar **nu se poate contesta acelei mișcări a tineretului** ,

orice fel de **îndreptățire**.

Nu i se poate contesta nici generozitatea ,

nici **sentimentul de adâncă dragoste de țară**.

"Să căutăm **să ne înțelegem unii pe alții** , să căutăm **să reducem împotrivirile**,

să căutăm **să facem în noi** , întâi , **acțiunea de înnoire**,

apoi de **organizarea eforturilor colective**, pentruca ,

cel puțin prin această nouă manifestare ,

să putem supleea la lipsa de educație a tineretului ,

pentru care purtăm cu toții răspunderea ,

și , la **această nouă școală politică** ,

fiecare să devenim **capabili să educăm tineretul** ce se ridică ,

pentru ca să-l facem în măsură să primească mâine transmiterea sarcinilor

și a răspunderii de conducere a treburilor în această țară.

-ACCuza Nu mai vine nimeni la școala d-tale , dacă vorbești așa !

-lunian : " Aceasta este acțiunea pe care **suntem datori s-o urmărim**.

Eu nu știu dacă se poate nădăjdui împlinirea ei. Cred însă că da.

Vom reuși să o facem , atunci cu adevărat **putem să fim liniștiți**

și putem să așezăm și ordinea actuală în toate direcțiile , pe un temelii sănătos,

putem să chezașuim și destinele de mâine ale țării și ale neamului nostru.

" Și eu **aș fi liniștit** să pot privi - fie măcar ca un simplu spectator -

cu liniște , la **realizarea acestei mari dorințe** și la chezașuirea vieții bune și liniștite

de mâine a țării și a neamului nostru ." (**Aplauze PRȚ și PȚ-dr.Lupu**)

Gr.lunian / 2 mart.'34

25.b) Scrutator : D.lunian, garda de fier, rasismul și dictatura .

Un discurs, icoana unor realități

("Adevărul " , an 48, nr. 15 .388 , 5 mart.'34)

[**LD : rezum cele scrise de Scrutator pentru portretul pe care îl face lui lunian și sensibilitatea ziarului la problemele ridicate de el**]

Gr.lunian a rostit în Cameră așteptatutul său discurs la Mesaj .

"Un discurs al d-lui lunian constituie totdeauna un regal

Debater iscusit , cum puținii avem , d. lunian este interesant nu numai prin **polemica**

politică - totdeauna elegantă - ci și prin **contribuția sa la lămurirea problemelor în**

discuție . Ceea ce caracterizează **oratoria d-lui lunian**, mai presus de **eleganța formei**,

de **puterea dialecticeii** , de nota de **sarcasm incisiv**, este **sinceritatea**. Când vorbește d.lunian se simte că nu este la mijloc meșteșug , ci că **vorbește o convingere**. Poate să fie greșit în ceea ce crede , dar nu se poate afirma despre d.lunian că spune ceea ce nu crede .

În lumea politică de acum, **d.lunian poate să apară ca un răzvrătit** .

Aceia care îl cunosc de aproape - foarte mari,mari și mici - îi apreciază însă **vârtoșenia morală și rigiditatea** , bazate și izvorâte din credință. " [----- citat-----]

" Din atitudinea de răzvrătit a d-lui Lunian , în privința unora din metodele utilizate de guvern în reprimarea violențelor ,**s-a căutat să se acrediteze o solidaritate între d.lunian și politica gărzii de fier . Ori d. lunian a ținut să fie de o claritate absolută și să înlăture orice confuziune** : dsa **nu admite nici politica urei de rasă**, practică de garda de fier , de organizația d-lui Cuza și de alte neoformațiuni naționale . D-sa **repudiază formula dictaturii** și este **pentru practica parlamentarismului** "

[---citat ----]

Scrutator / 5 mart.'34

25.c) Vasile Marin / 6 mart.1934

▣ **Scrisoare către Grigore Iunian (p. 85- 91)**

[LD : 25 aug.2003 .Scrisoarea este , prin excelență, **pledoaria unui avocat** , avocatul prin excelență a Gărzii de Fier , care a apărat Garda în nenumărate procese, pentru o speță de proces în care trebuiau folosite **toate chichițele juridice** , pentru a **salva inculpații**. Că el îi scrie lui Lunian , **nimic de mirare**. Departe de mine de a cunoaște justetea argumentelor strict juridice , dar ... mă gândesc la **atâtea procese** care au debutat cu mare tam-tam, și **s-au soldat cu achitări spectaculoase** .Unde a fost "**hiba**" ? Cum era **justiția** română ? Dar **aparatul represiv** ? Cine să fi avut dreptate ? Cine deținea "**cântarul**" ? E posibil să nu pot afla.Dar tocmai de aceea, eu nu voi da sentințe]

" Stimate d-le Lunian ,

" Am citit cu multă **emoție și deosebită plăcere intelectuală** , temeinicul și vigurosul discurs pe care l-ați rostit la Cameră , cu ocazia discuției la mesaj. **O mărturisesc cu sinceritate** , pentru că , mai presus de orice, acest discurs , prin **multele adevăruri pe care le conține**, constituie **o lecție de înaltă etică politică și un catechism de civism**, eroic în aceste vremuri de degradantă lașitate în simțire și cugetare.

" M-au impresionat deosebit atât **talentul** care a cinstit **expunerea cauzei noastre**, cât și **argumentația strictă** în care **ați încleștat retorica de bălci parlamentar** a unor oameni,

care și-au pierdut de mult măsura tuturor cuvintelor pe care le debitează , și a actelor pe care le comit. **Cu cele mai vii mulțumiri , ale mele și ale tuturor camarazilor mei , închiși sau prigoniiți ca și mine**, între hotarele unei țări care se pare că nu ne mai aparține, îmi îngădui , în legătură cu aceeași chestiune , să fac apel la bunăvoința Dvs ,

de a lua în considerare unele lămuriri cari vor pune, cred , și mai multă lumină , **masiva înscenare** menită să anticipeze **sinistrul simulacru de judecată a Gărzii de Fier**.

Aceasta cu atât mai mult acum, când de nicăeri nu se rostește cuvântul acela adevărat .

" E necesar **să se cunoască de opinia conștientă** a țării acesteia, câtă va mai fi rămas de pe urma valului de lichelism care a inundat strămoșeasca noastră țarină , de la **instalarea la conducere a echipei exploatare de cadavre**, că **procesul acesta al nostru se judecă în fața poliției și nu înaintea justiției**. **Nu au fost <arestați >** așa cum s-a vorbit la Cameră, cei **peste 5.000 de legionari** din toată țara , **ci pur și simplu <confiscați >** , confiscați din ordinul ispravnicilor poliției, și nu a parchetelor, fie civile , fie militare. **Proba** cea mai evidentă o constituie faptul că **arestările încep abia acum** după două luni de la confiscare.

Comunicatele cenzurii Consiliului de Război stau mărturie.

Așa zisele < trieri >, sunt praf în ochii mulțimii , căreia **i se creează iluzia** unor laborioase cercetări , de pe urma cărora **rămân închiși doar cei <vinovați >**. Ori planul a fost diabolic întreținut ; **se știa că se confiscă oameni** cu totul străini de cauză ,

dar erau **deținuți numai pentru a face figurație** la cercetări : interesul era ca ,

o dată detașați din grupul **adevăraților membri ai Gărzii** , aceștia din urmă să apară cu toții ,

în fața lumii , **drept vinovați**. Operația e simplă și nu e lipsită de abilitate ; pe de o parte , dai oarecare satisfacție opiniei publice, iar pe de alta , **reții la dispoziția bunului tău plac pe toți câți îți sunt indezirabili**.

"De altfel, **temeiurile legale ale acestor arestări nu există**.

Ca exemplu poate fi folosit chiar **cazul meu**. Casa în care locuiesc **a fost călcată de trei ori până acum**, și de fiecare dată poliția, în număr de 5 la 10 persoane, s-a prezentat **între orele 12-3 noaptea** . Și nici la cea mai recentă <vizită > , făcută acum 2 săptămâni, deși instrucția era într-o fază oarecum înaintată, și deci ca posibilitățile de a proceda legal deschise, **oamenii poliției nu erau întăriți nici cu cea mai simplă formalitate judecătorească** : nici mandat de aducere, nici mandat de percheziționare, nici mandat de arestare .

Și acesta este cazul **tuturor camarazilor mei închiși sau prizoniți**, deși justiția nu mă caută , **arcanul polițienesc funcționează continuu** , și , în deosebi, noaptea.

"Prin unele persoane devotate mie și cauzei, **am aflat că justiția militară nu ne caută**,

iar **comisarii regali sfătuiesc** pe cei ce se interesează de soarta urmăriților < **să se ferească de poliție** > , **ei neavând nici un fel de probe** împotriva respectivilor.

" Cu aceste date, **fac apel la bunăvoința dvs** , rugându-vă să **urmăriți mecanismul presupusei instrucțiuni** : justiția militară - competență sau nu , nu interesează aici - nu te caută : te caută în schimb **Poliția și Siguranța** și , odată ce ai ajuns acolo, **după 5-6 zile de <cercetări preliminare >** , apar și **probele , confecționate < pro causa >**

și cari acestea, **dau temeinicie legală** a lansării mandatului de arestare ..

" **lată** , onorate d-le Lunian, **cum se pregătește instrucția**

< odiosului atentat de la Sinaia > și iată cum devin **participanți ai < complotului > toți membrii mai de seamă ai organizației Garda de Fier**.

"Trecând la alt capitol al penibilei înscenări, am cetit în **răspunsul subsecretarului de la Iași**

[**Vict.lamandi**] la vigoaroasa dvs comunicare , **că toate aceste măsuri** au fost determinate

de **< caracterul clandestin al mișcării Gărzii de Fier , a cărei acțiune violentă e sintetizată în asasinatul de la Sinaia . >**

Se găsește în pasagiul acesta , în **insinuarea aceasta infamă**, toată **ipocrizia mentalității liberale** care, în disperare de cauză, **leagă acțiunea unei întregi organizații** , cu lupta deschisă , în plină lumină, **de un act comis în urma unui proces de conștiință** , de către **3 membri**

ai acestei organizații , și numai de ei trei. Elaborat și executat numai de ei înșiși.

Dar insinuarea calculată de mai sus, implică și o altă față a problemei :

noi nu putem fi trimiși , cum afirmă sentențios în aplauzele miluiților urnei numitului domn,

< în fața justiției , pentru caracterul subversiv și clandestin . >

Dovada fără replică , o constituie toată **aceea serie de procese** intentate Gărzii de Fier, exact pentru **aceleași considerațiuni**, de către **guvernul d-lui Vaida** ,

< cel cu protecția și metoda persuasiunii > care **ne-a sângerat , ne-a frânt oasele și ne-a pus în lanțuri la Vișani, la Chier, la Teiuș, la Hârșova**, și pe tot cuprinsul țării și care, prin eternul Tilea, **ne-a înscenat și arestări pentru fabricație de bani falși la Rășinari**.

"Ori, **toate aceste procese**, fie la **Tribunale** - Tighina, Rădăuți, Caransebeș, Arad, Alba Iulia, Cluj , Constanța - fie la **Consiliul de Război** -CIA 31 aug.1933 - fie la **Curtea de Apel** - București, S III și Timișoara , 22 nov.'33 - **și pe care am avut onoarea să le pledez eu pe toate, au fost câștigate de Garda de Fier** .

Stau mărturie de aceasta , **sentințele date pe tot cuprinsul țării** .

Pentru licențiatul **Facultății de Drept [LD : Victor lamandi]** , cocoțat astăzi **pe banca ministerială** în calitate de **procuror al intereselor antinaționaliste** , reamintim dictonul de drept : **non bis in idem** .

"Pășind , cu binevoitoarea dvs îngăduință, la chestiunea **famosului complot**, de pe urma căruia a răsărit **nenorocitul atentat de la Sinaia**,

nu-mi pot stăvilii **indignarea** care mă cuprinde când văd

cum **se țes firele rostuite să urzească formidabila înscenare**.

Pentru cauza cea mare a dreptății, și pentru respectul adevărului , **vă rugăm** , onorate d-le Lunian , **să continuați a-i demasca pe toți acești măsluitori de legi.**

"În toată lupta angajată împotriva noastră de către guvernul forțelor oculte și al imbecilității interesate, atentatul de la Sinaia apare ca un nenorocit incident.

El nu este concluzia unei acțiuni pusă la cale de noi, fiindcă nimeni dintre noi nu l-a recomandat. N-a existat nici un complot , după cum țipă pe la toate răspântiile toți acei care sunt **interesați să strivească mișcarea Gărzii de Fier.**

De altfel, o știu prea bine toți acești domni , începând cu **figuranții ministeriali** și s fărșind cu **presa** în contact puțin cu lupta guvernului,

al cărui **reprezentant autentic este d-Șeicaru**, care declară între prieteni că **<se face o mistificare , dar este necesară , fiind vorba de salvarea Siguranței Statului burghez și - horibile dictu ! - democrat >.**

Mai ales când , salvând < siguranța > aceluia stat , salvezi și ferma de la Ciorogârla și cele multe milioane , adunate cu sudoarea a zece ani neodihniți.....

" Din toate declarațiile celor 3 tineri cari au înfăptuit atentatul . și pentru a căror extorcare

s-au utilizat metode de care Torquemada însuși s-ar fi felicitat , reese că numai ei , neîndemnați de nimeni , au pus la cale acest atentat și l-au făcut , gândind că prin aceasta răzbună și repară o serie de nedreptăți și pedepesc acțiunea antinațională a unui guvern angajat complet pe interese potrivnice românismului.

Ori, justiția represivă - în loc să urmărească numai pe aceia care au declarat , și din cercetări cinstite reiese că au comis un act , împinși fiind de propria lor convingere

că servesc o cauză - la ordinele vindectei liberale,

această justiție , caută să întindă rețeaua cât mai mult și speculând un fapt ,

împotriva tuturor probelor și în tăgada cea mai sfruntată a sfintei dreptăți,

caută să angajeze în același proces o mișcare întreagă pentru a o distruge ,

și , dacă se poate, și pe toți oamenii cari merg paralel sau concentric cu ea, cum ar fi cazul lui Nae Ionescu .

" Răspunsul subsecretarului de stat [Victor Iamandi] , monument de patimă și de inexactitate , mai conține în el și o sfruntată tăgadă a adevărului.

Ce afirmă d-sa ? Aceea că < la 29 dec. când s-a întâmplat asasinatul de la Sinaia , nu mai exista în închisorile din țară , nici un deținut .

Li se făcuse formele necesare și, în conformitate cu legile în vigoare erau să fie trimiși în fața instanțelor respective . >

Vasile Marin /

Dar bine, stimate d-le Lunian, eu sunt tocmai unul dintre ultimii deținuți la Jilava

și am fost eliberat chiar în după amiaza zilei de 29 decembrie 1933, ora 3 jumătate .

În aceeași zi, am fost eliberați : Ion Moța , Sterie Ciumetti și subsemnatul.

Cum se pot afirma acele lucruri de pe banca ministerială , când

nouă nu ni s-a făcut nici cel mai elementar simulacru de cercetare ?

Ridicați cu forța, în noaptea dizolvării Gărzii , 9-10 decembrie , fiecare de pe unde ne

găseam, cei mai mulți din casele lor, eu de la Sighișoara , unde candidam pentru

Târnava Mare , cap de listă ; ridicat de poliție, transportat cu agent la București, trecut

prin beciurile poliției și deus la Jilava , fără cea mai neînsemnată formă procedurală.

Deținuți la Jilava 19 zile.

Și aici intervine paradoxul : că tocmai deținuții cereau cercetarea și judecarea , iar

autoritățile refuzau. Am utilizat toate mijloacele pentru a obține cercetări

ori emiterea unor mandate de arestare : am declarat greva foamei , am protestat prin ziare ,

până la Rege, iar în cele din urmă am cerut Prim-Procurorului Trib.Ilfov ,

să se sesizeze de ilegală detențiune a unor cetățeni.

Acesta nu numai că a refuzat să-și îndeplinească datoria, dar ne-a făcut cunoscut ,

prin a treia persoană , că nu poate lua cunoștință de starea noastră ,

fiindcă altfel și-ar risca postul.

Față de acest nemiîntâlnit abuz de putere, pe cale de petiție, publicată și în ziarul

" Cuvântul" , am cerut Procurorului general al Curții de Apel, pe de o parte,

să se sesizeze de situația noastră , iar pe de alta, să ceară darea în judecată

a Primului Procuror , pentru tăgadă de dreptate. Această nouă cerere , făcută pentru

aceleași motive, a avut , din aceleași considerațiuni, nul efect .

Fapt care ne-a determinat să cerem Procurorului General al *Curții de Casație* , darea în judecată și a Procurorului Curții de Apel.

" Iată , onorate dle Lunian, care era la **29 decembrie** situația juridică a acelorora cărora **< li se făcuseră formele necesare etc etc... >** .

" **Toată acea detențiune** se reducea la **o confiscare de fapt** , iar singurul nostru paznic, colonelul Izet , comandantul închisorii militare Jilava, spunea unora dintre noi , că dacă ar trebui să interpreteze litera legii și dacă nu s-ar teme pentru existența sa și a familiei sale, **el ar trebui să ne deschidă porțile fortului și să spună :**

< Pofțiți ! Eu nu vă pot deține un minut mai mult ! >

Ceva mai mult .La plecarea , ne-a eliberat dovezi de **ilegala noastră detențiune** , pe cari le păstrăm , și de care , a doua zi , înțelegeam **să ne servim ca probe în justiție** în acțiunea pe care am fi intentat-o , atât **pentru daune** cât și pentru **pedepsirea funcționarilor abuzivi , care ne confiscaseră.**

" **A intervenit** , însă, în aceeași seară, **nefericitul act de la Sinaia**, și , odată cu aceasta, s-a **deschis guvernării** cu metode de bandiți chinezi, **ocazia de a spăla**

toate rușinile cu care se acoperise până atunci.

" **Vă spunem toate acestea**, stimate dle Lunian, ca **să le știți dvs** , și astfel **să le știți țara**

cea adevărată , care nu este numai decât și cea oficială .

[lipsă 2 file din scrisoare- n.ed.] [-----]

" De pe urma confuziei, permanent întreținute,

deși lega dispariția unui om politic de soarta și existența însăși a Statului, **justiția domnilor de la guvern** a însemnat confiscări , schingiurii , **întemnițări și sechestrări de femei**, de femei care **n-aveau vreun amestec în mișcare.**

" **Soții sau logodnice** , luate ca **zălog** , după sistemul bandiților, și **torturate pentru a obține informații asupra soților ori logodnicilor lor** : cazul d-nei Codreanu ș.a.

"Se vorbește de **complot, de siguranța Statului , de violență** , etc.

Vă întreb pe dvs , și pe toată lumea bună credință din țara aceasta ,

chiar dacă printr-o ipoteză cu totul absurdă ,

am admite ca adevăruri toate acele alambicate de **declarațiile ministeriale** ,

vă întreb : **ce rost are arestarea dr-lui Nicolae Roșu, ziarist,**

care nici măcar **nu era membru al Gărzii de Fier ? Vina ?**

Aceea că, **în calitate de medic legist** , și cu simțăminte de bun român,

a ajutat **să se facă lumină în cazul Ciumetti .Dr.Roșu, conspiratorul,**

poartă vina de a fi **identificat și fotografiat cadavrul unui < oarecare >** ,

cadavru **adus la morgă** și care din întâmplare aparținea unui **oarcare Sterie Ciumetti .**

Iată marea vină și iată culpa aceluia **implicat** în cercetările unui **proces** care este,

în aceeași măsură , **penibil și monstruos.**

"Sunt aici lucruri despre cari poate că aveți și dvs cunoștință, **d-le Lunian**, și cu a căror înșiruire eu v-am luat din prețiosul dvs timp .Veți ierta totuși aceasta, unui om care a trăit tot ceea ce

vă expune, și **pe al cărui credit** , vă rog, **să-i faceți onoarea a vă întemeia.**

De aici de unde mă găsesc, caut să contribui cu puținătatea mea , la **luminarea unor lucruri**

care nu pot dăinui la infinit, nici chiar în țara noastră plină de răbdare,

și, ași îndrăzni să spun, contagiată de lașitate.

Împotriva guvernului care organizează sistematic exasperarea, împotriva guvernului **sgâlțâit de furia instinctelor primare**, împotriva **campionilor ipocriziei și a răzbunării lor**, **cuvântul dvs autorizat va cădea ca o sabie a răzbunării justiției ultragiutate.**

Cuvântul dvs pus în slujba adevărului și al sincerității , va fi un proiector de lumină.

Descoperiți-i și arătați-i , așa cum sânt, țării . și făcând aceasta

veți fi servit cauza cea mare a justiției și vă veți câștiga recunoștința

celor mai buni din fiii ai țării acesteia."

Vasile Marin / 6 mart.'34

26.) Gr.Lunian (PRT) , comunicare : arestarea lui Nae Ionescu , 6 mart.'34

O.Goga - se asociază comunicării ; **Argetoianu** -cere accelerarea procesului ;

CCGiurescu -cere anchetă parlamentară ; **Vict.Iamandi** și **Al.Mavrodi** -răspund .

("Dimineața " , an 30, nr. 9769, 8 mart.'34 + foto **Argetoianu, Iamandi , Mavrodi**)

Ședința este condusă de **Mircea Djuvara** ; pe banca ministerială :

I.Nistor , Al.Lapedatu, Victor Slăvescu, Victor Iamandi, AlPopescu-Necșești, Al.Mavrodi, dr.I.Costinescu, Victor Antonescu .

// rolul lui Titulescu în arestarea și liberarea lui Nae Ionescu //

// despre represiuni, arestări ; despre proces //

[**LD : vezi în ce măsură se servește de argumentele lui Vasile Marin**]

Vezi dezbaterile integrale la [fișier Garda de Fier](#)

Gr.Iunian (PRȚ)

▣ Arestările lui Nae Ionescu

Adresează o comunicare primului ministru în legătură cu **arestările ilegale** ce s-au operat în ultimul timp. **Între cei arestați**, se află și **profesorul Nae Ionescu**.

/ Acesta a fost **arestat în ziua de 2 ianuarie** , la **Sinaia**, cu puțin timp înainte de a fi primit în audiență la Rege . **Puțină vreme după arestare, comisarul** ce executase ordinul a venit **să-și ceară scuze spunând că a fost o greșală**.

Câteva ore după aceasta , însă, **profesorul Nae Ionescu a fost arestat din nou și adus în Capitală** , unde a fost predat poliției.

De acolo, a fost trimis la **Consiliul de război**, unde a fost reținut până la **25 ianuarie** .

DI Iunian se ocupă apoi de ciudățenia cazului că d. Titulescu

n-ar fi vrut să intre în guvernul Tătărescu ,

până ce nu s-a produs arestarea lui Nae Ionescu.

D.Iunian adaugă că acesta **este un zvon** , căruia nu-i vine să-i dea crezare .La fel ca **Nae Ionescu au fost arestați și mulți alții** , fără a li se preciza vreo vină.

/ **La 25 ianuarie** s-a dat împotriva lui Nae Ionescu **ordin de urmărire** de către ministrul Armatei.[**Uică**] De abia la **5 februarie** s-a adus **un mandat de arestare** împotriva

lui.**Unica învinuire** care i se aduce este aceea prevăzută în **art. 8 din Legea pentru apărarea ordinii publice, adică provocarea directă , prin scrisori și publicații , la săvârșirea de crimă** ,și constă, în fapt , în **unele articole** , din care , parte , **apăruseră după ce starea de asediu și cenzura fuseseră oprite**.

/ **La 5 martie**, când **expira acel mandat de arestare a d-lui Ionescu, el trebuia reînviat**.**DI g-ral Mihail Ionescu**, comandantul Corpului II armată, însă, în competența căruia intră confirmarea sau infirmarea mandatelor, **a revocat mandatul** , așa că **d.Nae Ionescu a fost pus în libertate luni, la ora 6 și jumătate d.a.** [**probabil pe 5 martie , deci cu o zi înainte, dar a apucat să vorbească cu Iunian câteva ore**]

/ **La ora 10 jumătate seara** , însă, **pe când d.Iunian se afla acasă la d.Nae Ionescu** , au venit domniile comisari regali , colonel [ștersătură] , colonel **Hotineanu** și **Pascu** și i-au comunicat că **trebuie să-l aresteze din nou** , deoarece s-a făcut o greșală.**Prof.Nae Ionescu a fost ridicat** .

/ **Iunian a întrebat la telefon pe d. prim ministru , Tătărescu**, ca să-i lămurească această ilegalitate , dar d. **Tătărescu i-a răspuns că este ocupat** de alte probleme mai importante , venind de la lucrarea unei comisii .

/ **D.Iunian protestează împotriva faptului că se calcă în picioare libertățile cetățenști** .D-sa se întreabă **de unde vin poruncile** care , când legile sunt în vigoare, **săvârșesc abuzuri**.D.Iunian declară că **ar înțelege** ca un asemenea abuz să aibă măcar scuza de **a fi un act de autoritate** , adică **un act de guvernământ** .

Arată apoi că , cu prilejul dezvoltării interpelării anunțate , **d-sa va explica ce înseamnă un act de guvernământ** , și **dacă** este posibil ca un asemenea act de guvernământ **să fie un pretext pentru dizolvarea grupărilor politice** , arestări și răpirea libertăților individuale.

/ În concluzie , **d. Iunian întreabă de ce , la 4 ore după eliberarea lui Nae Ionescu , Dragoș Protopopescu și alții, aceștia au fost arestați din nou ?**

Gr.Iunian / interpelarea-

Victor Iamandi / 6 mart.'34

▣ Arestarea lui Nae Ionescu

" Chestiunea ridicată de onorații **reprezentanți ai partidelor de opoziție** în această Cameră , aceea a **arestării lui Nae Ionescu** , a fost folosită de fiecare dintre dvs , după cele ce au urmat la această tribună , **nu atât pentru a protesta** împotriva lucrurilor

petrecute ieri după prânz] **5 mart**] **cât de a readuce** din nou aceeaș stăruitoare chestiune, interesantă pentru unii dintre dvs. din multe puncte de privire ,
a acțiunii judecătorești deschise împotriva Gărzii de Fier." [-----]
Este surprinzător că dvs , cea mai mare parte **oameni de drept** - afară de d. Goga - și oameni **care cunoașteți** mersul lucrurilor în această țară, sub **raportul instituțiilor judecătorești , și civile și militare , ați putut veni** la această tribună și **să aduceți învinuiri guvernului că nu a găsit de cuviință de a se amesteca** în această chestiune și **de a ordona justiției militare lăsarea în libertate a lui Nae Ionescu.**
Dacă justiția va fi greșit când l-a eliberat sau va fi greșit atunci când l-a rearestat rămâne să se vadă în cursul **desbaterilor acestui proces ,** care vor avea loc în **scurtă vreme.**[-----]
Vict.lamandi / 6 mart.'34

▣ **Dificultățile investigațiilor**

▣ **Răspunderea partidelor politice**

▣ **" Polițele " către Nae Ionescu**

(Madgearu, Goga, Argetoianu, lamandi ș.a.)

[-----]

-lamandi : Am să vin și la chestiunea lui Nae Ionescu.

... **iar alții** dintre dvs, **ca d lunian** , pe care am fost **deprinși să-l considerăm că se aliniase în rândurile oamenilor democrați** , mă surprinde că **vine astăzi și apără** , pe cale incidentală, evident, punând în discuțiune **numai persoana d-lui Nicolae Ionescu** , cu auruitatea sa, **vine și apără această mișcare** , care , prin ironia soartei, trebuia să găsească un sprijinitor în **protagonistul ideilor radical democratice** în această țară, **este un non sens** , d-le lunian , care , oricât ați încerca să-l înlăturați , nu o veți putea face .

Eu înțeleg că mulți dintre dvs aveți polițe de recunoștințe de plătit lui Nae Ionescu .

Și eu fac parte dintre aceia care îl cunosc bine, am stimă și pentru calitățile și pentru pregătirea lui. Am fost cândva camarazi de oștire, îl cunosc bine,

Dar nu cred că Nae Ionescu a devenit un factor atât de determinant în viața politică a țării (**aplauze la PNL**) ca să facă să defileze în fața dvs , de la tribună ,

șefi de partide, viitori dictatori ai acestei țări, care manifestă această tendință extraordinară de a ne deschide nouă proces în chestiunea Nae Ionescu

[-----]

Al.Mavrodi (subsecretar de stat) / 6 mart.'34

▣ **Titulescu și procesul de la Curtea Marțială**

[LD : **intervenția lui Mavrodi nu dovedește întru nimic neamestecul lui Titulescu .**

Dimpotrivă. Sub forme "diplomatice" , el și-a dat efectiv cu părerea , mai explicit decât lamandi, în legătură cu procesul]

" **Intervin în această discuție , fiindcă vreau să lămuiesc o chestiune pusă de dl**

lunian.În această privință, **n-am să fiu de acord cu d.Argetoianu ,**

ci am să fiu de acord cu d.Madgearu :

s-a pus în discuțiune persoana d-lui Titulescu , ministrul nostru de externe ,

și **i s-a reproșat că s-ar amesteca în instruirea procesului de la Curtea Marțială .**

Este un procedeu care , de câțva timp, se întrebuințează în mod sistematic.

[-----]

Gr.lunian / Virg.Madgearu / Replici / 6 mart.'34

▣ **Respinge acuzațiile**

▣ **Desființarea stării de asediu !**

▣ **Nae Ionescu și Restaurația**

-Gr.Iunian : " **Învinuirea pe care a adus-o guvernului este tocmai de a se amesteca în chestiuni care privesc exclusiv instanțele judecătorești.** În cazul de față, **instanțele de militare de urmărire au dispus eliberarea lui Nae Ionescu și apoi au justificat rearestarea lui pe motiv că d. ministru al Apărării Naționale [gral Uică] nu semnase ordinul de liberare .**

Or, dl ministru , ca organ de cercetare militară , nu avea ce căuta în această chestiune.

Cât despre **acuzatia ce mi se aduce** că eu, protagonistul programului radical , **vin să susțin Garda de Fier, răspund : nu apăr Garda de Fier, ci anume drepturi** care trebuiesc apărate cu sfințenie ; între acestea , este **dreptul de a fi judecat de judecătorii tăi firești."De ce guvernul nu ridică starea de asediu ?**

-Iamandi : Suntem în măsură să **cunoaștem mai bine situația** decât dvs.

Această situație ne impune să **luăm anumite măsuri. Starea de asediu**, este una din ele .De altfel, **starea de asediu nu stânjenește** pe nici unul din **oamenii care merg pe o cale normală** , cinstită. **De starea de asediu se plâng acei care nu pot să lucreze la lumina zilei și în fața cărora se ivesc piedici prin măsurile acestea .**

- **Iunian :** Dl subsecretar de stat **s-a mirat** de faptul că am prezentat aici pe **profesorul Nae Ionescu** ca pe un personaj care **ar avea vreun merit real în dezvoltarea vieții politice** a statutului nostru .

Or, el **are un merit real** , [**Restaurația !**] **despre care nu voi vorbi aici, pe care ați refuzat multă vreme să-l înregistrați** și pe care, peste capul dvs , țara l-a înregistrat

- **Iamandi :** **Iunian n-are căderea să aducă aici**, în momentul de față, **acest proces. Procesul este închis.**Noi suntem în serviciul țării , leali, mai leali decât mulți din dvs !

-Iunian : **Dacă** Iamandi voia să nu se vorbească despre această chestiune , apoi nici d-sa **nu trebuia să se ocupe de cei care datorează recunoștință dlui Nae Ionescu [MSRegele !]**

-Iamandi : " **Înțeleg prietenia dvs față de d.Nae Ionescu , dar nu înțeleg să transformați pe d.Nae Ionescu într-un erou național și să faceți Coroanei ofensa de a-l prezenta drept autorul Restaurației . Regele s-a întors pentru că a voit țara, și Regele se găsește astăzi în fruntea țării , fiindcă țara îl vrea.**

-Iunian : El n-a venit să apere un om , ci ordinea. În această privință socoate că **menținerea în arest a unor oameni împotriva cărora nu s-a dat mandat de arestare , îi poate determina pe aceștia să recurgă la mijloace de apărare proprii [!?]** În ce privește pe d.Titulescu, el nu l-a adus nici o acuzație.A spus doar ce se vorbește .

-Virgil Madgearu : **Mulțumește subsecretarului Mavrodî pentru precizările făcute** Cât privește **aprecierile lui Iunian , " Nu mă interesează niciodată părerile lui Titircă Inimă Rea al politici românești "** (**ilaritate**)

Iunian , Argetoianu , Goga , Madgearu interpelare - Gr.Iunian / 6 mart.'34

27.) **Eug.Titeanu (raportor Răspuns la Mesaj) , discurs -concluzie , 6 mart '34**

(DAD, MO 18, șed. din 6 mart.'34, p. 619 - 629 - **lipsă fraza de începutul**)

// concurența part mici similare // problema elitelor liberale //

Eug.Titeanu / 6 mart.'34 ▣ Partidele "restabilizării " : PRT, PT, Un.Agr.

▣ **Concurența neleală în alegeri**

"Vom face o analiză cât se poate de obiectivă a lor. **Micile grupări reprezintă**, întâi, între ele,

o concurență neleală. Mai întâi, de o parte, **dl Iunian, dl Lupu, și dl Argetoianu.**

Unii dintre acești d-ni s-au plâns împotriva noastră , în ce privește alegerile .

Dacă ar fi avut o explicațiune pe această chestie , trebuiau s-o aibă , în prim rând , între dnșii.

Eu aș putea să aduc aici dovezi scrise că **și-au furat reciproc și cu eleganță**, poate , **mijloacele de propagandă , ideile și demagogia.**

Toți au oscilat pe această **gamă de idei : inflație, restabilizare și anularea datoriilor ,** acea teorie **pe care d.Goga** - pe d-sa nu-l introduc în acea categorie de demagogie - **o denunța** mai de mult ca **demagogia lui < iartă tot ! >**

" **Dl Argetoianu, dl Iunian și dl Lupu** și-au luat cu eleganță voturile unul altuia

și **și-au împărțit lotul respectiv**, de care dispuneau în configurația generală a sufragiului nostru universal. Această explicațiune , pe care o aduc aici, nu este exclusiv a mea ; **această explicație a mai avut o dată loc** ,cu caracter destul de penibil și în același timp umoristic ; era vorba de **un proces de revendicarea paternității** programului între **dl Lunian și dl Lupu** , fiecare spunând că este **tatăl restabilizării**. Amândoi **ignorau pe Roosevelt** , până când **I-a reactualizat** în Camera **dl inginer Mihăescu din Amărăști** (**aplauze, ilaritate la PNL**)
Vedeți dvs , **aceasta este explicația logică** și noi nu avem de căutat în incidentele electorale secundare , explicațiunea unor înfrângeri ; noi trebuie să dăm acestor înfrângeri explicațiunea lor normală **pe planul de onestitate și de logică politică** . **Aceste grupuri și-au împărțit voturile** , pur și simplu între ele, **făcând demagogii identice** și căutând fiecare **să revendice pentru sine paternitatea unei doctrine** pe care , în definitiv, nici nu aveau dreptul să o caute , fiindcă era a altuia .
-**AlRadian** (Un.Agr.) : A dvs ! [-----]
Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ **PNL - burghezia - elitele**

▣ **Răspuns lui Gr.Lunian**

" Când **dl Lunian a venit aici** și mi-a luat **partea finală a discursului de la Mesaj** , pe care l-am pronunțat **ca parlamentar de opoziție** și purtător de cuvânt al minorității liberale în această Cameră și l-a citat , **crezând că este vorba de o fantezie doctrinară personală** , atunci când am vorbit de < **mistica elitelor de cugetare și muncă** > , **s-a înșelat**.

" Da , există o mistică a elitelor de cugetare și de muncă .

Noi suntem un partid de mase , dar avem convingerea că **democrația nu este ceva inorganic**,că există **o democrație** care înseamnă **baza reală de selecțiune, egală pentru toți , dar cu o ierarhizare de utilizări**.

Avem convingerea că **democrația nu este o masă amorfă** ,

că **democrația își are cadrele și elitele ei de cugetare și de muncă manuală**.

Avem convingerea că **există cadre de națiune**, brătară de fier , care conservă corpul social românesc. Și fără nici o prezumție de partid, **avem convingerea că partidul acesta** , care există de 70 de ani, **rezemat pe principiul de armonie socială și care s-a silit , atât la sate , cât și la orașe , să creeze o burghezie , un corp selecționat** , reprezintă în toate tagmele , în masa amorfă , **cadrele ei de conducere reală , însăși cadrele națiunii !" (aplauze la PNL)** [-----]

Eug .Titeanu / 6 mart.'34

28.) **Gr.Lunian** , **cuvântare la** întrunirea PRT ,**duminică, 11 mart '34**

// concomitent cu întrunirea de fuziune PNT+ PȚ Lupu //

(" Dimineața" , 12 mart.'34)

[**LD : Lunian primește noi membri. Nu știu dacă printre ei se găsesc**

lupiști nemulțumiți de fuziunea cu PNT . În orice caz, chiar dacă da, nr lor este nesemnificativ. Cei 11 parlamentari PȚ trec la PNT .]

-**Oteteleșteanu** : prezintă un grup de noi membri care au hotărât să li se alăture.

-**ing.Tudor Ionescu** (secretar general) : urează bun venit noilor veniți, satisfăcut că, printre ei, sunt mulți tineri.

-**Gr.lunian** : salută sporirea membrilor. "Când **un grup de prieteni** , cu care luptasem în **sânul PNT , desamăgiți** că o recâștigare a elementelor oneste și democratice , nu mai este posibilă, **am ieșit din acest partid**, pe baza **neînțelegerilor ce priveau deosebirea de orientare politică și lipsa de sinceritate a celor care au rămas acolo**.

Am fost sfătuit să mă retrag din lupta politică. Cercetarea conștiinței ne-a impus obligații de a porni la luptă. **Am fost întâmpinați cu surâsuri ironice**. Se spunea că pe harta politică a țării noastre, toate pătrățelele sunt ocupate . "Ce mai căutăm noi? "

Ne-am zis că suntem datori să încercăm pe cale cinstită și energică să ne impunem programul.Ironiile au crescut mai mult , când s-a văzut felul cum facem noi propaganda.

Am intrat în lupta electorală în condițiile cele mai grele. Demagogia n-a lipsit.

Ea a fost practică în toate domeniile , chiar și în cel naționalist, de toate partidele politice. **Am mers pe drumul nostru și am reușit să intrăm în Parlament**. [-----]

Coincidența face **că azi, când avem bucuria să primim noi prieteni în partid, alții [aluzie la dr.Lupu] fac dovadă că, unul din mijloacele cele mai oportune ar fi compromisul. Noi rămânem mai departe în afară de demagogie, și în afară de compromis. Dar ei înregistrează o bucurie factice.**

Unirea lor nu reprezintă o sporire de forțe, pentru că lipsește elementul de coeziune morală, ba, mai mult, se sporește fermentul disoluției .[-----]

Gr.Iunian / 11 mart.'34

29.) Legea stării de asediu , în discuția Camerei , 13 martie '34

Victor Antonescu (ministr.Justiției) ; **H.Aznavorian** (raportor)

P.Petrescu (PRȚ -Iunian)

(DAD, MO 23, ședința din 13 mart.'34 , p. 767 - 768)

// starea de asediu // legislația represivă // legislația de moravuri //

//justiția militară - justiția civilă // greșeli în politica școlară // procesele legionarilor //

//neputința guvernelor // respingerea legii de prelungire //

P.Petrescu / 13 mart.'34

▣ **Starea de asediu**

Guvernul cere astăzi Parlamentului votarea actului de guvernământ când, prin **Decretul nr 296** , de la **30 decembrie 1933** , a introdus **starea de asediu** ;

mai cere votarea **stării de asediu**, pentru încă **două perioade de 6 luni**.

Principial, ne-am ridicat întotdeauna , cu neclintită statornicie , împotriva acestei stări anormale de lucruri, pe care **art. nr. 128 din Constituție**,

n-o admite decât ca o măsură in extremis , în caz de pericol de stat .

"Totuși, dacă vrem să păstrăm o perfectă obiectivitate în cadrul realităților românești,

îngrijorarea guvernului liberal , cauzată de dispariția tragică și neașteptată a lui

I.G.Duca, șeful partidului și prim ministrul al țării, la un început de grea guvernare ,

ar putea constitui o justificare firească a actului

a cărui ratificare ni se cere nouă astăzi.

Dacă nu s-ar fi cerut decât atât, ar fi fost posibil să asistăm la

acceptarea acestui act de guvernământ, cu unanimitate ;

nu v-ați mărginit însă a limita pretențiile dvs la ceea ce își putea găsi o justificare .

Doriți să vă semnăm , prin votul nostru, o poliță în alb, cu scadența neclară ;

doriți să smulgeți de la noi acceptarea arbitrariului înlocuitor de lege

și gătuitor al oricărei acțiuni sau critici salutare .

Doriți să vă asigurați, astfel, o aparență de liniște, care să vă îngăduie ,

în timpul agapelor închinat sărbătoririi **numeroaselor dvs excelențe ,**

descifrarea pe îndelete a **colbuitelor soluțiuni ,**

ce zac și astăzi în sertarele **capacităților clubului dvs.**

P.Petrescu /

▣ **Guvernarea PNL ...**

[LD : radical , radical și ... prețios demagogic. Chiar și atunci când are dreptate.

Acest partid nu-și găsește, parcă , busola, și , în afară de faimoasa restabilizare ...

nu-și găsește un culoar politic al său. Și atunci, merge la concurență !

La fel ca alți opozanți, se argumentează , acum , cu zisele lui IGDuca care , mort, avea o mai mare credibilitate .]

"Vă înșelați amarnic când căutați liniștea unei rodnice guvernări pe o altă cale , decât

aceea a acceptării unanime , prin **dobândirea încrederii** în capacitatea dvs de guvernare

"Nu obligați deci majoritatea docilă să vă administreze narcoticul care ar putea

deveni fatal și pentru partid și pentru guvern.

A existat un răgaz de 4 luni [trecuseră doar 2 luni și ceva !] , în care

partidul avea putința să se desmeticească , primul .ministru să ia solid frânele

guvernului în mână, iar guvernul să înfățișeze țării soluții sau cel puțin prin enunțarea

lor , să facă pe locuitorii acestei țări să întrezărească zorii unor zile mai bine , un început

de învioreare. [-----]

Dacă , la adăpostul stării de asediu , dvs puteți , în toată liniștea ,

să îngrijiți de satisfacerea cerințelor, într-o măsură mai mare sau mai mică,

a unei părți din populația țării, după concepția și structura partidului dvs., în restul populației vor crește atâtea multiple nemulțumiri încât, la un moment dat , **nu veți mai avea puțină să stăviliți** , prin aceste măsuri , **nemulțumirile crescânde**.

"Dlor deputați, dealtminteri, la discuțiunea unei legi similare [febr.'33] [.....] regretatul IG Duca susținea cu drept cuvânt , în aplauzele PNL :

< Dar este ceva mai mult : **ordinea se menține cu măsuri legale** , **dar se menține și cu autoritatea guvernului** .

Sunt agitații comuniste - spunea el - **dar sunt și legitime revendicări**.

Este și **o stare de nemulțumire generală a țării** , care este rezultatul celor 4 ani de guvernare național-țărănistă . >

"De ce , dvs, care **ați făgăduit** mereu , **de la dispariția lui Duca** , **că îi veți urma continuu și complet programul** , **de ce nu procedați la realizarea acestui program** și nu vă călăuziți **după normele indicate de el ?** "

P. Petrescu / 13 mart.'34

▣ Legislația de moravuri

▣ Neîncrederea în partide și Parlament

[**Discurs radical negativist, de parcă "aripa" lor țărănistă, nu ar fi făcut parte , până atunci, din acest sistem de partide, și , prin Grigore Iunian, n-ar fi participat la opera de guvernare .**]

"**Guvernele nostre postbelice** au constituit pentru poporul românesc , chemat a se interesa de viața publică prin votul obștesc , **un lung șirag de continui amăgiri** ; a fost **o întrecere de promisiuni** niciodată îndeplinite ; a fost **o serie necurmată de abuzuri , de ilegalități**, de procese scandaloase , fără ca vreuna din ele , vreodată, să-și fi găsit sancționarea , cu toată enunțarea "**răspunderilor**" ca program politic **al d-lui general Averescu**, cu toată **legea pentru controlul averilor** funcționarilor publici, [gub.PNȚ] cu toată **legea cumulului**, prin care se căuta curmarea abuzurilor în favoarea celor fără lucru , **cu toate amenințările și promisiunile făcute** , de toate guvernele care s-au perindat pe rând la cârma statului ."

" **Recentele alegeri** [dec.'33] ne-au dat puțința să verificăm **accentuata lipsă de încredere a maselor țărănești** , mai ales în **reprezentanții politici proeminenți** și chiar în **Corpurile legiuitoare** . Masele au avut dreptate , căci, dacă ne amintim cu ce s-au ocupat majoritatea ședințelor noastre , vom vedea că ele au fost prinse cu **dezbateri de chestiuni personale**- discuția " Frig " - ului , a " CAPS -ului , a celui de-al doilea post de radio, cooperație, etc etc -... în care s-a văzut **incorectitudinea și escrocheria în mânăuirea banului public** ...

"Această **stare de lucruri , descurajantă** , această **lipsă de sancțiuni** , a făcut ca **întreaga populație românească** , o bună **parte din presă** , ca și o bună **parte dintre noi**, chiar, **să nu mai putem spera** cu destulă vârtosie , cerută vremurilor prin care trecem , **la o regenerare morală a vieții publice** , la un **început de înțelegere** mai teminic și într-un **cadru mai practic al nevoilor neamului nostru** " (**aplauze la PRT**)

C.Petrescu / 13 mart'34

▣ Greșeli în politica școlară

▣ Problema tineretului intelectual.

" În decursul războiului , **am avut o orientare greșită a școlii noastre** .

Astăzi avem un număr extraordinar de mare de **șomeri intelectuali , insuficient pregătiți**- nu din vina lor, trebuie să recunoaștem - care nu- și găsesc , în economia țării acestei , **nici un loc de muncă** .

"**S-a făcut o vagă promisiune** , la începutul guvernării dvs , transmisă țării la Radio , de către **dl prim-ministru** .Această vagă promisiune , **de găsirea unui loc de muncă** pentru acești **tineri deznădăjduiți**, a rămas până astăzi un simplu deziderat .

V-aș întreba : credeți dvs , oare că aceștia , care vor să muncească dar nu-și găsesc locul, **nu formează ei elemente de nemulțumire ?**

Nu pot ei îngroșa , la un moment dat , **rândurile mișcării extremiste ?**

V-aș întreba : socotiți dvs că **starea de asediu** , punerea pumnului în gură, **ar fi suficientă măsură capabilă să stăvilească nemulțumirile mereu crescânde ? "**
P.Petrescu / 13 mart.'34

▣ **Justiția militară**

▣ **Neîncrederea în instanțele cu jurați .**

▣ **Procesele legionare**

[LD : pe lângă explicația juridică de fond, atenție ! : se făcea uz de o lege existentă din 1864 , de pe vremea lui Cuza !

În rest, chichițe avocațești pentru demonstrații politice .]

Proiectul dvs spune (aliniat 3) :

< **Procesele începute** în cursul **stării de asediu** înaintea tribunalelor militare , **rămân în competența acestor tribunale** , până la pronunțarea hotărârii definitive.>

La **art. 9 al legii din 1864** , la care dvs vă referiți , există o accentuare mult mai puțin colorată a acestui articol , deoarece **se spune pur și simplu că acțiunile începute vor continua tot de instanțele de judecată militare .**

Însemenează că : de vreme ce autoritățile militare au început unele cercetări , este bine ca ele să le continue.

Era căutată de legiuitor o scăpare , un mijloc de găsimire a unei continuități , până la terminare . **Dvs nu v-ați mulțumit cu menținerea aceluiași articol ;**

deși vorbiți aici de legea din 1864 , **ați conturat definitiv intenția dvs.**

Trebuie să recunoașteți că , așa cum este redactat acest articol ,

pare a arăta o neîncredere a dvs în instituția Curților cu Jurați ,

și **mai pare** a arăta , **nu prea o suficientă încredere în executarea ordinelor**

pentru păstrarea liniștii publice în țară **de către parchetele** din tot cuprinsul regatului.

Dar mai este un rău : arătați prin redactarea aliniatului împlicinat ,

că instituțiile militare de judecată ar părea ceva și **mai ferme dar și mai docile.**

Afirmarea acestui gând, este **în detrimentul prestigiului instituției.**

C.Petrescu / 13 mart.'34 - concluzie

▣ **Starea de asediu**

" Închei socotind ca **absolut inutilă prelungirea stării de asediu** , cât timp **aveți la dispoziție legea Mârzescu** , înăspriță cu **legea Mironescu** ; apoi **legea alarmismului** a d-lui Madgearu .

Veți avea și o **lege a apărării statului** , cu care inrenționați să veniți.

Vă mă trebuie însă autoritatea de guvernare și veți reuși astfel să ne conduceți destinele , atât cât veți putea , și **fără această stare de asediu.**" (**aplauze la PȚR**)

P.Petrescu / 13 mart.'34

▣ **Procesul Gărzii de Fier, 19 mart- 6 apr.'34**

DRIonian , printre avocații apărării , a lui Nae Ionescu. Nu am pledoaria sa.

30.) "Cazul Stere " , // **Părerii // Radu C.Brumă, 25 mart.'34**

(Rev."Parlamentul românesc " , an V, nr. 141, 25 mart.'34)

Din timp n timp, în presă, **apare "Cazul Stere"** : acuzații, oarecari manifestații, câteva articole polemice în ziare ... apoi totul reintră în liniște.

Și **această chestiune se repetă** , pentru că nu există nici un motiv ca o rezolvare, care să convină tuturor , să fie dată .

Radu C.Brumă / 25 mart.'34, retro '

▣ **Stere - războiul - Puterile Centrale**

Distins și marcant membru al PNL , înainte de război,

C.Stere a avut alte părerii decât partidul său.și decât toată suflarea românească , atunci **când s-a pus chestiunea intrării în război** ,

alături de aliați, pentru a ne întregi neamul.

Adânc cunoscător al Rusiei țariste, avea motive să urască acel regim, și să creadă că România nu trebuie să se găsească în alianță alături de Rusia, ci să meargă alături de Puterile Centrale, pentru a cuceri Basarabia.

Dar C.Stere nu s-a mulțumit a-și expune părerea și a se supune hotărârii unei țări întregi ;dacă făcea așa , ar fi avut demnitatea pe care PPCarp , de asemenea partizan al Puterilor Centrale, a avut-o, cu toate că-și expunea părerea în Consiliul de Coroană de la 15 august 1916.

Constantin Stere, colonel jurist în armata română mobilizată, nu a urmat armata în retragerea ei în Moldova .

Dezertor, deci, a devenit ziarist, pentru ca , prin " Lumina" , să propage politica Puterilor Centrale, să facă propagandă pentru dezertațiunea armatei de pe front, ducând o campanie pentru detronarea dinastiei.

Purtarea lui C.Stere prezintă o deosebită gravitate : dezertare, propagandă pentru defecțiuni, propagandă pentru detronarea dinastiei .

* * *

Pentru un altul decât Constantin Stere, situația ar fi fost clară, s-ar fi tranșat printr-o riguroasă hotărâre a Curții Marțiale, și **azi nu ar mai exista " cazul Stere" .**

Radu C.Brumă / 25 mart.'34, retro '

▣ **Stere - revoluția rusă - unirea Basarabiei**

Situația , însă , a influențat evoluția "cazului Stere" .

Revoluția cuprinde Rusia, armata rusă aliată ia atitudine contra armatei noastre în Moldova, ordinea se restabilește pr frontul rusesc,

Basarabia decide liber alipirea ei la România ,

de la care fusese altădată răpită de ruși .

Guvernul Al.Marghiloman , care deținea puterea în Moldova, face apel la d.Stere pentru a lua parte la hotărârea pe care Sfatul Țării , la Chișinău, trebuia să ia cu privire la alipirea Basarabiei.

Acest eveniment este sărbătorit printr-un Te-Deum la Mitropolia din Iași ; defilarea care a urmat în fața Mitropoliei este primită de către Regele Ferdinand I, înconjurat de personalitățile basarabene venite în delegație spre a aduce decizia Sfatului Țării , și, în primul loc, de prim -ministrul A.Marghiloman și de C.Stere , care era împodobit cu o nouă cravată de comandor al "Stelei României " .

Radu C.Brumă / 25 mart.'34 , retro '

▣ **Stere - reprezentant al Basarabiei**

▣ **Stere - lider al Partidului Țărănesc**

▣ **Stere - persoană indezirabilă .**

Războiul mondial se termină ; întregirea Românie, prin alipirea Bucovinei și Transilvania,se realizează. **Constantin Stere devine persoană importantă a politicii basarabene, și , cu toate că se protestează contra atitudinii sale neromânești, avută în timpul războiului, totuși, aproape toți oamenii politici îi cultivă prietenia.**

Totuși, Constantin Stere este suspendat de la catedra universitară din Iași ; se întocmește un dosar asupra acțiunii sale nepatriotice ,

dar nimeni nu deschide un proces contra unui important personaj al politicii basarabene, lider al noului Partid Țărănesc. "

Radu C.Brumă / 25 mart.'34

▣ **Resuscitarea cazului Stere**

▣ **Soluția ? : retragerea din viața politică !**

▣ **C.Stere - animator cultural- literar**

În scurtă vreme, **dosarul dispare , și , acum , după așa de mulți ani, se caută a se clarifica dacă acel dosar a dispărut pe culoarele Camerei Deputaților , sau în arhivele Ministerului de război. Ba se spune că el există.**

Unii oamenii politici , își amintesc de "cazul Stere" și , din când în când, ridică proteste când cel vizat încearcă a lua parte la ședințele Parlamentului. Generalii , foști comandanți ai armatelor în război , **protestează și declară că nu vor rămâne în Senat** în cazul când senatorul de drept, Constantin Stere, vine în maturul corp. ; **câțiva oameni politici , se alipesc acțiunii generalilor.** D.Ministru de Justiție, **consideră chestiunea prescrisă**, interpretare pe care **Constantin Stere nu voiește a o admite** , după declarația ultimă ce a publicat-o în ziarul de aseară.

***

Acestea sunt **peripețiile "cazului Stere "** , și , din această expunere , ne putem ușor da seama că **o soluție nu se poate da.**

Suspendarea din învățământ , este neregulat făcută ;

Constantin Stere este senator de drept, dar **nu poate lua parte la lucrările Senatului** , din cauza generalilor . **Care poate fi ieșirea din situație ?**

"Ni se pare că **nu poate exista altă ieșire decât una singură** , care poate fi dată numai de **Constantin Stere** , și această soluțiune ar fi **o deciziune de a se retrage pentru totdeauna din viața politică și demisia sa din calitatea de senator de drept.**

Soluțiunea corespunde unei sinucideri politice , dar o asemenea sinucidere poate că este cea mai mică sancțiune pentru **dezertarea la inamic, propagandă pentru defectiune, propagandă pentru detronarea dinastiei , fapte concrete de care C.Stere s-a făcut vinovat.** Constantin Stere este un om inteligent și cult, așa încât **ne miră cum d-sa nu a adoptat , din proprie inițiativă, o asemenea soluțiune.** Dar nici acum nu este prea tâzui și pentru **calmarea spiritelor** , d-sa va trebui să-și dea seama , și **să facă gestul ce este dorit .**

Retras din viața politică printr-un act de sinucidere politică,

Constantin Stere va rămâne totuși acea personalitate reprezentativă în manifestațiile sale culturale . Vedem în Constantn Stere **pe tânărul refugiat venit la Iași, acum vreo 50 de ani**, care, studiind dreptul la **Universitatea din Iași**, își punea în valoare **o solidă cultură în toate domeniile**

și făcea începutul **acelei mișcări poporaniste** care găsea un teren deja pregătit de către **vechea mișcare a socialismului romantic** a tinerimii din generația trecută .

În locul omului politic dispărut din cauza propriilor sale greșeli,

va rămâne acel " observator hipohondru " , din foiletoanele vechi ale "Adevărului" , **acel spirit critic și profund umanitar al lui C Șărcăleanu** , de la "Evenimentul literar" , activitatea cultural -literară și socială de la fostul director al "Vieții Românești" , și **acele romane** , așa de documentate și profund omenești pe cari

"În preajma revoluției " (Constantin Stere le publică)

este un bagaj cultural important pentru aprecierea viitoare a unui om în zilele noastre . "

C.Stere / 25 mart.'34

31.) **Vlad Dimitriu (PTR) , la Legea protejării industriei naționale, 26 mart.'34**

(DAD, MO 32, 26 mart.'34, p. 1167- 1171)

Vlad Dimitriu /

▣ **Guvernul Tătărăscu**

Se vorbește mereu la noi de necesitatea **înnoirii vieții politice și economice.**

În ceea ce privește **viața politică**, am asistat la **instituirea cenzurii** , la votarea unei legi care dă peste capul Constituției dreptul guvernului de a introduce **starea de asediu** oricând și se anunță **legea pentru apărarea statului .**

În ce privește **viața economică** , în afară de **măsurile timide de ordin legislativ-fiscal**, s-a venit cu **o serie de amânări ale tuturor problemelor mari** ,

care privesc viața economică, **printre care** este și aducerea acestui "inofensiv" **proiect de prelungire** al unei **legi , pentru conservarea unor privilegii** , de care au beneficiat , și până azi, **așa-zisele industriei naționale .**

"Sunteți pe o linie de conduită mai veche ,

în ordine economică, în **alcătuirea bugetului** ;

ați trecut pe urmă la **amânarea marelui probleme a datoriilor externe** ;

ați amânat discuțiunea și introducerea unor măsuri pentru **controlul devizelor** ,

care au pus în discuțiune chiar unitatea PNL ;

ați reușit să depuneți pe biroul Parlamentului un proiect de lege de conversiune , cu care ați reușit **să vă ridicați, deopotrivă, în cap, și pe debitori și pe creditori** , și nu se știe până la urmă ce o să iasă de la Comisiuni și din această Cameră, pentru că , în loc să se urmărească asanarea marilor probleme economice , dvs urmăriți , deocamdată, chestiuni cu caracter personal , asanarea câtorva debitori , pe categorii, după persoane ...

Vlad Dimitriu / 26 mart.'34

▫ Legea protejării industriei

[LD : pune punctul pe i : de fapt, prelungirea era cu cântec !

Demontează punct cu punct motivarea prelungirii , constatând identitatea celor două expuneri de motive - PNȚ (Lugojanu) , și PNL (Teodorescu)]

Nu era nici un fel de necesitate să se amâne această lege, deoarece **toate industriile prevăzute spre protecție au epuizat termenul prevăzut.**

Mai mult : **parte din acele avantaje au fost desființate prin legi fiscale** , iar **alte avantaje au fost create prin legi speciale.**

...Ce s-a urmărit , deci prin acest nou proiect ?

Era nevoie de acest proiect ? **În 1933, sub regim PNȚ** , un proiect de lege identic , într-o redacție mai sumară, dar cu aceleași idei , însoțit de aceeași expunere de motive.

Citează : [1933] < ... în baza art.11 ... ar urma ca industriile din a doua categorie , acelea ce prelucrează materii prime din străinătate .... să fie curând scoase din cadrul legii .... Aceasta impune luarea unor măsuri privind industriile din această categorie ...credem nimerit a se prelungi ... Pentru cea de a doua grupă de industrii, termenul expira la 1 aprilie 1933. La această dată s-a întocmit o lege care prelungea cu încă un an ...>

În afară de **identitatea textului** , vine **identitatea de motivare** din "Expunerea de motive" . **Dvs vă găsiți , ca linie de discuțiune** a acestui proiect de lege , **pe linia PNȚ** Este o **manieră foarte pernicioasă de a legifera** , fiindcă **majoritatea membrilor** acestei Adunări nici **nu cunosc** măcar despre ce este vorba, fiindcă **legea ce se prelungeste , are foarte multe dispozițiuni** , iar **privilegiile sunt multiple.** Legea pentru protejarea industriei naționale din 1912, lege care , de altminteri, prelungea și ea **favoruri acordate la 1887 și 1906** , **ar fi trebuit atașată** la acest proiect de lege , **ca să știe cu toții ce votează."**

Dimitriu / 26 mart.'34

▫ Poziție identică PNL -PNȚ

Dar este un fenomen care trebuie constat - de explicat rămâne altora să-l explice - **sub regimul PNȚ** , la acest proiect de lege, **PNL s-a absentat de la discuțiune** ; nici la Cameră , nici la Senat, nici un membru al PNL nu a luat cuvântul , nici ca să combată , nici să aprobe acest proiect .

Astăzi , **sub regim PNL** , **nici un membru PNȚ nu s-a ridicat la această tribună** , nici să combată , nici să susțină acest proiect .

-Serdici : eu am vorbit vineri , iar azi a vorbit d.Mihăescu .

- **Dimitriu** : dle **Serdici** , dvs.ați făcut , în '33, un discurs care vă onorează ; ați făcut , cu oarecare timiditate , și acum , după fuziune, o discuție foarte diluată . Nu vreau să fac vreo apreciere dacă dvs reprezentați gândul PNȚ .

Dar în ce privește pe **dl Mihăescu**, d-sa a declarat la această tribună chiar că nu vorbește în numele PNȚ , ci în numele județului care l-a ales.

" **Eu constat că membrii marcanți , autorizați , ai PNȚ** - că ci dvs ați intrat formal, deocamdată , în PNȚ și sufletește nu se știe ce se va întâmpla - constat că dintre **fruntașii PNȚ** , nimeni n-a luat cuvântul la acest proiect de lege.

Vlad Dimitriu / 26 mart.'34

▫ Cartelurile superprotejate

Ministrul Teodorescu

Dvs, dle ministru , ați trăit o serie de întâmplări care au făcut din **dvs.** unul din cei mai populari oameni din țară

În preajma sărbătorilor, sunteți pomenit astăzi dela palat, până la cea din urmă cocioabă.

Dvs ați reușit ca , scăzând zahărul de la 29 lei , cât cereau fabricanții, deși pe piață se vindea cu 20 lei , să-l urcați la 24 lei. Nu există astăzi gospodărie în care numele dvs să nu fie pomenit. Ați dat acea majorare de 4 lei / per kg, spunând că ați fost silit de o convenție anterioară , tratată sub regim PNT , deoarece numai așa ...

fabricanții de zahăr vor plăti cultivatorilor de sfeclă 7.300 lei / per vagon.

[face niște calcule și spulberă argumentul lui Teodorescu ; urmează o polemică pro- și contra - , destul de fierbinte, de unde rezultă că subiectul nu era așa de derizoriu, și că era vorba de un conflict de interese ...] Problema nu este de azi ..

/ În 1929 , Virgil Madgearu s-a izbit de ea, și nu a rezolvat-o pentru că exista , și atunci, " o convenție anterioară " (din 1927) ,

făcută între fabricanții de zahăr și Comisia economică a PNL ;

/ În 1931 , Iorga a vrut să facă ceva , dar s-a spus că se slăbește moneda națională... și fabricanții de zahăr au ieșit iar deasupra ...

/ Acum , în 1934, ați venit dvs ... și ați găsit convenția...

Dacă găsiți convenții pe care nu le puteți dărâma , de ce mai veniți cu această prelungire a legii ? Nu este nici un motiv să scumpiți, în preajma sărbătorilor , zahărul , să apărați pe fabricanții de zahăr !

Cultivatorii de sfeclă nu câștigă nimic din asta !

Nu a venit timpul să vă interesați și de consumator ? Să legiferați și pentru el ?

-C.Bârsan : Când făceam politică <Prin noi înșine ! > îl atăcați pe Vintilă Brătianu !

-Vi.Dimitriu : Am atăcat politica <Prin noi înșine ! >, fiindcă ați înțeles prin aceste cuvinte , nu țara aceasta mare, pe acei mulți, care tânguiesc și au nevoi, ci acele câteva carteluri.

-N.Teodorescu : Vom face ceea ce trebuie să facem, dar lăsați- ne vremea să facem.Discutăm de 3 zile prelungirea unei legi, care există, să ne dea posibilitatea să venim cu o lege cumsecade ."

Dimitriu / 26 mart.'34

▣ Decalajul prețurilor industrial / agrare

▣ Protecția agriculturii , nu a industriei !

Înaintea de a veni cu o nouă lege de protecție a industriei , ar trebui să veniți cu o lege de protecție a agriculturii .

N-ați observat ce formidabilă, ce îngrijorătoare , ce apăsătoare deosebire există între prețul produselor agricole și cele industriale ?

O bună parte din dezechilibrul economic , pe care îl trăim, sărăcia, care apasă clasa noastră rurală, vine de aici .

Statistică demonstrând scăderea prod. agricole, a prețurilor , în venitul național :

Anul	Valoarea prod.agric.	Valoarea prod.industr.
1929	63,47%	21, 23%
1930	54,52%	26,40 %
1931	52,38%	27,58%

Anul	Export prod.agric.	Valoare / lei	Valoare / tonă
1929	7. 064.619 tone	28.960.005.000 lei	5.200 lei
1930	9.214.754 tone	16.000.000.000 lei	
1931	10.047.177 tone		3.093 lei

Vlad Dimitriu / 26 mart.'34

32.Legea apărării Statutului , Senat (2 apr.) , Cameră (4-5 apr.'34)

Victor Antonescu (ministr.Just.) , Aurelian Benteoiu (raportor)

Vezi expunerea de motive la fișier Legislație, Guvern.

32.a) Gr.Iunian (PRT) , discurs la lege, 5 apr.'34

(DAD, MO 39, șed din joi, 5 apr, 1934, p. 1698 - 1704)

[LD : vorbește după Petre Andrei , Armand Călinescu , CCGiurăscu , Gh.Cuza . Sublinieri, supratitluri, comentarii , semne - LD]

▣ **Legislația represivă**

▣ **Pericolul extremist : stânga, dreapta**

" Dle președinte, d.lor deputați, voi arăta **motivele** pentru care **sunt hotărât să votez împotriva acestui acord de lege** .

Justificați prezentarea acestui proiect pe **unele turburări grave** , turburări sociale, **care legitimează din partea dvs unele măsuri excepționale**.

Fără îndoială, că **o societate organizată este în drept să ia măsuri** pentru ocrotirea ei.

Cu o condiție : să învedereze utilitatea acestor măsuri, și să învedereze că anume tendințe de împotrivire constituie unele manifestări bolăvicioase , sporadice, dar totuși **destul de violente**,

pentru ca să pună în pericol organismul statului.

Voi avea să examinez dacă, din acest p.d.v., proiectul dvs își găsește o justificare .

Dar , înainte de aceasta , să- mi dați voie să vă atrag atenția asupra **gravității dispozițiilor proiectului**. "

" **Problema aceasta a necesității apărării statului** , se pune de câțiva ani în mod repetat .

[**Legea Mârzescu**]

" **O primă măsură** , luată în **1924**, de **guvernul liberal**, se justifica pe o stare de spirit similară , cu deosebire că atunci **era vorba de o mișcare extremistă de stânga**, pe când astăzi este vorba de **o mișcare extremistă de dreapta** .

[**Modificarea legii**]

" **La 1927**, s-a ivit în părerea **partidului liberal**, care și atunci guverna , nevoia unei întăriri a dispozițiilor **legii pentru apărarea liniștii publice** din 1924, și s-a modificat **art. 11** al acestei legi, pentru a asigura **apărarea ordinii constituționale** .

[**Modificarea legii**]

" **La 1933** , a intervenit **o nouă modificare** , de data aceasta prezentată de **guv.Vaida** . Presupunând că în toate aceste legi dvs nu ați avea măsuri suficiente , pentru sancționarea actelor abuzive, **aș înțelege** să veniți înaintea Parlamentului și să **cereți agravarea dispozițiilor penale** pentru **sancționarea unor atari acte**.

Iunian / 5 apr.'34

▣ **Dizolvarea unui partid politic .**

Dvs veniți și reclamați de la Parlament **dreptul, pentru oricare guvern**, ca , pe temeiul unor aprecieri personale,

să poată ajunge la dizolvarea oricărei grupări politice. [**redă art.**] [-----]

Este exact că dvs recunoașteți necesitatea de a condiționa dizolvarea unui partid politic.

Dar aceasta este **numai pentru a câștiga bunăvoința Parlamentului** ,

a cărui aprobare o cereți, pentru ca , mai departe,

în înfățișarea unei **teorii foarte discutabile**,

declarați că această dizolvare constituie un " act de guvernământ ",

care nu este cenzurabil de instanțele judecătorești [.....]

Iunian / 5 apr.'34

▣ **" Sprijinul " duplicitar al PNT (acordat PNL)**

▣ **Existența curentelor adverse în PNT**

[**L .D** : face un aspru **rechizitoriu la adresa celor două partide** , care se sprijină reciproc... atunci când este vorba de măsuri represive...

Din partea lui Iunian este multă , multă ranchiună. Mereu, mereu, caută să speculeze **disensiunile, divergențele, curentele, din PNT**. Uneori are dreptate .

Îl ajută și Șeicaru , care-i întinde o capcană... "antidemocratică " .

Dialogurile scot la iveală un real și complicat fenomen : **culisele politice**]

-**Pamf. Șeicaru** :Dle Iunian, toate partidele,

în opoziție, sunt cele mai **fervente elemente ale anarhiei**,

și numai când sunt chemate **la putere** , **se convertesc la ordine** .

lată origina răului.

-**Iunian** : Se poate .

-**Șeicaru** : Nu " se poate" , așa este. **Ori că mobilizezi anarhia de extremă stânga ori pe cea de extremă dreapta , ea trebuie să te ducă , ca un val infect, spre putere .Aceasta este toată problema.**

-**Iunian** : Cu cât aveți mai multă dreptate , cu atât socotesc că **legea aceasta este mai gravă în consecințele ei.**

Cine va avea să aprecieze actele de anarhie , d-le Șeicaru ?

Cine va avea să drămuiască violența , atunci când ea se va manifesta ?

Și după care criterii ?

Ar fi scăpat vreunul din partidele mari , care își acordă în fiecare zi și își recunosc sprijinul lor , sanționarea prevăzută în această lege , pentru actele din trecut ?

Căci **este ușor să vii cu talentul mare și frumos pe care îl are dl Armand Călinescu , bunăoară , să faci o lungă documentare , care să constituie o sprijinire a legii , pentru ca să conchizi, pe urmă , la respingerea ei ,**

pentru a pune de acord situația de astăzi , cu cea de ieri.

D-sa a fost , totuși , într-o situație delicată , pentru că au fost, pe vremuri , păreri exprimate de către frunțași ai partidului său - și dintre cei mai autorizați - într-un sens oarecum deosebit de acela pe care , în documentarea d-sale, l-a exprimat dl Călinescu .

-**Călinescu** : Dle Iunian , eu n-am vorbit cu talent, **am vorbit cu simțul răspunderii .**

-**Iunian** : Dar vă rog , **în numele cărui partid ați vorbit dvs ?**

-**Călinescu** : În numele Partidului Național-Țărănesc.

-**Iunian** : Autorizat de PNȚ în întregime ? Pentru că **am asistat și eu la diferitele manifestări ale membrilor PNȚ , și mă iertați să observ că , nici de rândul acesta , cum de altminteri - fenomenul se întâmplă foarte des - nici în alte împrejurări , n-am văzut o unitate de concepție în manifestările partidului dvs.**

[Atenție LD ! ce speculație , dar... cu ochire la țintă !]

Dvs , dle Călinescu , v-ați pus de acord , **în concluzie , cu o ramură a partidului , și în documentare , care ducea la alte concluzii decât cea afirmată de dvs,**

cu cealaltă ramură a partidului dvs. (aplauze la PRȚ)

Din această cuvntare a dvs **reținem , în orice caz , o realitate :**

necesitatea în care vă aflați , dvs și Partidul Liberal,

să afirmați neconținut această colaborare permanentă.

Din nefericire , d-lor, **ea se mărturisește numai în vorbe și la prilejuri mari,**

pentru că , **în toate zilele , auzim totuși**

gravele învinuiri pe care vi le aduceți unii celorlalți ,

și care crează substratul acela de neîncredere profundă,

în partidele care au guvernat ,

stare de spirit care poate să prilejuiască sau uneori să lărgască

manifestările bolnăvicioase de care ați vorbit dvs. " (aplauze la PRȚ)

D-lor, să-mi dați voie să **examinez , în legătură cu posibilitatea de aplicare a acestei legi, activitatea trecută a ambelor partide . "**

Iunian / 5 apr.'34

▣ PNL - partid de ordine ?!

▣ Dovezi privind "violențele" sale

[**Nu este prima oară când acest om îmi repugnă .Este adevărat , este "depozitarul" multor informații din viața politică , pe care le aruncă ... la momentul potrivit .**

Dar nu știu cum... toate mărturiile lui sunt menite să răscoalească

culisele murdare , sau dubioase, sau incomode ... Acum o ia de la 1911 !]

" Încep [**examinarea**] cu cel Liberal .**Este Partidul Liberal un partid de ordine ?**

Probabil că da. De aceea cere concursul dvs. ca să-i dați o lege

care să permită desfășurarea unei guvernări de ordine.

" Ia să vedem **dacă** Partidul Liberal nu s-a făcut el niciodată

vinovat de acte de violență în propaganda ideologiei sale, în executarea programului,

dacă nu s-a făcut vinovat cel puțin de prepararea actelor de violență ?

[**Va lua doar două momente : unul din timpul sufragiului restrâns,**

altul , din cel universal. Eu le voi da în rezumat]

1911. Marea bătălie care s-a dat pe o problemă , în aparență , constituțională.

Guvernul și Parlamentul impietaseră asupra **prerogativelor judecătorești**.

Era problema **desființării unei societăți a tramvaielor**.

Ion ICBrătianu a denunțat și a amenințat pe **PPCarp** , care i-a răspus că

< Revoluția se face pe idei , nu pe afaceri ! > , amenințându-l cu fierul roșu !

La aceasta , șeful PNL a răspuns :

<... dacă prin revoluție se înțelege o acțiune violentă pentru a desființa o stare legală de lucruri , noi asistăm la revoluția cea mai obraznică , fiindcă este dusă de guvern , care însuși ar trebui să apere legalitatea . >

"Aș recomanda PL de azi și guvernului dlui Tătăărăscu ,

să reflecteze asupra acestei **osânde** care se răsfrânge , după moartea lui Ion Brătianu , **asupra activității de astăzi a guvernului liberal."**

Ce faci față de un asemenea guvern abuziv ? Stai cu brațele încrucișate ?

Se poate lăsa un popor întreg , o colectivitate să fie stâlcită de măsurile abuzive ale unui guvern **care instituie în acest chip o " revoluție obraznică " ?**

Cu această lege a dvs , **la 1911 , PNL nu trebuia dizolvat ?**

-Victor Antonescu : Nu se potrivește .

-Șeicaru : Aceasta era în 1911 și **suntem în 1934** . Faceți socoteala , în câte state din Europa **se mai vorbește astăzi cu vocabularul de la 1911 ?** (**aplauze la PNL**)

Dvs trebuie să discutați o lege în raport cu statutul , nu cu un partid care , întâmplător se găsește la putere și care peste 24 de ore poate să nu mai fie la conducerea statutului.

Ceea ce interesează este următorul lucru :

statutul este apărat sau **este pradă anarhiei ?** Aceasta trebui să o discutați !

-Iunian : Nu e nevoie să strigați !

-Șeicaru : Dle Iunian , **noi cunoaștem pe toți oamenii cari circulă oriunde este anarhia** , ca să ia acțiuni pentru conducerea...

[**LD : Șeicaru ...îi dă ... " șah ! "**]

-Iunian : Eu nu am căutat niciodată să atrag pentru mine o stare de spirit ; dimpotrivă , **în toate împrejurările m-am găsit în poziție de critică a acelor măsuri care puteau să iasă din cadrul legal.**

Colectivitatea , dle Șeicaru , **se poate afla și ea în stare de apărare .**

(**aplauze la opoziție**)

Iunian / 5 apr.'34 , retro '33

[**LD : confruntă cu doc. de arhivă privind planurile PNL**]

1933. Revine la împrejurări mai recente , pe care vrea să le analizeze

dacă s-ar putea încadra ca acte de "violență " sau **prepararea "actelor de violență"**

Citează pasagiile din **"Dimineața"** , nedesmințite de PNL :

< Guvernul se află în posesia planului de bătaie al Partidului Liberal ,

care se compune **din 4 ipoteze**. Primele două ipoteze privesc **începutul luptei ;**

ipoteza a : când mijloacele ce vor urma se vor epuiza **fără rezultat ,**

se va aviza la alte **măsuri cu caracter extrem ;**

ipoteza b : în cazul că guvernul mai rămâne , se vor statornici **măsuri de luptă pentru**

răsturnarea lui , adică **întruniri** în fiecare județ , cu participare de la centru ,

care va arăta și ce anume să vorbească . Apoi va urma **campania de presă foarte**

violentă , în care să fie **atacați fără cruțare toți mebrii guvernului** ,

demonstrații de masă în capitală , care să meargă până la **altercații cu autoritățile**

puse să păzească ordinea , iar în **Parlament se va menține zilnic o atmosferă tulbure** ,

constatându-se în permanență de către parlamentari , **lipsa de autoritate morală a**

guvernului și urmărindu-se sabotarea lui.

Deviza noastră să fie : guvernul acesta este dușmanul cel mai periculos al țării ;

deci și în Parlament și aiurea , opoziție cu orice pret. >

-Iunian : Aceste lucruri intră în prevederile legii ?

- **Șeicaru :** Desigur.

- **Iunian :** Nu s-a pășit la executarea primei părți ,

prin convocarea **Adunării de la 15 noiembrie ?**

- **Chr.I.Elefterescu :** Toate acestea au fost mijloace politice și legale .

- **Aurel.Bentoiu** (raportor) : Dvs credeți că **aceste fapte** , chiar așa ,

luate din citatulul din "Dimineața" , **se încadrează în art. 2 al legii actuale ?**

[**urmează un schimb polemic de replici pe această temă**]

-Iunian : Prin urmare , socoteați că guvernul Vaida face o politică greșită și cu consecințe

îngrijorătoare încât trebuia înlăturat cu orice preț, și prin orice mijloace.

[-----]

Norocul a fost că ați venit la guvern, nu știu cum. Nu cred că pe baza aceor amenințări, dar ați venit la guvern **Și nu a mai fost nevoie de acele amenințări violente** pe care le pregăteați, **ați amânat pe cea de la 15 noiembrie**, pe baza asigurărilor pe care le-ați primit că veți veni la guvern, și **în chipul acesta nu am avut să înregistrăm mișcări violente** pentru apărarea programului dvs, pentru propaganda ideologiei dvs [-----]

Ați reușit. Ați venit la guvern și totuși aceste greșeli nu le-ați îndreptat până acum. [-----] Am văzut ceva. **Învinuiri permanente**, ce vă aduceți unii altora.

Și aici și în Senat **vă aruncați învinuiri aproape în fiecare zi**, spre demoralizarea întregii opinii publice,

și **înlesnind crearea aceluia sentiment** nu numai **de neîncredere**,

dar mai cu seamă **de repulsie, de dispreț total**

față de organizațiile noastre politice,

fiindcă lumea asistă în fiecare zi la **învinuiri de mare gravitate**

pe care dvs **le aruncați PNT**, care de către **acest partid vi se aruncă dvs,**

fără ca nici contra unora, nici contra celorlalți, pentru nici un act,

să se fi luat **vreo sancțiune.**"

[LD: continuă astfel cu critica primelor 4 luni de guvernare, până ce Șeicaru îi spune că are exact **ideologia lui " Kerenski "**, în **politica românească ! ...**

Vezi discursul următor ... Șeicaru se va explica]

lunian / 5 apr.'34, retro' '27

▣ **PNT - partid de ordine ?!**

▣ **Dovezi privind "violentele" sale**

[LD : aplică și cu mai mult zel **atacurile contra " apropierii " PNT de PNL**, pentru a demonta argumentele legii ... dar și pentru a glorifica perioada când el era în acel partid ... Și cum se putea altfel decât readucând în memorie **episoade din vremea opoziției inversunate a PNT !**]

PNT n-a fost considerat totdeauna ca un partid de ordine.

" **A fost o vreme** - eu o numesc **perioada generoasă de manifestare a a Partidului**

Țărănesc, mai târziu **PNT**- în care **partidul avea cinstea unor permanente atacuri**

din partea **PNL**, pe cele mai grave teme, din care **nu lipsea**

nici învinuirea de comunism, nici **învinuirea de neonestitate.**

Unii vânduseră Cadrilaterul, **alții** - după declarațiile făcute de dl Mircea

Djuvara la 1927, bazate pe pretinse declarații ale unor membri autorizați

ai **Sovietelor** - erau **sprijinitorii acțiunii comuniste**.

Eu am avut onoarea să apăr **Partidul Țărănesc** împotriva unei atari învinuiri.

" **A fost o împrejurare în care dvs, dacă ați fi avut legea, ați fi aplicat-o cu siguranță**

față de PNT. Pe atunci nu erați încă în aceste admirabile raporturi și nu vă recomandați

pentru succesiunea guvernului, pe temeiurile învinuirilor permanente pe care vi le aduceți

și din opoziției de la guven.

Pe vremea aceea, **dvs considerați Partidul Țărănesc ca o primejdie**, fiindcă era

reprezentantul dorinței de înnoire a vieții publice, și pentru că **vă temeai** că,

prin executarea programului său, se putea întâmpla **să vă zdruncine pentru totdeauna**

din situația pe care o aveai."

 # 1927. " În lumina acestor raporturi de pe vremuri, nu miră ce s-a întâmplat la 1927 :

Partidul Național-Țărănesc a convocat un congres la Alba Iulia, la 20 noiembrie

1927. Era stare de asediu și congresul a fost oprit. Atunci a venit președintele

partidului, dl Maniu, și a întrebat pentru ce a fost interzis congresul ? ....

-G.Bogdan -Duică : Și comuniștii de la Petroșani, nu numai dl Maniu !

-Gr.lunian : Pe atunci erați membru al PNT !

-G.Bogdan -Duică : Fugisem .

-lunian : Nu ! Înțelepciunea va veni mai târziu !(ilaritate)

-G.Bogdan Duică : Ca și dvs .

-lunian : Da, dar eu am rămas în cadrele convingerilor și susținerilor mele de atunci . Sunt și voi rămâne permanent în acest cadru.

-N.S. Tănăsescu : Nu prea ați dat dovadă : ați fost în vreo 4 partide.

-Iunian : Să-mi dați voie să nu vă răspund.

Ministrul de Interne, **regretatul Duca**, a **răspuns** astfel întrebării **d-lui Maniu** :

< Eu sunt surprins că dl Maniu întreabă care sunt motivele pentru care guvernul a interzis acest congres, pentru că dl Maniu știe motivele pentru care guvernul a luat această hotărâre. Dar sunt recunoscător d-lui Maniu că îmi dă prilejul să le expun în fața Parlamentului. Dlor, în jurul acestui congres, nu s-a făcut atmosfera care se face în jurul congreselor obișnuite ale partidelor politice.

În jurul acestui congres se face, mai ales în Ardeal, de câteva săptămâni, o propagandă subversivă. >

Se poate o afirmare mai gravă ?

Virgil Mdgearu, în numele partidului, a spus :

<Actul opririi congresului, este un act subversiv >

Ministrul de Interne a continuat : **< De câteva săptămâni, se face în satele din Ardeal, o acțiune subversivă. Se prezintă Alba Iulia nu ca un congres de partid, ci ca o adunare națională, care poate să se rostească asupra chestiunii constituționale la ordinea zilei.**

Se creează, în jurul Albei Iuliei, **legende de tot felul**, unele mai primejdioase decât altele. Eu merg până acolo, încât mă întreb, având în vedere caracterul acestor zvonuri, dacă toate pornesc de la acest partid, oricât de pătimăș ar fi el,

dacă la umbra uneltirilor lui, nu sunt și uneltirile inamicilor noștri din afară ?>

[LD : continuă să citeze din respectiva polemică ce-a spus Maniu, ce-a spus Duca, ce-a strigat o voce, ce-a strigat altul ....]

- **Maniu** : Să dovedești !

- **Duca** : O voi dovedi prin sancțiunile ce le vom aplica !

- **Voci** : Să îndrăznești, să îndrăznești !

- **Ștefan Cicio -Pop** : A ne împușca poți, a ne intimida, niciodată !

-Iunian : Așa se răspunde atunci de către PNȚ.... Se vorbea bărbătește ...

Acum PNȚ s-a cumițit . A fost proclamat partid de ordine... partid cuminte ...

Iunian / 5 apr.'34, retro ' 27 , retro"30

▣ Prevenirea Restaurației

▣ Legislație represivă

[LD : putea să lipsească, din argumentele lui, tocmai subiectul Restaurației ?!

PNL a avut o perioadă, înainte și după război, când nu a avut nevoie de legi excepționale. La 1922, PNL era un partid de autoritate incontestabilă.

Atunci când i-a slăbit autoritatea, a simțit nevoia *legii Mârzescu*, în 1924 ...

Apoi, în 1927 ...Așa ca simplă speculație, poate ar trebui să formulezi aici ipoteza, deloc " istorică ", privind ... **cum ar fi fost deceniul 4 dacă ...**

linia PNL se impunea și **Carol nu era " restaurat " ?!**]

" Dar mai târziu, **în 1927**, ați fost siliți să veniți cu **o lege ca să împiedicați o schimbare în ordinea constituțională .**

[LD : câtă ipocrizie din partea lui Iunian !]

" N-aș vrea să mai răpesc acum timpul acestei Adunări, în această zi, în care ni s-ar fi căzut dreptul la odihnă, dacă n-ați fi fost așa grăbiți să **veniți cu această lege de apărare a regimului dvs**, dar este în cunoștința tuturor **cât de aspre erau amenințările pe care președintele Partidului Liberal**, omul acela de mare autoritate, **Ion ICBrătianu**, le aducea, **spunând**, cum spun de altfel toate guvernele, că **<atâta vreme cât suntem noi aici, vom păstra această ordine constituțională, pe care nimeni n-o poate înlătura . >**

Dar când ați avut impresiunea că s-ar putea să fiți slăbiți totuși în această acțiune de apărarea ordinii constituționale, **ați votat o lege, legea de la 1927**, la care ați adăugat **unele aliniate la art.11**, prin care **pedepseați pe cei care vor duce propagandă pentru înlăturarea ordinii constituționale .**

Ați făcut aceasta în special pentru ca să înlăturați schimbarea care s-a făcut la 8 iunie 1930. Atunci am fost întrebat de regretatul Duca : care este punctul meu de vedere ? **Am afirmat în momentul acela :**

< Cred că nu este necesară o schimbare, dar atunci când voi crede că este necesară, voi activa, fără nici o șovăire, pentru a o realiza.

În momentul în care masele vor socoti această schimbare necesară,

toate dispozițiunile legale ale dvs nu o vor putea împiedica. >

A apărut necesitatea. A fost mai puternică voia maselor decât toate dispozițiile legale ale dvs, și această dispozițiune a legii din 1927 , a rămas literă moartă."

lunian / 5 apr.'34

▣ Regimul parlamentar

" Dvs pretindeți la fiecare clipă că sunteți **apărătorii regimului constituțional parlamentar , dar călcați în fiecare zi Constituția , și reduceți lucrările Parlamentului la o simplă formalitate , o glumă, o ironie, de o cruzime înspăimântătoare, uneori.**

Voiți , în chipul acesta , să întăriți încrederea în regimul parlamentar , când, din toată activitatea lui , **se desprind ca o raliitate numai acele învinuiri permanente pe care vi le aduceți [PNL- PNȚ] și de care am vorbit adineauri ?**

[LD criticase guvernul PNI pentru că :

a cerut termen de 1 an pentru a studia problema industriei ;

a cerut termen de câteva luni , pentru studierea legii bugetului ;

a venit cu o lege a conversiunii , așa cum era... ;

acum a venit cu această lege ... abuzivă ...

Nimic rezolvat, totul amânat ...]

lunian / 5 apr.'34

▣ Atmosfera morală

▣ Nemulțumirile profunde

▣ Consecințe ale legii ...

" Voiți să apărați ordinea în stat ? Foarte bine.

Nu vă lăsați pur și simplu impresionați de manifestările morbide,

ci căutați cauzele lor , cum foarte bine a spus d-l prof.Giurescu , de la această tribună.

Ceea ce fac posibile aceste manifestări , sunt unele nemulțumiri profunde.

Și nu atât manifestări de ordin național, cum spunea dl Giurăscu, dar mai ales altele , **mai generale și mai grave. Există un sentiment de împotrivire**

contra a ceea ce apare ca **o imoralitate permanentă în viața noastră publică**

Există **revolta față de lipsa de sancțiuni** împotriva celor care batjocoresc banul statului și interesele superioare ale țării .(**Vii aplauze la PRȚ**) **Sentiment de revoltă** față de lipsa de sancțiuni împotriva tuturor abuzurilor care se fac de către puterea executivă !

Înlăturați aceste cauze care determină starea de spirit, care fac să se nască

această credință că numai prin schimbarea actualei forme de organizare

a statutului, s-ar putea ajunge la îndreptarea relelor care,

prin mijlocul partidelor de guvernământ, nu s-a reușit să se îndrepteze.

Aceasta este realitatea, dle ministru al justiției .

Cu această lege, nu veți putea vindeca starea de spirit .

Veți lua măsuri de dizolvare , măsuri de o gravitate extraordinară .

Desființați partide , nu vă mulțumiți ;

răpiți viața morală a individului , nu vă mulțumiți ;

răpiți și mijloacele materiale de existență (cu măsurile contra funcționarilor)

Gr.lunian / 5 apr.'34

▣ Garda de Fier.

[LD : în tot discursul, lunian nu a spus absolut nimic despre G de F , despre actele sale. Privind legea în discuție, a demontat-o numai prin criticile dure la adresa PNL și PNȚ .]

" Membrii Gărzii de Fier, care , după legea dvs, n-ar mai avea dreptul , un an de zile,

să se manifeste , imediat ce s-au declarat că sunt adepți ai partidului dvs , li

s-a dat drumul din închisoare și au devenit propagatori ai ideii de ordine

și ai programului dvs. " (aplauze la PRȚ)

Veți scoate din viața normală constituțională unele grupări politice și veți împinge pe aceia care sunt mai îndrăzneți, mai curajoși, mai puțin lași [...] vor fi siliți să recurgă la căi de fapt , la mijloace de apărare , de impresionare individuală, neavând posibilitatea să se manifeste în cadrul legal și constituțional , printr-o viață politică activă."

32.b) Pamfil Șeicaru , la legea apărării statutului , 5 apr.'34

(DAD, MO 39, șed. de joi, 5 apr.'34 , p. 1704- 1707)

[LD :deputat "aparte" , "independent" : ales suucisiv în parlamentul PNȚ, PNL
Interesant , temut (?!) , cu originalități pe care i le îngăduia statutul lui ... ,
cu câteva premoniții deosebite (întâmplătoare sau nu !) privind viitorul apropiat sau
depărtat al României . Printre aceste previziuni : **regimul democratic va fi distrus**
și va fi urmat de **regimuri totalitare extremiste , de dreapta și de stânga .]**
Sublinierile, supratitlurile, comentariile , îmi aparțin

[-----]

Șeicaru / 5 apr.'34

▣ Duplicitatea - imoralitate politică

" **D-I Iunian** făcea critica acestei legi . Are perfectă dreptate ; suntem de acord,
cu atât mai mult de acord , cu cât **d-lui este unul din cei mai splendizi**
reprezentanți ai acestui regim democratic.

"DI Iunian , pentru a sublinia contradicțiile adversarilor, făcea citații bogate .

Dar eu nu știu **pe care partid sau om politic nu a-i putea să-l pui pe două coloane :**
cu ce a spus în opoziție și ce a spus la guvern.

Întreb :**care este omul politic care și-a măsurat cuvintele** din opoziție ,
știind că vine scadența inevitabilă ?

Care este omul politic care nu a zgândărit rănille țării ,
care **nu s-a apropiat să șoptească îndemnuri la insurecție sau la violențe ,**
care nu a mobilizat instinctele telurice , ca să pună mâna pe putere ?

Mi-ar fi ușor să dau replica domnului Iunian : paradoxul acela al întrunirilor ținute
de d-sa la Cernăuți , cu ucrainenii și comuniștii ,

în care **statul românesc a fost terfelit** , în care acest stat **a fost denunțat**
ca un regim de rușine, de către un oarecare domn Rădulescu -Pușcărie ,
sau nu știu cum îi mai zice ! (**aplauze la majoritate**)

În același timp , același domn - care pleda la Rădăuți pentru extrema stângă ,
pleda la București pentru extrema dreaptă !

Pentru că nu interesează de unde vin voturile ; **voturi să iasă ! "**

Șeicaru / 5 apr.'34 -

33.) Legea lichidării datoriilor rurale și urbane, 2- 3 apr.'34

Gh:Tătărașcu -Sassu (Agricultură) A,Bentoiu (raportor)

a) **Vlad Dimitriu** (PRȚ)

33.a) **Vlad Dimitriu** (PRȚ)

(DAD, MO 36, 2 apr.'34, p. 1522- 1525)

[LD :Este semnificativ faptul că **Iunian, ca și Lupu, nu participă la dezbatere.**

La fel ca precedentele prestații , **critic și nemulțumit , de politica PNȚ și PNL ;**

Pornire distructivă , patimă demagogică, deslănțuire de vorbe...

numai pentru a persevera într-o **opoziție frustrantă.**

Pentru că , spre deosebire de alții, nu este vorba nici de interese de apărat. **Nu !**

Nici retorică " țărănistă " , nici poziție radicală , de stânga : **numai restabilizare !]**

Supratitluri, sublinieri, semne - îmi aparțin .

/ Va vota legea, condiționat //

[-----]
Dimitriu / 2 apr.'34 , retro'33

▣ Conversiunea .

▣ Similitudinea legilor PNL și PNȚ

În 1932, PNȚ a prezentat Parlamentului spre votare un proiect de lege
foarte asemănător , ca factură , cu proiectul de față.

La discuția generală a lui, între alții, **a vorbit contra proiectului**

și dl deputat Gr.Iunian. [LD : pe atunci în PNT]

Expunerea d-sale s-a terminat cu următoarele cuvinte :

< **Mi-am făcut datoria . Am dat alarma** asupra ceea ce poate reprezenta acest proiect de lege , **dacă ar fi primit** , și ce **consecințe** ar putea avea, în ce privește **păstrarea rostului la care are dreptul partidului nostru** în viața publică . [----] **V-am atras atenția și la consecințele** pe care le-ar putea avea asupra **intereselor generale ale țării** .

Rămâne ca dvs. **să reflectați** și să vedeți , împăcându-vă și cu-n interes și cu altul , **să nu mai stăruiti într-o greșală și să vă retrageți proiectul.>**

" D-lor deputați, dvs **vă găsiți pe aceste bănci ca un protest împotriva politicii economice** mai ales, **pe care a făcut-o PNT** .

Totuși, **dvs vă găsiți pe aceeași linie de continuitate a politicii PNT** și prin felul **cum prezentați** acest proiect de lege, și prin felul **cum s-a discutat** acest proiect de lege, și, mai ales, prin felul - nu vreau să întrebuițez nici un calificativ - **cum ați primit și cum ați respins anumite amendamente** , fiindcă în discuția **la comisii** au fost amendamente privitoare la **unele probleme mari , îmbrățışate și de majoritatea membrilor** acestei Adunare și de către **o parte din d-nii miniștri** , care compun actualul cabinet, amendamente care , însă , **în urma unor injoncțiuni străine** de interesele pe care noi trebuie să le apărăm astăzi, **au fost respinse. "**

" Fitilele " obișnuite iunianiste ....

"Este adevărat că , din când în când, dvs, din majoritate , cu domniile lor, din PNT, aveți mici răfueți ; de ex. când dl **Madgearu**, cu drept cuvânt sau nu, **a amenințat PNL** cu denunțul lichidării neregulate a unor datorii ale ziarului " Universului " , sau când d-l **prim-ministru a amenințat PNT** , desigur cu foarte drept cuvânt , cu afacerea Skoda, spunând că nu este închisă.

[-----]

Considerațiunile pe care le face d-l **prim-ministru** , în **Expunerea de motive**, considerațiile pe care le făcea **d-l raportor**, în **Raportul** care însoțește legea, **sunt considerațiunile unor membri marcanți din Partidul Național Țărănesc , deși PNT**, prin reprezentanții săi, în această privință, **a avut mai multe păreri.** [-----]

Dimitriu / 2 apr.'34

▣ **Legea Tătărescu - Sassu**

...PNL pretinde că pune pe debitori într-o situație în care executarea voluntară a obligațiunilor să devină posibilă , și să evite necesitatea executării ...

"Executare voluntară ? Cotele obligatorii pe care debitorii urmează să le achite , sunt **exagerate** față de puterea lor de plată !

PNL vorbește de eşalonări , care să nu fie supărătoare pentru creditorii...

Orî aveți aici eşalonări , prin lege , **de 10 sau 15 ani !** Dacă nu sunt supărătoare , **de ce nu au fost fixate** , la fel, și **pentru creditorii străini ?** (art. 65)

...PNL pretinde să asigure o aplicare rapidă și automată a obligațiunilor ...

Cum să fie posibil asta când , **fiecare articol naște controverse juridice** , **fiecare rând din lege , naște o nouă controversă ?**

[**propune situații imaginare pentru a demonstra aceste deficiențe**]

...PNL pretinde o repartizare echitabilă a pierderilor provocate creditorilor...

În această lege, **avantajele sunt îndreptate** spre Banca Națională, Creditul Rural, Creditul Urban și Casa Rurală . **Unde se face repartiția echitabilă ?**

... Primul ministru și raportorul au declarat lucruri frumoase ...

care nu se potrivesc deloc cu textele legii ...

... PNL pretinde, că vrea să evite obiecțiunile de neconstituționalitate ...

Derivând din **art. 17 al Constituției** , aceste **obiecțiuni s-ar putea aduce** .

Dimitriu / 2 apr.'34

▣ **Constituționalitatea unei legi**

PNL vrea să-și răscumpere un păcat mai vechi , când a atăcat legea PNT.

" **Constituția nu poate fi o piedică în lichidarea unei probleme de așa o mare importanță. Dacă nu credeți că este necesar să procedați la o modificare a Constituției-** în PNL au fost păreri pro- și contra - **există un precedent similar ;**

modul cum s-a procedat în materie de expropriere , când toate decretule-legi , prin care s-a executat exproprierea , au fost declarate constituționale .
Dar ce faceți dvs ca să vă încadrați în prelinsele dispoziții constituționale ?
[enumeră o serie de cazuri care sunt tratate ambiguu , din acest p.d.v.]

Așa că proiectul nu satisface cerința constituționalității.

Dimitriu / 2 apr.'34

▫ **Singura soluție : restabilizarea monetară**

[Citează pasajii din Raportul lui Benteoiu - " un raportor cum legile dvs nu vor putea să aibă în fiecare zi " - privind cauzele crizei]

" Nu vi se pare că aceste considerații ar fi fost mai potrivite în capul unui alt proiect de lege , al unui proiect de restabilizare monetară , de exemplu, decât în capul unui proiect de lege de conversiune a datoriilor ?
Necontestat că da. "

Dimitriu / 2 apr.'34

▫ **PNT și Conversiunea.**

[LD : nu putea să lipsească off-ul lui Lunian , pentru care s-a despărțit de PNT !]

Virgil Madgearu , cu ocazia discuției generale , care a avut loc în comisiunile reunite , aici , în Cameră , a pornit un atac teribil în contra acelor care - zice d-sa - supralicitate electorală pe această chestiune .

După aceea , a atacat și pe toți cei ce vorbesc de restabilizarea monedei.

DI Virgil Madgearu a uitat , în clipa aceea , noua fuziune cu dr.Lupu ;
a uitat , în clipa aceea , de programul de restabilizare , afișat la Câmpulung , de dl Mihalache ; a uitat de ultima broșură și de ultimele păreri , arătate de către dl Virgil Potârcă , unul dintre cei mai marcanți membri ai PNT .

[Citează din Potârcă]

" Ei bine , cu aceste considerațiuni , nu mai știm ce să credem.

PNT a spus una prin șeful său acreditat , d-l Ion Mihalache ;

PNT , prin economistul partidului , prin dl Virgil Madgearu , a spus alta ;

iar d-l Virgil Potârcă ...

dr.Hasnaș : Alt Virgil , m-ai înnebunit cu Virgillii ăștia ... (ilaritate la PNL)

-Dimitriu : ... vine și se declară , în scris , pentru restabilizare și constată că de fapt stabilizarea nu mai există.

Dar ceea ce este și mai grav , este că PNT nu s-a putut pune de acord cu el însăși . Și dacă am ajuns astăzi în situația economică tristă , în care ne găsim , aceasta se datorește , de sigur , și acelor multe teorii pe care PNT le-a exhibat (aplauze la PNL) și pe care nu le-au putut urmări .

[citează un nou fragment din Virgil Potârcă]

< Și ceea ce este și mai grav , este împrejurarea că adesea , aceeași persoană , a susținut , la scurt interval de timp și de la același loc de răspundere , cu un lux de argumente impresionant , sisteme și remedii , care se exclud între ele .

Dacă nu ne-am găsi în vremuri atât de grele ,

asemenea situațiuni tragi- comice , ar provoca ilaritate.

Și totuși , ne-a fost dat nouă să trecem prin această situațiune . >

Tot dl Potârcă se mai plânge de pierderea de vreme a PNT cu conferințele internaționale , pentru că în loc să fi rămas în cadrul necesar al posibilităților noastre naționale , ne-am plimbat .

Este interesant de știut câte plimbări am făcut de la 1930 și până azi :

Aug.' 30 - Varșovia   Nov.'30 - Belgrad   16 febr. '31 - București

23 febr.'31-Paris   18 mai'31- Londra   29 mai '31 - Sofia

iun.'31- Praga   aug.'32 - Varșovia   iun.'33 - București.

Ce am avut din aceste voiajuri ? Nimic !

În sfârșit , d-l Potârcă atacă fățiș problema :

< Pământul mai valorează 1/ 5 din valoarea lui ; cerealele 1/ 4 din valoarea lor ;

chitanțele de depozit se vând cu 20 % ; acțiunile de asemenea ;

chiriile s-au redus cu 50% ; salariile s-au redus cu 40 % .[-----] >

Dimitriu / 2 apr.'34

▣ Creditorii străini .

Legea aceasta va fi mai mult o lege a încurcăturilor , decât a lichidării , mai mult o lege a creditorilor și mai mult o lege a creditorilor străini .
Prin art. 65 , dvs ați înscris o excepție care nu folosește nici demnității naționale , și este și profund nedreaptă .

Contra acestei excepții , membrii majorității și unul din cei mai străluciți membri ai acestei majorități, dl **Laurențiu Pillat** , care este un jurist eminent și un mare român, a propus un amendament semnat de foarte mulți majoritari .

Nu este drept ca să se excepteze de la rigorile legii tocmai creditorii străini .
Deja statutul român , în raporturile pe care le are cu creditorii străini, plătește destul .

[...] Este profund nedrept ceea ce faceți și , la art. 65 , am să propun un amendament la fel cu cel pe care câțiva miniștri chiar l-au primit în comisiile unite , și asupra căruia s-a reveni mai târziu .

Dacă nu veți primi acest amendament, atunci **vă rog să primiți măcar** acordarea unui termen de grație , a unui moratoriu , în raporturile dintre debitori și creditorii străini .

Dimitriu / 2 apr.'34

▣ Finanțarea Conversiunii

Dvs puneți statul la o mare contribuție , de **450 milioane anual**, pe care le va vărsa **Băncii Naționale** . Această contribuție o vor da , de fapt, contribuabilii .

Dar BNR , cu datoriile pe care le are de încasat, **cu tot portofoliul putred** pe care i-l trimiteți pe cap acum de la Creditul Urban, Creditul Rural, Casa Rurală, **tot n-o puteți salva și menține** , cu acel balon de oxigen de **450 milioane** .

Dimitriu / 2 apr.'34

▣ Legea Tătărăscu -Sassu

Legea dvs **nu rezolvă în mod automat problema datoriilor și va crea mari încurcături** .

-I.Mihail Gele : Dar dl Lunian ar fi rezolvat-o automat ?

-Dimitriu : Dl Lunian ar fi făcut **restabilizarea monetară** , care ar fi rezolvat automat cel puțin problema datoriilor , necreind nici un fel de diferențe, nici între debitori , nici între creditori .

Legea aceasta va fi mai mult o lege a încurcăturilor , decât a lichidării , mai mult o lege a creditorilor și mai mult o lege a creditorilor străini .

[-----]

Din votarea acestui proiect , **nu câștigă nimeni** . Singurul lucru serios , care vă rămâne de făcut, păstrându- vă pe linia amre a politicii dvs constructive, **de amânare a tuturor nevoilor și a tuturor marilor probleme** ce se pun azi în viața statutului nostru, **este să amânați și votarea acestui proiect** .

Veți avea cel puțin meritul de a nu încurca și mai rău o problemă, a cărei rezolvare cere : pricepere, dragoste de munca românească, onestitate și curaj , calități pe care le întruniți cu toții și fiecare în parte , cu prisosință , dar pe care - **din nefericire pentru țară - dvs nu le valorificați în acest nou proiect al unui nou și enervant provizorat** .

Totuși , față de vechiul proiect de lege, față de cotele de reducere, față de situația că noi am colaborat la amendarea acestui proiect de lege [-----]
declaram că votăm proiectul de lege . "

Vlad Dimitriu / 2 apr.'34

33.b) Gr.Lunian (PRȚ)

(DAD, MO 37, șed. din 3 apr.'34 , p. 1550 - 1560)

[LD : Lunian , care **părăsise PNT și banca ministerială** , **din cauza soluției dată la conversiune** ... este în poziție dificilă : **antiliberalismul** lui - îl obligă la o **poziție critică față de guvern și PNL** ; **anti -PNT-ismul** lui - îl împinge la o **critică și mai și...**

Și atunci, rând pe rând, **critică tot** , apărându-și doar marota : **restabilizarea**]

Subtitluri, sublinieri, semne- îmi aparțin . Text integral - **fișier PNT**

▣ Critica procedurii parlamentare

Deși legea nu reprezintă o soluție a problemei , fiind inaplicabilă și ineficace ; **deși** nu-și face vreo iluzie că va izbuti , se va osteni - ca la comisie - să înrăurească hotărârile , pentru a aduce unele îmbunătățiri de detaliu.

Regretă că se repetă procedura din guvernarea trecută cu dezbateră la lege : legea adusă în prag de vacanță parlamentară , discuție îngrămădită

Este o gravă greșală, având în vedere că regimul parlamentar este pretutindeni atacat ,pentru inutilitatea sa. **Au venit șefii de partide parlamentare 3 zile la comisie**, au lucrat intens, **au depus zeci de amendamente** , unele sprijinite cu semnătura a peste 100 de deputați : **Raportul nici nu le-a înregistrat !**

Amendamentele nu au fost primite și analizate de comisie , ci de **o comisie ad-hoc**, compusă din **3 membri ai guvernului** cu preocupări diferite - **Sassu** (social) , **Slăvescu** (financiar) , **Xeni** (tehnic) - au ajuns la **guvern** și ... la **șeful partidului** .

" **De aceea , dați-mi voie, să se înregistreze cu titlu de document** ,

un protest în privința acestui mod de a lucra : [**LD : atenție la calceama !**]

< D-le președinte , ținem în primul rând să protestăm cu toată hotărârea

împotriva felului cum ni se cere să discutăm și să votăm

acest proiect de lege ... De la venirea PNL la guvern ...

ni se cere să votăm la sfârșit de sesiune ... Este inadmisibil ...

PNL a declarat în Parlament și în afară că este pentru o conversiune

cât mai largă ....Proiectul nu răspunde acestor preocupări ...

În aceste condițiuni, nu pot decât să lăs guvernului

întreaga răspundere a acestei legiferări ... și constituie o nouă dovadă

a neputinței și incapacității guvernului , de atâtea ori denunțat de noi . >

(**Protestări pe băncile majorității**)

" **Nu vă supărați** , d-lor, **este protestul care s-a făcut în numele Partidului Liberal** , de către actualul subsecretar de stat , **d-I Negură**, cu prilejul **discuțiunii conversiunii din 1933** (**aplauze, ilaritate , pe băncile opoziției**)

Am schimbat doar cuvântul național-țărănesc prin național-liberal. (aplauze)

-D.luca : Iată cum s-a petrecut : s-a suspendat ședința la **ora 11 și jumătate noaptea** ,

și s-a hotărât ca toate amendamentele propuse - și erau cu sutele - să fie predate

Comisiei, **cu făgăduiala că vor fi examinate** și că se va veni în Cameră a doua zi

cu hotărârile asupra lor. Dar **acea Comisie**, în loc să le cerceteze serios,

a adus hotărârea sa imediat , redeschizându-se ședința după o jumătate de oră,

adică **la 12, 10 noaptea**. Față de o asemenea procedare , **am fost obligați,**

ca opoziție, și ca unii ce nici nu fusesem admiși în Comisie,

fiindcă **ni se închisese ușile** secțiunii în care se retrăsese Comisiunea,

să facem această declarație pe care a citit-o atunci **d-I Negură**.

Deci procedura de atunci nu era deloc identică cu cea de azi,

când discuția amendamentelor s-a făcut în mod larg,

în comisiunea Camerei și cu participarea întregii opoziții.

-lunian : **Eu n-am schimb de poziție. M-am găsit și atunci , ca și acum,**

urmărind , deopotrivă , **manifestarea de atunci și de acum** .

Rolul s-a schimbat , doar . PNȚ s-a făcut vinovat de aceleași procedee,

și el a protestat , atunci, alături de PNL ,

după cum , acum, protestează alături de PNȚ .

[**continuă pe această temă ... criticând tactica guvernului și a PNL**]

▣ Paternitatea Conversiunii

PNL a revendicat ideea de conversiune. În lupta cu PNȚ și Argetoianu,

fiecare și-a revendicat această paternitate , și cel mai stăruitor, a revendicat-o

Tătăărăscu .În toate împrejurările lua cuvântul ca să arate **că el, dela 1930....**

-Argetoianu : Poate de la 1830 (**ilaritate**)

-lunian : Nu , de la 1821 ...

-dr.Hasnaș : Dvs știți că **la 1930, dl Tătăărăscu a anunțat la Târgu Jiu ,**

conversiunea datoriiilor, și dvs ați fost contra . Știți bine lucrul acesta !

-lunian : Dle Hasnaș, dați-mi voie să discut cu guvernul,

pentru că dvs tot nu puteți folosi cu nimic ...

-**dr.Hasnaș** : Numai ca istoric ...

-**Junian** : De acord cu dvs. **PNL a combătut legea în '32, în aprilie '33**

- prin declarația din care a citat - **susținând că dorește o largă conversiune...**

[**LD** : urmează o serie de citate din declarațiile PNL , cu sublinierile de rigoare .
despre conversiunea... " largă " , "automată" , " de drept " , " generală " ,
"egală " , " aplicabilă " , "eficientă" .

Consider că este inutil să preiau atâta speculație avocățească și noianul de ironii ,
pe citate , de care uza mereu Junian .]

- **G.Bogdan Duică** : Dle Junian, eu înțeleg lucrurile așa, mai mult ca filozof.

Ceea ce faceți acum , este numai ca să ne creați nouă mici greutăți.

(aplauze la PNL)

-**Junian** : Nu știam , dle profesor , că sunteți un așa emerit cunoscător al chestiunilor
de drept. Dacă aș fi știut lucrul acesta, mi-aș fi permis să propun d-lui raportor
să vă ceară o consultație...

Junian / 3 apr.'34

▣ Creditorii străini

[**LD** : preiau doar informația, bârfa, pentru că , în rest , argumentele sunt aceleași]

Aduce un omagiu lui **Sassu** , care , la Comisie , a susținut cu căldură scoaterea
acestei excepții ; a auzit că au fost " intervenții" de la Ministerul de Externe ,
care a intervenit la comisia celor 3 ; că , în simetrie, au fost scoși și debitorii străini de
la beneficiul legii, ceea ce este nedrept ; că a citit în " Viitorul" declarațiile secretarului
general de la Justiție, Valeriu Roman, că astfel peste 100.000 de români - pe baza
tratatului de pace , considerați străini - nu vor beneficia de lege .

Junian - Șeicaru / 3 apr.'34

▣ Descătușarea agriculturii ? !

▣ Randamentul agricol

Nu veți descătușa agricultura și nu veți înviora creditul .

De ce nu veți descătușa agricultura ? Plec de la datele d-lui raportor care arată că
în **Oltenia** media datoriilor este de 5.123, în **Muntenia** de 3.323 ,
în **Transilvania** de 4.998, și în **Bucovina** de 11.000 .

-**Pamfil Șeicaru** : Aceasta este și în funcție de ce cultivă țaranul.

A venit dl **Petrescu -Comnen** , ministrul nostru de la Berlin, și a voit să asigure un
contract , pentru nu știu câte sute de vagoane de plante industriale ,
și a fost imposibil să facă acest contract.

**Dvs la fiecare moment veniți aici și proslăviți pe țărani , în timp ce țaranul se
multumește să zgârâie numai pământul și să-l cultive prost , fără nici un
randament .**

**Prin urmare , cea dintâi chestiune care ar trebui să vă preocupe ,
ar fi să-l învățați cum poate să lucreze pământul ,
astfel încât să dea maximul de randament .**

-**Junian** : Dle Șeicaru, în primul rând , nu orice pământ se poate folosi la fel.

-**Șeicaru** : Dar tot pământul în Țara Românească se cultivă prost .

-**Junian** : Eu cred că aceste critici aduse modului de exploatare a pământului
din partea țaranului sunt , în orice caz, exagerate .

-**Voce PNL** : Cunoaște dl Șeicaru modul de exploatare a pământului ,
cum îl cunoaștem noi ?

-**Șeicaru** : Dvs îl cunoașteți din literatură , căci dvs sunteți
agricultori de Calea Victoriei .

-**Junian** : De sigur, dle Șeicaru, noi cunoaștem agricultura din cărți,
și dvs o cunoașteți din realitate .

**Dar nu uitați , că sunt peste 16.000 de agricultori dintre cei vechi,
a căror pieire sau reducere dvs o plângeți neconținut,
agricultori care cultivau bine înainte ; sunt peste 16.000 agricultori ,
din cauza deposedării cărora avem de înregistrat - ziceți dvs -
rezultatele proaste ale agriculturii de astăzi.**

**Ei bine, aceștia au rămas cu suprafețe mai reduse în urma exproprierii ,
deci cu o posibilitate mai mare de a face agricultură intensivă.**

Ei bine, pentru ce nu o fac ? Pentru ce , **cea ce nu realizează țăranul, nu realizează nici acești agricultori ?**

Pentru că, **dacă ar realiza** , cel puțin ei **agricultura pe care o reclamați**, ar fi, desigur, **suficientă suprafața** de teren care constituie încă proprietatea lor, ca să ne permită să **exportăm vagoanele cerute** de dl ministru Petrescu -Comneni pentru Germania. **Sunt de acord cu d-ta că trebuie realizat un alt mod de cultivare a pământului, un alt mod de exploatare agricolă .**

Dar , pentru ce vă referiți neconținut la țărani, când sunt peste 16.000 de **proprietari vechi, cu experiența trecutului,** cu regretul permanent al exproprierii , cu posibilitatea de a pune acum în valoare terenurile lor, ca să **dovedească mai mult acum , deosebirea între modul cum fac agricultura țărării și cum o fac ei.** Iată că **această învinuirea adusă agriculturii țărănești , în folosul căreia s-ar fi jertfit valoarea agriculturii noastre, nu este întemeiată.**

- **Eugen Titeanu** : Nu uitați pe prietenul dvs , **dl Marian, șef de organizație al dvs,** care este o **fală a agriculturii mari din această țară .**

- **dr. M.Macovescu** : **Dar este dator 20 milioane.**

- **Iunian** : Dle Titeanu, **este exact ce spuneți dvs,**

dar cu o floare nu se face primăvara .

Când se va face o mai serioasă operă de educare în ce privește exploatarea agricolă, și **când se vor asigura debușuri** pentru rezultatele noilor metode de exploatare, **atunci vom obține venituri sporite .**

[**dă o serie de ex. privind exploatările agricole, împrumuturile, datoriile, și felul cum sunt cuprinse în lege**]

Iunian / 3 apr.'34

▫ **Creditul și creditorii**

Legea dvs este ineficace : nu rezolvă problema creditului particular și nu ajută cu nimic problema creditului, în general.

" **Dvs confundați creditul cu creditorii, și credeți că apărați creditul, apărând pe creditor.** " Unde culminează această preocupare , de a apăra pe creditorii , este în **dispozițiile privitoare la Banca Națională.** Este **cea mai inadmisibilă** dispoziție din proiect .

" **Este nedreaptă, este inutilă și este insuportabilă "**

[**citează din lege pasajul cu prevederea celor 450 milioane anual , ce va fi vărsată Băncii Naționale pentru acoperirea parțială a portofoliului, la care , printr-un amendament, s-a mai adăugat și garantarea cu veniturile statului din producția minelor de aur particulare**]

Pentru ce puneți dvs în sarcina colectivității această măsură de ocrotire a Băncii Naționale ? Ea se răsfârânge asupra a mare parte din membrii colectivității , care nu folosesc nimic din dispozițiunile de ocrotire ale dvs.

[**remarcă suma mare, raportată la bugetul tot mai sărăcăcios**]

Iunian / 3 apr.'34

▫ **Restabilizarea !**

[**LD : trebuia să ajungă la punctul de la care ... a părăsit PNȚ !**

O rezum și punctez eventuale noutăți]

" D-lor, pe vremuri, **când am reclamat această soluție aici, am fost acuzat de ignorantă în materie, de superficialitate, de ușurință, totdeauna , bine -nțeles , de specialiști ....**

-**Șeicaru** : Aceasta este tragedia specialiștilor (**ilaritate**)

...cari, cum spunea dl Ghelmegeanu, **când sunt pe banca opoziției, au o părere, când trec pe banca ministerială, și-o schimbă ,** ca să o reia din nou atunci **când trec iar pe banca opoziției .**

Pe când specialiștii PNȚ , erau pe banca opoziției, spuneau că soluția este inadmisibilă . Am fost ironizat , arătându-mise **că nu s-a găsit nimeni într-o țară străină să propună o asemenea soluție .**

D ar iată că, între timp, s-au gândit alții **în Anglia , America, Danemarca și Cehoslovacia.** Au venit oameni de stat din alte țări , care au ținut seama de realitate , mai mult decât în cadrul doctrinar, și au realizat **deprecierea monetară ,**

ca un mijloc de tămăduire a crizei economice.

Am auzit de nenumărate ori la dvs . că **stabilizarea monetară trebuie menținută.**

De ce ? O monedă stabilă , înțeleg , este necesară .

Dar nu înțeleg menținerea stabilizării monetare făcute în 1929 , deoarece valoarea monedei nu mai corespunde .

Mai grav : **nici nu veți putea să salvați această stabilizare .**

[**Prezintă argumente , statistici , date , argumente , pentru a-și justifica opiniile]**

lunian / 3 apr.'34

▫ **Amestecul străinătății**

▫ **Sfaturile Franței**

Dlor , ce poate să constituie o piedică la restabilizare ?

" **Recomandările străine - pentru că nu-mi permit să spun amestecul străin.**

Suntem datori să respectăm orice amestec , fie chiar sub formă de sfat ,

în această direcțiune . **Recunosc că noi suntem într-o situațiune cu totul delicată :**

avem raporturile noastre strânse cu Franța și dorința noastră de a le păstra permanent și fără nici un fel de întrerupere .

Dar din punct de vedere economic, interesele noastre nu se împacă perfect cu cele ale Franței, și , mai ales, în ceea ce privește soluțiunile de îndreptare , ele sunt cu totul diferite .

" **Eu înțeleg foarte bine ca Franța să facă o politică hotărâtă de menținerea stabilității monetare ;** ea are economii însemnate de apărat , și are o monedă perfect garantată prin acoperirea ei . **Dar noi oare suntem în situați a ei ?** [-----]

Politica menținerii parității monetare , care pentru Franța poate constitui o politică cuminte în apărarea intereselor ei, nu poate să fie o politică cuminte pentru apărarea intereselor noastre .

Din acest punct de vedere , **interesele noastre sunt mai asemănătoare cu acele ale Americii de Nord, unde s-a recurs la această măsură .**

"**Dvs sunteți vinovați că n-ați avut curajul de a privi chestiunea în realitățile noastre și că ați nesocotit sentimentul de demnitate, la care ați făcut apel , în atâtea rânduri, când ați fost în opoziție.**

Trebuie să afirmăm cu toată energia , îndreptățirea noastră de a legifera în propriile noastre necazuri și nevoi, fără să ținem seama de nici un interes străin,

ba chiar **să respingem orice posibilitate de amestec străin.**

Numai astfel și numai atunci se va putea obține îndreptarea pe care zadarnic o marcați prin legea dvs " (**aplauze la PRȚ)**

Gr.lunian / 3 apr.'34-

34.) "Afacerea Skoda" , în dezbateră parlamentului , 28 apr.'34 .

a) Grigore lunian (PRȚ)

(DAD, MO 50, 28 apr.'34, p. 2678- 2681)

[**LD : dacă vreau să scormonesc în ghena politică ... musai să citez și pe lunian.**

El se ia tare de dr. Lupu . Dar , ca să vorbesc în proverbe... " Râde hârb de oală spartă !"]

lunian / 28 apr.'34

▫ **Parlamentul și "Chestia Skoda"**

Nu intenționa să vorbească. **Majoritatea PNL a procedat cuminte , să anunțe o anchetă parlamentară. Această chestiune** a avut deja o dezbateră pasionată în trecut Parlament .

Atunci, PNT -ul a crezut altfel !

" .. **reprezentantul PNT [Virgil Madgearu] a împărțit** pe aceia care au ridicat chestiunea Skoda în Parlamentul trecut , **în două categorii :** aceea a **calomniatorilor** și aceea **a oamenilor de bună credință.**

Cum era firesc, **amicul meu dr Lupu a fost trecut în categoria celor de bună credință.**

Și eu cred că **dr.Lupu a fost de bună credință** , atunci când a ridicat problema. [-----]

Și încă o dată , a avut o izbucnire , în conformitate cu realitatea convingerilor sale,

amicul meu dr.Lupu, atunci când, subliniind dintre ciudățeniile moravurilor noastre politice,

s-a ridicat împotriva demersurilor d-lui Mirto -

a uitat să numească și pe dl Tilea - la uzinele Skoda. [-----]

Pentru că eu , **însă**, în mod firesc, **voi fi trecut în categoria calomniatorilor**, să-mi îngăduiți să precizez , în câteva cuvinte , nu învinuiri , dar motivele ce m-au îndreptățit și anul trecut, și care mă îndreptătesc și azi, **să vin la această tribună și să stăruiesc** ,

deopotrivă cu ceilalți, la **facerea cât mai grabnică a unei anchete** , pentru ca lumina să fie făcută în această afacere "

Se rialiază propunerii lui Șeicaru ca ancheta să fie făcută pe o perioadă cât mai lungă.

lunian / 28 apr.'34

▣ Aspectele morale ale "Afacerii Skoda "

A fost învinuit că este calomniator și că s-a urcat la tribună să defăimeze.

[**Reamintește cum a vent dr.Lupu la tribună , la 20 mar.'33; cum a relatat ce s-a întâmplat**

la uzinele Skoda ; ; cum broșura lui Lupu este retrasă din comerț ! ; cum aceasta a cerut chiar MSR , ca șef al armatei,să se facă lumină, Seletzki să fie arestat ; citește și din alte doc. aduse de Lupu la dosar ; etc etc]

La dosar.s-a găsit **o scrisoare a lui Seletzki** în care declara că , pentru o anume afacere **a dispus convocarea Parlamentului** , în vederea votării legii (**aplauze, ilaritate la PNL**) Vrea să se dovedească că a fost o " îndrăzneală "a lui Seletzki ... când a afirmat aceasta **Cine a putut să-i dea o astfel de făgăduială ?!**

-Virgil Madgearu : Știe despre ce este vorba.**G-ral Rujinschi** i-a deslușit , chiar astăzi, **o scrisoare apărută în "Universul "** , care trata chestiunea de la **1931**, când era ministru de Finanțe **Argetoianu** , și la Industrie **Manoilescu** . Din această crisoare se constată că "**Romiman**" era **Copșa Mică-Cugir**. Veți consta și dvs în cifru . Probabil atunci , **dl Manoilescu** , ministr.Industriilor , (care avea însărcinarea din partea Ministerului Apărării) studia posibilitatea reorganizării uzinelor , de către Skoda . Despre acesta era vorba. Dar nu poate fi vorba decât de o lăudăroșenie din partea lui Seletzki , către firma lui , că poate convoca ... Parlamentul !

-Gr.lunian : Dar asta nu înseamnă că el a fost de rea credință, când a citit această scrisoare

la dosar ... în care se vorbea de "**legea Isofoces** " ! [**LD : se iscă o polemică privind ministrul de finanțe vizat : Argetoianu , Popovici, GGMironescu ?**]

-Armand Călinescu : Acestea sunt îndrăznelile lui Seltzki ! Tot în dosar, se găsește **o notă a lui Seletzki** în care spune că, **în 1925**, a tratat cu ministrul Industriei și Comerțului, **Tancred Constantinescu** , **fuziunea cu Copșa Mică și Cugir** și că , acesta i-a comunicat

de la Paris ,**că nu mai dorește să trateze cu Skoda , ci cu Vickers -Armstrong** (**protestări la PNL**)

Gr.lunian / 28 apr.'34

▣ Seletzki și ... generalii !

Iată "indicațiile" către guvern ale lui Seletzki (**citează dintr-o scrisoare**) :

1. **Anularea tuturor actelor de sabotaj** , ordonată de fostul ministru al apărării naționale, **g-ral Ștefănescu -Amza** și de **g-ral Rudeanu** [-----]

2. **Permutarea tuturor generalilor ... Rudeanu, Partenie, Petrescu, , Ștefănescu-Amza**

care au lucrat **contra PNT** , care au declarat că toți **membrii guvernului și generalii** , care au încheiat contractul, **în frunte cu Iuliu Maniu, să fie deferiți Curții Marțiale ....**

3. **Reluarea lucrărilor la Skoda ...**

4. **Înscrierea cheltuielilor în bugetul ordinar al Apărării Naționale ...**

5. **Plata ratelor restante ...**

6. **Delegarea unei comisii la Pilsen ....**

7. **Satisfacție morală** tuturor ofițerilor urmăriți și pedepsiți pe nedrept

8. **Rămânerea lui Seletzki** , ca reprezentant al Skodei ...

lunian / 28 apr.'34

▣ Răspunderea PNȚ

[În esență : PNȚ să caute vinovații în sânul său, deoarece Vaida (sau Maniu) ar fi trimis emisari la Skoda, să cerceteze, înjosindu-se astfel.]

" **Ascultați îndrăzneala** unui reprezentant al unei firme , care reclamă de la un guvern și de la un partid ca să se ia măsuri [-----]

Nu vreau să spun că acest lucru a avut acces la guvernului PNȚ .

Nu vreau să aduc nici o învinuire astăzi. [-----] dar ...

" **nu puteți dvs să-mi aduceți mie învinuirea** că am fost **târât de patimă** la această tribună ,și să aruncați aici **epitetul de calomniator** , pe care l-ați aruncat adineauri.

Gr.Iunian / 28 pr.'34

Vezi la fișierul următor...